برادەرە جوانەکە

دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی

زنجیرەی ڕۆشنبیری
*

خاوەنی ئیمتیاز: شەوکەت شێخ یەزدین

سەرنووسیار: بەدران ئەحمەد حەبیب

* * *

ناوونیشان: دەزگای چاپ و بڵاوکردنەوەی ئاراس، شەقامی گوڵان، هەولێر

میخائیل دارمۆن و ئێیف دیریه

برادەرە جوانەکە

وەرگێڕانی بۆ کوردی:
شێرزاد هەینی

ناوی کتێب: برادەرە جوانەکە
نووسینی: میخائیل دارمۆن و ئێیف دیریە
ئامادەکردن و وەرگێڕانی بۆ عەرەبی: سەلیمە لبال
وەرگێڕانی بۆ کوردی: شێرزاد هەینی
بڵاوکراوەی ئاراس– ژمارە: ٩٢٢
هەڵەگری: تریسکە ئەحمەد
دەرهێنانی هونەریی ناوەوە: ئاراس ئەکرەم
بەرگ: مەریەم موتەقییان
لە بەڕێوەبەرایەتیی گشتیی کتێبخانە گشتییەکان لە هەولێر ژمارە ٢٥٥٢ی ساڵی ٢٠٠٩ی دراوەتێ

برادەرە جوانەکە

تایبـەتە بەو ژنە ڕەچەڵەک مـەغریبییـە، کـە لـەناو خێـزانێکی هـەژارەوە خــــۆی پـێ گـــــەیاندووە و بـووە بـە وەزیـری دادی فـرەنسـی و ئـیمـڕۆ کـەسـایەتیـیەکی دیپلۆمـاتی کـاریگەرە لەو وڵاتە و ئەورووپاش، دیارە کـەوا هـەندێ جار جیـهانـی عەرەبی و ئیسلامییش شانازیی پێوە دەکەن.

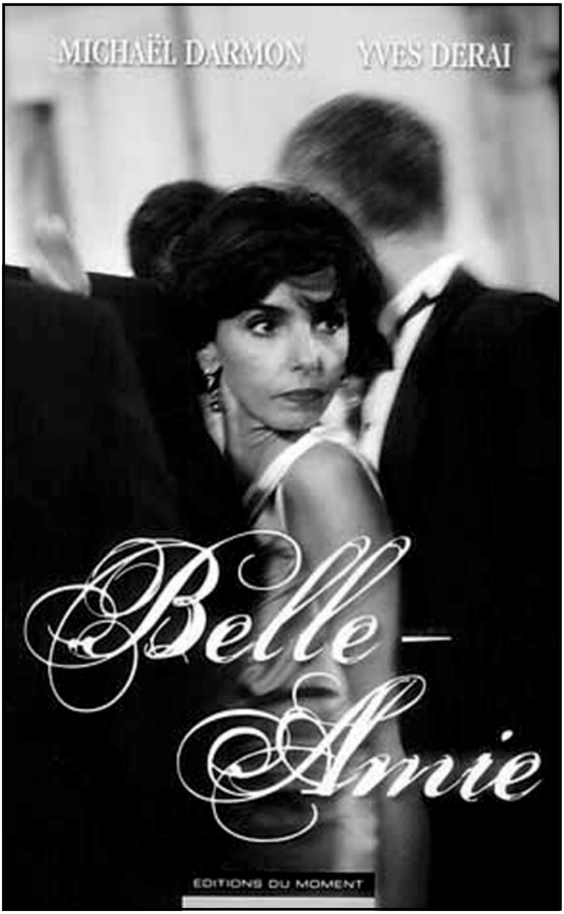

بەرگی کتێبی "برادەرە جوانەکە" بە زمانی فرەنسی

ئەو کتێبە...

کتێبەکە بەناوی (برادەرە جوانەکە) بە زمانی فرەنسی، لەسەر رەشیدە داتی ژنە موسڵمانە فرەنسییەکەیە، کە بە ڕەچەڵەک باوک مەغریبی و دایک جەزائیرییە. ئەو لە کارکەری و هەژارییەوە دەبێتە وەزیری دادی فرەنسا. دیارە کەوا کتێبەکە لە فرەنسا رەواجی زۆر بووە و وەزیرەکەشی تووڕە کردووە، بەتایبەتی کە ئاشکرا دەبێت لە پیاوێکی نەناسراوەوە ئاووس دەبێت و کچێکی دەبێت، ئامادەش نابێت ناوی باوکی کیژەکەشی ئاشکرا بکات، زۆرتریش بەوە دەناسرێت، یان قسەی لەسەر بووە کە لە سەرۆکی فرەنسی سارکۆزی و کۆنە هاوسەرەکەی سیسلیا نزیک بووە و بەردەوامیش لە کۆڕ و سەفەرەکانی سەرۆکیش هاوشان بووە.

ئەو کتێبە بە زنجیرە لە مانگی مارسی ٢٠٠٩دا لە ڕۆژنامەی ئەلقەبەسی کوێتی بڵاو کراوەتەوە.

رەشیدە پاش دەرچوونی لە کلینکی منداڵبوونەکەی، یەکسەر
بەشداریی کۆبوونەوەیەکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکات

پێشەکیی ئامادەکارە عەرەبییەکەی

پرسیارێک لەو ساڵانە زۆر دەکرا، ئایا رەشیدە داتی، ئەو ژنە موسڵمانە مەغریبییە، چۆن گەیشتووەتە لووتکەی هەرەمی دەسەڵات لە فرەنسا، چۆن ئەو ژنە پۆستێکی گرینگی وەک پۆستی وەزارەتی دادی فرەنسی بەرکەوتووە؟

یان زۆر پرسیاریش دەکرا، چۆن ئەو ژنە ئەسمەرە توانی لە پیاو و ژنەکانی مەیدانی سیاسەت نزیک وا ببێتەوە؟

ئەو ژنە چۆن لە سیسیلیای ژنی پێشووی سەرۆکی فرەنسی نیکۆلا سارکۆزی نزیک دەبێتەوە؟

چۆن ئەو ژنە پۆستی وەزارەتی دادی فرەنسی بەردەکەوێت؟

ئەو ژنە ئێستا نێوانی لەگەڵ ژنە تازەکەی سەرۆک سارکۆزی چۆنە، واتە پێوەندیی لەگەڵ (کارلا برونی) خاتوونی یەکەمی فرەنسی چۆنە؟ ئەگەر ئەو هاورێیەتییەکەی لەگەڵ سەرۆکی ئێستای فرەنسی سارد بووە، کێ پشتیوانی لەو دەکات، واتە پاش سارکۆزی کێ دەستی لە پشتی دەدات، تا پۆستی وا بالای بەرکەوێت؟

ئەو پرسیارانە و چەندان پرسیاری تر سەبارەت بەو ژنە لە کتێبی (برادەرە جوانەکە) وەڵام دەدرێتەوە، کە هەردوو نووسەر (میخائیل دارمۆن) و (ئێیف دیریە) سازیان کردووە. ئەو دوو نووسەرە چەندان لایەنی شاراوە و گۆشەکانی لاتەریکی ئەو ژنەیان هەڵداوەتەوە، بەتایبەتی لەو ماوەیەدا هەموو ساڵۆنەکانی میدیا سەرقاڵی ئەوەن تا بزانن باوکی ئەو کۆرپەی لە هەناوی ئەو ژنە وەزیرە دایە کێیە! هەموو لایەک دەپرسن کێ باوکی (زهرە) دەبێت.!

لەو کتێبەدا ئەو ژنە بە ژنێکی ئینتیهازی ناوی هاتووە و مەبەستیش

پێکانی چەند مەبەستێکە. دیارە ناوی کتێبەکەش لە رۆمانی (برادەرە پیاوەکە) وەرگیراوە، کە لەلایەن رۆماننووسی ناوداری فرەنسی (گی دی موباسان) نووسراوە، کە باس لە پیاوێکی مێباز و چاوبرسی و کۆششکار و هەڵپەرست دەکات، کە چۆن لە کۆتاییی سەدەی نۆزدەم گەیشتووەتە پلەیەکی بالای کۆمەلایەتی، هەموو ئەو دەسکەوتانەی لە ئاکامی پێوەندییە زۆرەکانی بە جۆرەها ژنەوە هەبووە.

ئەو ژنێکی تەمەن چل و سێ سالانەیە، زۆر شەیدای پۆشاکی گرانبەهایە، بەتایبەتی پێلاوی گرانی بەرز لە پێ دەکات. ئەو ژنە لە پاش دانانی کۆرپەکەی یەکسەر لە کلینکی منداڵبوونەوە هاتووەتەوە ناو کۆبوونەوەی ئەنجوومەنی وەزیران لە کۆشکی ئەلیزێ، بەوەش هەموو ترادیسیۆنەکانی ناو کۆمەڵی لە پێ کردووە. بەکورتی ئەو ژنە زۆر شەیدای ناوداری و بوونە ستاری هەبووە، بە هەموو بوار و بەرنامەیەک کۆششکار بووە بگاتە پلەیەکی بالا. ئەو ژنە بە ئاوسبوونەکە و منداڵبوونەکەی و گەیشتنی بەو پۆستەی ناودارە نەبووە، بەڵکو ئەو زۆرتر بەوە ناسراوە کە چۆن ستراتیجییەکەی هەڵبژاردووە بۆ گەیشتن بەو پۆستە، چۆن ئەو ژنە بێگانە عەرەبە، وا ئاسان و خێرا گەیشتووەتە ئەو پۆستە بالایە.

ئەو دوو نووسەرە لە کتێبەکەیاندا زۆر کارکەر بوون تا نهێنییەکانی کۆشش و بەرنامەی گەیشتنی ئەو ژنە بەو پۆستە بدۆزنەوە، چونکە هەموو لایەک و خوێنەرانیش پەرۆشی زانینی ئەو راستییەن و وێڵن بە دوای وردەکارییەکان، چونکە ئەگەری ئەوە هەیە ئەو ژنە بچێتە ناو پەرلەمانی ئەورووپایش، رەنگە وردەکارەکانی کارنامەی ئەو ژنە وەزیرە زۆر سەرچڵی و گیانبازیشی تێدابێت.

١

رەشیدە کەی لە پیاوان نزیک بوویتەوە و کەی لێیان دوورکەوتووەتەوە؟

لەو ڕۆژەی نیکۆلا سارکۆزی گەیشتووەتە سەر کورسییەکەی لە گۆڕەپانی (بوڤۆ) لە ساڵی ٢٠٠٣، بیری لە کۆشکی ئەلیزێ کردووەتەوە، نیازی گەیشتن بووە بەو شوێنە پایەدارە، ئەو خەونەشی زۆری نەخایاندووە، ماوەیەکی دوور و درێژی نەویستووە، ئەو تەنها بە چوار ساڵ خەبات و کۆشش گەیشتووەتە کۆشکی ئەلیزێ. ئەو بە ڕامانە سەنجڕاکێشەکانی، بە بەرنامە نوێیەکانی رای گشتیی فرەنسی بەزۆرینەی دەنگ بۆ لای خۆی راکێشاوە، بەوەش باڵی راسترەوەکانی ئیستفزاز دەکرد و رووبەرێکی بەرینی لە ناو جەماوەرەکەی جاک شیراک داگیر کردووە. سەرۆکی پێشووی فرەنسی جاک شیراک بەناچاری بیر و هزری ئاوێتەبوونەکەی (کوڕە لاسارەکەی) خۆی نیکۆلای پەسند کردووە و تەسلیمی ئەو بووە، پاش ئەوەی باڵی سەرۆک وەزیرانی پێشووتریان (بالادور) لە ساڵی ١٩٥٥ خیانەتیان لە سەرۆکەکەیان دەکەن، لەو ڕۆژەوە شیراک بە چاوێکی فەزوولی و نیگەرانییەوە ئاکاری نیکۆلا سارکۆزی دەهاتە پێش چاوان.

کە ئەو دوو پیاوە بەیەکەوە لە ناو بازنەی داخراودا کۆ دەبوونەوە، چەند رستە و رامانیش لە دەرەوە بەچرپە دەبیسترا، تەونی شاراوەش کەم و زۆر ئاشکرا دەبوون، لەو دەمانە نیکۆلا سارکۆزی وەزیری ناوخۆی فرەنسی بوو، لە یەکێک لەو قسانەی کە پاشان زانرا، لە دیمانەیەکانیدا شیراک بە سارکۆزیی وتبوو:

(نیکۆلا تۆ مافی خۆتە، خۆت بۆ پۆستی سەرۆکایەتیی وڵات کاندید بکەیت، من هەست دەکەم وزە و بەهرەی ئەو پۆستەت تێدایە، دوودڵ

مەبە، خۆت کاندید بکە).

لەو دەمــانەشـدا هـەمــوولایەک لەناو بـەرەکـەی نیکۆلا سـارکـۆزی خــەریکی سـازکـردنی چەکـەکـانـیـان بوون، باش خـۆیـان سـاز دەکـرد، خـۆیان چەکـدار دەکرد، نەخشـەسازیی پێویسـتیان دەکرد، پاڵەوانەکەی ناو گۆڕەپانی بوڤۆیش ئازایانە هـەمـوو پلانـەکەی دژ بەکـارنامـەی خـۆی هـەرەس پێ دەهێنا، هـەمـوو بەرنامـەکـانـی تێک دەشکاند. ئەو منەتی بە کـەسـە نەرمـەکـان و ئارامـەکـانی مەیدانەکە نەبوو، لێیان نەدەترسـا، خەمی سـەرەکیی ئەو ئەوە بوو، ناوی ئەو لە سـەرەوەی دروشـمـەکان هـەبێت، مـەردانە و زۆریش بە یاوەرەکـانی تیـمـەکـەی وتووە:

(ئەگەر من لەو هەڵمەتەدا سەرکەوتم، هیچ کەسێک و هیچ بەرنامەیەک ناتوانێ من راگرێت، من بەو رێبازەوە بەرەو پێشەوە دەڕۆم).

لە ڕۆژی ٢٠ی نۆڤـمـبـەری ٢٠٠٣دا سـارکـۆزی بۆ پۆسـتی سـەرۆکـایەتی کـاندید کرا، لەو دەمـانەشـدا دوا رامانی لە بـەرنامە ناودارەکەی بەناوی (١٠٠ دەقـە تا ئیـقنـاع دەبیت) دانا، کـە لە کـەنـاڵی فـرانس ٢ی تەلەڤـزیۆنـی پەخش دەبوو، ئێـمـەش پرسـیـارمـان ئەوەیە، ئایا سـارکـۆزی لەو دەقـەیەدا بیـری لەوە کردیتەوە، ئەو ببێتە سەرۆکی فەرەنسا؟

کـۆشش و خـەباتەکـەی (رەشـیـدە داتی) لە بەهاری سـاڵی ٢٠٠٢وە دەسـتی پێ کـردووە، لەو دەمـانـەی ئەو لە دیوانی وەزارەتی نـاوخـۆ دەسـتی پێ کـردووە، بەردەوام بووە بۆ نەخشـەسـازی و ئامادەیی لەناو هـەموو گۆشـە و بەرنامەکانی ئەو وەزارەتـە زیندووەدا، یەکـێـک لە کــەســە نزیکـەکـانـی رەشــیــدە داتـی، بەو شێوەیە بۆ نووسەرانی کتێبەکە قسەی کردووە:

(کە ئەو لە وەزارەتی ناوخـۆی فرەنسـی دامەزرا، هـەمـوو پەیکەرسـازی ناو وەزارەت گـۆڕانی بەسـەردا هـاتـووە، تیـمـەکـەی سارکـۆزی ئەوەیان نەدەخواست، بەڵام ئەو سوودی زۆر لە پشتیوانیی سارکۆزی بینیوە).

***

من ئامادەم...!

ئەوانەی پشتیوانیی رەشیدەیان بەئاشکرا دەکرد دڵنیا بوون لە بەهرە و تاقەتەکەی، پاش مشتومڕێکی زۆر و بەناچاری (کلۆد غیان) پێشوازیی لێ کردووە، بەڵام دڵنیاش بوو رۆژێ دێ رووبەڕووی پێی دەڵێت، تۆ لەو وەزارەتە شوێنت نییە، جێگات لێرە نابێتەوە، بەڵام سەرەتا وەرگیرا .! بەڵام ئەو بەدڵنیاییەوە وتبووی:

(من دەمەوێ لەگەڵ ئەو کەسەدا کار بکەم، من ئامادەم هەموو کارێک بکەم وەک مشکێکی گچکەش کار دەکەم، ئامادەم لە بن دەستی (ئیمانوئیل مینیون)دا کار بکەم، بە پەرۆشەوە کارکردنم لەگەڵ ئەودا پێ خۆشە).

بەڵام غیان وەڵامی داوەتەوە، کەوا ئیمانوئیل مینیون پێویستی بە یارمەتیی ئەو نابێت. ئەگەرچی بەو کوتکە مەزنە لە رووی رەشیدە دراوە، بەڵام ئەو دەستەوەستان نەبووە، کۆششەکانی نەپساوە، داوای بینینی وەزیر نیکۆلا سارکۆزیی کردووە، لە ساڵۆنی پێشوازیی وەزیردا، یەکێک لە راوێژکارەکانی بە رەشیدەی وتبوو:

(پێش ئێستا رووی نەداوە و نەکراوە، کەسێکی مێینە داوای دامەزراندنی لە پۆستی راوێژکاری کردبێت و پێشوازیی لێ کرابێت، ئەوەیان ئاسان نییە).

بەڵام برادەرە جوانەکە کۆتەکان دەشکێنێت، هەموو یاساکان دەبەزێنێت، وەزیری ناوخۆ دەبینێت. ئەو لەگەڵ سارکۆزی لە ساڵی ١٩٩٦ یەکەم دیمانەیان بووە کە سارکۆزی سەرۆک شارەوانی (نویی) بووە. رەشیدە یەکێک بووە لەو کەسانەی پەیامی ستایش و رێزی بۆ سارکۆزی ناردووە، ئەو ژنە ئەو جۆرە نامانەی بۆ زۆر لە سیاسەتمەدارانی ژن و پیاوی چەپ و راست ناردووە، زوو زووش نامەی بۆ هونەرمەندان و نووسەران و ژوورنالیستانیش دەنووسی، هەروەها نامەشی بۆ سترانبێژ (ئالان سوشون)یش نووسیوە، ئەویش بە نامە

وەڵامی داوەتەوە. دانەری (ئەڤینی ١٨٣٠) بۆی نەکراوە بە رووی داواکەی خۆی راگرێت، کە ئەوی گێڕاوەتەوە بۆ ساتەکانی سەدەی هەژدەم.

لە ساڵی ١٩٩٦ سەرۆک شارەوانیی نویی و کۆنە وەزیرەکە، یەکێک بوو لە دیپلۆماتە ناودارەکانی ئەو ڕۆژانەی فەرەنسا، پاش ئەوەی لە هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتیی ساڵی ١٩٩٥دا لە پشتیوانکردنی تەواوی (ئیداورد بالادور)ی هەموو شتەکانی لەدەست داوە و زۆری دۆڕاندووە، لەو دەمانەدا ڕۆژ و ئەستێرەی سیاسیی ئەو بەرەو گۆشەیەکی نادیار دەچوو. پاش ئەو رووداوە سەرۆک جاک شیراک بە هیچ شێوەیەک رازی نەبوو لە سارکۆزی خۆش بێت و لێبووردنەکەی وەرگرێت، ئامادەش نەبوو پۆستێکی وەزاریشی بداتە سارکۆزی، هەرچەندە راوێژکارەکانی شیراک پێشنیاریان کردبوو چاوێکی لە سارکۆزی بێت، بەڵام ئەو بە هیچ جۆرێ رووی لێ وەرنەدەگێرا، ئەگەرچی ئەمینی گشتیی کۆشکی ئەلیزێ (دومینیک دوڤیلیبان) و وەزیری ناوخۆ (ئالان ژووپییە)یش زۆر پشتیوانییان دەکرد و لەلای شیراک قسەی باشیان بۆی دەکرد.

سەرۆکی فەرەنسی سارکۆزی هیچی لەسەر دیمانەی رەشیدە داتی لە بیر نەماوە، بەڵام بەرپرسی ئۆفیسەکەی لەسەر ئاستی شارەوانیی نویی (فرانک لۆڤریی) دیمانەکەی ئەو کەسەی لە بیر ماوە و ئەو ئەوەیان دەگێڕێتەوە:

(ئەو دەمانە دیمانەکانی سارکۆزی تەنها ماوەی یەک چارەگە سەعاتی دەخایاند، ئەگەر زۆر بووایە دەگەیشتە نیو سەعات، چاکم لە بیرە دیمانەکەی رەشیدە و سارکۆزی تەنها یەک چارەگە سەعات بوو).

***

دە دەقە

رەشیدە دەڵێت، لە دیمانەیەکی دە دەقەییەدا سارکۆزی رازی بوو من دامەزرێنێت، داواکەی من تەنها دە دەقەی ویستووە. بەڵام راستیی مەسەلەی وەرگرتن و دامەزراندنەکەی مەسەلەیەکی ئاڵۆز و شێوا و بوو، هەموو

لایەنێکی نەزانراوە. یەکێک لە هاوڕێیەکانی ڕەشیدە داتی، کە نەیویستووە ناوی خۆی ئاشکرا بکات وتوویەتی:

لەسەر داوا و پێشنیازی (بییر بوسکیت دو فلوریا)، گلود غیان ڕەشیدەی دامەزراندووە، ئەو داوای کردووە، ئەمساڵ دای مەزرێنێت. ئەو لەو ساڵەدا بەرپرسی چاودێریی هەرێمەکە بووە و ماوەیەکی زۆریش بووە کە ڕەشیدە داتی ناسیووە، ئەو پیاوە بەوە ناسراوە، کەوا کەسێکی لێزان و پسپۆڕ بووە لە دۆزینەوەی بەهرە دەگمەنە پرشنگدارەکان. بوسکیت لە نێوان ساڵانی ١٩٨٦ تا ١٩٨٨ بەرپرسی نووسینگەی وەزیری داد (ئالبان شالاندون) بووە، هەر لە ساڵی ١٩٨٧ەوە ئەو چاوی لە ڕەشیدە بووە. ڕەشیدە ئەو پیاوە قۆزەی لە ئاهەنگێکی سەفارەتی جەزائیر لە پاریس ناسیووە، ئاهەنگەکە بەبۆنەی ساڵیادی سەربەخۆیی وڵاتی جەزائیر ساز کرابوو، ئەو پاش کۆششێکی زۆر توانی داوەتنامەی ئەو ئاهەنگە شکۆدارە پەیدا بکات. لەو ئاهەنگەدا ڕەشیدە ئەکتەر (ڕۆجی حنین) ناس دەکات، لەوێش ژماری تەلەفۆنەکانی ئەو وەردەگرێت، پاش ئەوەی سەرسامیی زۆری خۆی بەو ئەکتەرە ڕادەگەیەنێت، ئەویش ئامادە دەبێت ژمارەی تەلەفۆنەکانی خۆی پێشکەش بکات، هەر لەو ئاهەنگەدا ڕەشیدە دەگاتە لای (شالاندون)ی وەزیری داد بە نازەوە بەویش دەڵێت:

من زۆر بە تۆ سەرسامم، باوکم زۆر باسی تۆی بۆ کردووم، ئەو بێ سنوور ڕێزی بۆ جەنابتان هەیە. وەزیرەکە لە ڕووی ئەو ژنە ئەسمەرە بە شۆکەوە دەوەستێت، هەر لەوێ بەڵێنی دەداتێ، نیوەڕۆیەکیان داوەتی بکات، بەڵام داوا دەکات، دانیشتنەکەیان تایبەتی و دووقۆڵی بێت، کەسیان لەگەڵدا نەبێت. وەک چۆن بەنیاز بوون، چۆن بەرنامەیان دانابوو، زۆری نەخایاند یەکەم دیمانەیان دەبێت، ڕەشیدە سواری (تی جی)ەکەی ترێنە خێراکە دەبێت و دەگاتە پایەتەخت، یەکەم دیمانەیان لە هوتێلی بورڤایی لە پاریس دەبێت، ڕەشیدە لەگەڵ وەزیری دادی فەرەنسی بەیەکەوە و لەو هەوارە نازدارە دادەنیشن، ئەوەیان یەکەم و دوا دیمانە نەبووە، زۆر نامەیان گۆڕیوەتەوە، زۆر جاری

تریش قاوەیان بەیەکەوە خواردیتەوە و نانی نیوەڕۆیشیان زۆرتر بەیەکەوە خواردووە، بۆ دیمانە و داوەتەکان بواریان دەرباز نەدەکرد. لەو دانیشتنانەدا ڕەشیدە بە نازەوە بە وەزیرەکە دەڵێت، حەز دەکەم کارێکم بۆ بدۆزیتەوە، وەزیرەکەش دڵی کیژە ئەسمەرە تەمەن بیست و دوو بەهارەکە ناشکێنێت، ڕەوانەی کۆمپانیای (ئی، ئێل، ئێف)ی دەکات، لە ڕۆژی ١ی یەنایری ساڵی ١٩٨٨ لەو کۆمپانیایە پترۆڵییە دەستبەکار دەبێت، کە وەزیرەکەش لە وەزارەت نامێنێت، ئەویش دەگاتە ئەو کۆمپانیایە و بەرژەوەندیی ژمێریارییەکەی وەردەگرێت، ڕەشیدە تا ساڵی ١٩٩٠ لەو کارە درێژە بەکارکردن دەدات.

***

ئارەزوویەکی زۆر

ڕەشیدە ماڵەکەی دەگوازێتەوە شوقەیەکی یەک ژووری لە شەقامی (بورغونی) لە هەرێمی حەوتەمی پاریس، شوێنەکەش لە بارەگەی کۆمەڵەی نیشتمانی زۆر دوور نەبوو. لەسەر پێشنیاز و داوای کۆنە وەزیری دادەکە (بوسکیت دوڤلوریان) کە زۆر لە نێوان باڵی جاک شیراک و باڵەکەی بالادور ڕۆڵی زۆر کاریگەری دەبینی، زۆریش لە کەسایەتیی دومینیک دوفیلیبان نزیک بوو، بۆیە سکرتێرە گشتییەکەی کۆشکی ئەلیزێ، کە پاش دەرچوونی شیراک لە هەڵبژاردنەکەدا پۆستی وەزارەتی دەرەوەی بەردەکەوێت، هەر لەو سەردەمە و لەو گۆڕانە نوێیانەدا نزیکبوونەوەیەک لە نێوان سەرۆک شیراک و سەرۆک شارەوانیی نوێیی نیکۆلا سارکۆزی پەیدا دەبێت.

کە ڕەشیدە داتی گەیشتووەتە ناو وەزارەتی ناوخۆ لە گۆڕەپانی بوڤۆ، نیەتی پاکی و هاوکارییەکی کاتی لە نێوان وەزیری ناوخۆی بالادوری لەگەڵ کۆنە هاوڕێیەکەی کە لە کاروباری دەرەوە کارکەر بووە کە زۆریش لەگەڵ شیراک هاوسۆز بوو، هاتووەتە کایەوە.

دیارە کەوا سارکۆزی بۆی نەدەکرا داوای کەسێکی وەک بوسکێن دو فلوریان ڕەت بکاتەوە، بەتایبەتی پاش ئەوەی لە پۆستێکی پایەداری سیادی

گەڕاوەتەوە ناو حکوومەت.

برادەرە جوانەکە لە سپتێمبەری ساڵی ٢٠٠٢دا وەک ڕاوێژکارێک بۆ پرس و کاروباری لادان گەیشتووەتە دیوانی وەزارەتی ناوخۆ، لە دیمانەی ناسینیدا سارکۆزی وەزیر، بەو چەند وشەیە پێناسەی رەشیدەی بە ئامادەبووان کردووە:

(من هەرگیز پێوەندییم بە کەسێک پەیدا نەکردووە، بەقەد ئەو کەسە ئارەزووی هەبێت بەو شێوەیە کارم لەگەڵدا بکات).

وەک هەندێ کەس دەبێژن (خاوەن کارەکە) لە راوێژکارەکانی دەویست بە هەموو شێوەیەک بۆ کارکردن و هاوکاریکردنم خۆیان ساز و ئامادە بکەن، بیر لە هیچی تر نەکەنەوە، با ژیانی تایبەتیی خۆیان بخەنە ناو دوو کەوانەی داخراوەوە، بەوەش دەتوانن بچینە ناو ژیانی سەرکردەکە و زۆریش نزیک بکەونەوە، دەبێ بۆ گەیشتن بەو مەبەستەش شەو و ڕۆژ کار بکەن.

لەبەرئەوەی رەشیدە زیاد لە پێویست و زۆریش کاری کردووە و شەو و ڕۆژ کارکەر بووە، بۆیە لەگەڵ راوێژکارەکانیدا کەوتووەتە ململانێ، زۆریش بواری نەبوو لەگەڵ تیمەکەشی یەکتری ببینن. هەموویان دەیانووت ئەو ژنە نوێیە و زۆر وریا و ئاگادار نییە، بەڵام هەموویان لەوەدا بەهەڵەدا چووبوون، ئەو زووتر پێوەندیی پتەوی بە گەورە دەسەڵاتدارەکانی حکوومەت و حزبەکە هەبوو، زۆر کۆنە وەزیرەکانی دەناسی، ئەو توێژەش بۆ ئەو بواری کارکردن و کۆششی گەرمتر دەکرد و ئارەزووی نزیکبوونەوەشی بە جۆشتر دەکرد.

***

ئیدارە و بەردەوامی

لە ماوەی دە ساڵدا رەشیدە داتی سوودی زۆری لە پشتیوانیی خاوەن هەفتەنامەی (ستراتیجی) هنری نیجدام وەرگرتووە، کە ئێستا ئەو خاوەنی نوڤیل ئیکونومیستە، ئەو پیاوە ناسراوەی بواری میدیاش، زووتر رەشیدە نامەی بۆ نووسیبوو. هنری نیجدام سەبارەت بە نامەکەی رەشیدە

نووسیویەتی:

(نامەکەی ئەو رووی زۆر جوان بوو، ئەوەش بوو بواری ساز کرد من بەردەوام نامەکانی وەرگرم و بۆشی بنووسمەوە).

پیاوە ناودارەکەی میدیا کە یەکەم جار لە هوتێلی راڤاییل چاوی بە رەشیدە کەوتووە، ئەوەی لەو دیدارەی لە بیرە، بەو چەند وشەی گێڕاوەتەوە:

(ئەو هەیبەتێکی سەرنجڕاکێشی نەبوو، بەڵام لە چاوەکانیدا ئیرادە و وەستانێکی زۆر گەورەم تێدا بەدی دەکرد، بۆیە ئەو منی بەهێز هەژاند).

لە یەکەم دیمانەی رەشیدە و نیجدام، نیجدام بەوە رازی دەبێت ئامۆژگارییەک بداتە رەشیدە. هەموو لایەک دەپرسین، دەبێ ئەو ئامۆژگارییەی ئەو بۆ ئەو ژنە چی بووبێت؟

لە نەوەدەکانی سەدەی رابردوو ئەو پیاوە سەرقاڵە کاتی ئەوەی نەبووە، ماوەیەک کاتی خۆی بەو کیژە بەفیڕۆ بدات، بەتایبەتی ئەگەر کیژەکە ئەوەندە سەرنجراکێشیش نەبووبێت، یان کەسێکی ناوداریش نەبووبێت، بەڵام ئەو بەو شێوەیە باسی دیمانەکەی کردووە:

(قسەکانی ئەو سەرنجی راکێشام، داوای کرد من ئامۆژگاریی بکەم، من ببمە ڕابەر و مامۆستایەک بۆ ئەو).

رەشیدە زۆر جار بەو شێوازە چوویتە بەردڵان و لە کەسانی ناودار نزیک کەوتووەتەوە، لە دیمانەکانیدا زۆر ناوی کەسانی ناوداری لەسەر زاران بووە، وەک (شالاندون) و (سیمۆن ڤای) و (جۆن لۆک لاگاردیر) و (جاک ئاتالی) ...

ژوورنالیستەکە هەستی کردووە دوو کولتوور لە ناخی ئەو کیژەدا هەیە، یەکێکیان خۆرهەڵاتی تێدا دیارە، کە تێدا رۆڵی ژن چەند بەرجەستەیە، دووەمیشیان خۆرئاواییەکەیە، دیارە بە ڕووی زۆر دەروازەکە کراوەتەوە. داتی لە تەمەنی گەنجیدا زۆرجار ئەو دەستەواژەی دووبارە کردیتەوە، کە تێدا وتوویەتی:

(من خەون بەوە دەبینم لە بەرژەوەندیی ئێوە کار بکەم).

ئەو لە هەموو دیمانەکانی لەگەڵ هەر بەرپرسێک، لەگەڵ وەزیرێکدا، لەگەڵ بەڕێوەبەرێکی دیاری دەزگایەک ئەو قسەیەی دووبارە کردووەتەوە. یەکێک لەو کەسانەی لەگەڵ ئەودا لە وەزارەتی ناوخۆدا کاری کردووە، وتوویەتی، کەوا رەشیدە بەو شێوازە مامەڵەی لەگەڵ کەسانی بەرامبەری کردووە، سەرچاوەی هێزەکەشی لەوەدا بووە.

***

پیاوێکی ریکلام

فیلیب لۆزان یەکێکە لە کەسە ناودارەکانی بازاڕی گەرمی ریکلام لە فرەنسادا، ئەوە دەگێڕێتەوە کەوا ڕۆژێکیان لە ناکاو رەشیدە سەردانی دەکات، وەک چۆن لە ناکاو سەردانەکەی کردووە، هەر بەو شێوەیەش لەلای ئەو دەرچووە. ئەو دەڵێ:

(ئێوارەیەکیان من بۆ پیرۆزبایی جەژنی نیشتمانی سەردانی سەفارەتی مەغریبم دەکرد، لەوێ سەفیرە هاوڕێیەکەم بەڕێز (بادو) ئەوی بە من ناساند، دیارە هاوڕێیە سەفیرەکە هاوڕێی هەردوولامان بوو، لەو دیدارەدا ئەو زۆر زۆرزانانە قسەی دەکرد، لەو دیمانەدا هاوسەرەکەم (ماریشا) زۆر بەو ژنە سەرسام بوو. بەداخەوە هاوسەرەکەشم بە رووداوی ئۆتۆمۆبێل مرد، هەر شەوی رووداوەکەش ئەو هاتە سەردانم، تا کاتژمێر سێی بەیانی قسەمان کرد، من لەو شەوەدا بە رەشیدەم وت، من لە پاریس بار دەکەم و واز لە وەکالەتەکەم دەهێنم و بەیەکجاری دەچمە شاری تەنجەی مەغریب، پاش ئەو دیمانەیە چی تر نەمدیتەوە، دیارە من کەسی زۆر بایەخدار نەبووم بۆ ئەو).

پاش چەند ساڵێک ڕۆژێکیان دووبارە فیلیب لۆرین لە ئاهەنگێکی مێوانداریدا ڕاوێژکاری نیکۆلا سارکۆزی دەبینێتەوە، لەوێ پێ دەڵێت:

(وا دەزانم ئێمە زووتر یەکترمان ناسیوە).

ئەویش لە وەڵامدا دەبێژێت:

(بەڵێ، منیش هەست بەوە دەکەم).

رەشــیــدە ڕۆژانە دەســـتی لە نـاو دەفــتــەر تەلەفــۆنەکــەی بووە، لە ناو ئەدرێسەکانی لای خۆی گەڕاوە، بیر و یادگارەکانی بۆ ناسینەوە و دۆزینەوەی کـەسـەکـان و ئـەدرێسـەکـانـیـشی زۆر باش بـوو، بێـجگە لەوەش ئەو لـەبەر رۆشنایی زانستی رەوشت لە جیهانی جوانیدا کاری کردووە و سوودی لەو چەمکەش وەرگرتووە.

داتی یەکەم جار لە دادگەی بیرون کاری کردووە، ڕۆژێکیان هاوڕێیەکانی سـەرسـام کـردبوو، کـە بینیـبـوویان بەئامـادەبوونی مـارسـۆ لۆنگ رۆبەکـەی سیمۆن ڤای پۆشیبوو. ئەو پێش دە ساڵ لە نووسینگەی مـارسۆ لۆنگ و لە بن دەستی شـالاندون راهێنانی کـردووە، ئەو دەمـانە ئـەو سـەرۆکی ئەنجـوومـەنی باڵای میگراشوون (تێکەڵبوون) بوو.

داتی دەبێتە هاوڕێی نزیکی مارسۆ لۆنگ، هەر ئەویش رەشیدە بە سیمۆن ڤای دەناسێنێت. سیمۆن وەک ژنێکی لێزان چاودێری و رێنوێنیی رەشیدە داتی دەکات، زۆریش باسی دانوستاندنەکانی خۆی لەگەڵ سەرۆکی پێشووی یەکـێـتـیی ئەورووپیـشی بۆ دەکـات، وەزیری تەندروسـتـیی پێـشـووش لە بیرەوەرییـەکانیدا بە درێژی لە گرفـتـەکانی ناو کۆمـەڵگەی فرەنسی دواوە و باسی کردووە، هەروەها باسی بیرۆکەکانی (ریتشـارد دسکۆینگ) کە تایبەت بوون بە شێوازی گەشەی زانستەکانی سیاسی لە شـارۆچکەکان بۆ کردووە، بەڵام بە هیچ شێوەیەک لە ناو یەک لاپەڕەی ئەو بیـرەوەرییـەدا ناوی رەشـیـدە داتی نەهاتووە. لە بیـرۆن ژنە قـازییە جـوانەکـە لەگەڵ سـەرۆکی دادگـە نانی دەخــوارد و زۆریش کــامــێــرای بردووەتە نـاو ســاڵۆنەکــانی دادگــەش و لە دانیشـتنەکانیشـدا وێنە گیـراوە، زۆریش گوێی نەداوەتە رێنوێنییـەکان و بە گلەییـیـەکـانیش سـڵی لەو کـارە نەکـردووەتـەوە، لەو مـاوەیەدا داتی زۆربەی

کاتەکانی لە ناو ترێنەکانی روو لە پاریس بەسەر بردووە، لەو سەفەرانەشدا زۆر بە پەلە بووە تا خوانەکانی ئێوارانی لە دەست نەچیت، یان لە شەوچەرە نازدارەکان بێ بەری نەبێت.

***

ئەڤینی یەک لایەنە

رەشیدە داتی لەو ماوەیەدا (فریدریک ڤرنی)ی پێشکێشکاری بەرنامەی ئەدەبی (مافەکانی نووسەر)ی کەناڵی تەلەڤزێونی فرانس٥ ناسیووە. فریدریک سەبارەت بەو ژنە وتوویەتی:

(من لەگەڵ رەشیدە لە ناو چیرۆکێکی جوانی ئەڤینیدا ژیام، چیرۆکێکی راستگۆیانە بوو، من پێویستم بەدەرچوون و دوورکەوتنەوە بوو، حەزم دەکرد لەو ئەزموونەدا جوان بژیم، من تازە لە هاوسەرەکەم جیا بووبوومەوە، هەناسەیەکی خۆش و سەرفرازم پێویست بوو، من ئەوم دەبردە شانۆگەرییەکان، بەیەکەوە شەوچەرەی خۆشمان بەسەر بردووە، کاتی خۆشمان بووە، ئەویش جاروبار لە سازکردن و پێگەیاندنی بەرنامەکانمان یارمەتیی داوم، بەتایبەتی لەو دەمانە بۆ بەرنامەکەم پێویستم بە کەسانی راوێژکاری یاسایی هەبووایە، ئەو حەزی لە خوێندنەوە نەبوو، بەڵام بایەخی بە بوارەکانی میدیا دەدا).

رەشیدە هێدی هێدی گەیشتووەتە ناو گێژاوی پایەتەخت، کەوتووەتە ناو قووڵاییی شارەکە، لە لقی ئابووریی سەر بە دادگەی ئاڤری دامەزراوە.

رەشیدە لە ناو دەستەی فریدریک ڤرنی کە تێدا ژمارەیەکی زۆر لە نووسەر و کۆمیدی و کارسازانی تەلەڤزیۆن و بوارەکانی میدیای تێدا بوو، ئەو لە ناویاندا وەک گەنجێکی ناسکی چاولەدەر دەسووڕایەوە، لەلای ئەو ئاسان بوو کێی مەبەست بووایە بۆی خۆی رای دەکێشا، هەر بەو پێوەندییانە بوو ئەو توانی بگاتە نووسینگەی نیکۆلا سارکۆزی. ئەو کە گەیشتووەتە ئەو بوارە و ئەو دەروازەی بە روویدا کراوەتەوە، پشتی لە هاورێییەکەی کردووە، ئەو

کەسەی دەستی گرتووە و توانی بباتە ئەو مەیدانە، بۆیەش هێدی هێدی لە فریدریکیش دوورکەوتووتەوە، لە ئاراستەیەکی تر لە دەسەڵات نزیک کەوتووەتەوە، لە مانگی مایۆی ٢٠٠٨ بەرنامەکەی بەناوی (کەشتیی نووسەران)ی پێ راگرتووە، بەوەشیان بەهیچ شێوەیەک بیری لە دوارۆژی کۆنە هاورێیەکەی نەکردووەتەوە، بەوەشیان فریدریک تەنها ئەوەندەی وتبوو:

(بێگومان رەشیدە بە شتی ترەوە سەرقاڵە).

٢

لە وەزارەتی ناوخۆدا

لە ساڵی ٢٠٠٣دا رەشیدە وەک راوێژکارێکی سادە و کەم ئەزموون گەیشتووەتە ناو وەزارەتی ناوخۆ، سەرەتا یەکەم پێگەی لەو وەزارەتە لا زەحمەت بوو، پاش ماوەیەکی کەم لە لۆکاڵەکاندا هەموو گۆشەکانی دۆزیوەتەوە، دەستی گەیشتووەتە بەرنامە و پلانەکانی ناو وەزارەتەکە. ئەو دەسکەوتی زۆری بەدەسهێناوە، دەسکەوتەکانی وەک دیاری بۆ ئەو رێز و کۆک ساز نەکرابوون، راستە کارکەر بوون، بەڵام بەختیاریش بوو لە گەیشتن و سەرکەوتنەکانیدا، هۆکاری سەرەکیش ئەو ژنێکی بەرچاو و شیرین بوو، وەک ژنیش رۆڵی زۆری هەبوو لە گەیشتن و چوونە پێشەوەکاندا.

راوێژکارەکانی نیکۆلا سارکۆزی ژمارەیان زۆر بوو، دەکرێ بگوترێت عەشیرەتێک دەبوون، لە ناو ئەو عەشیرەتەدا زمانی تایبەتی ئاخاوتنیان هەبوو، یاسا و رێسای گونجاو و شایستەیان هەبوو، بەرپرسی راگەیاندنەکەیان (فرانک لۆڤریی) بوو. راوێژکارە پەرلەمانییەکەشی (فریدریک لۆڤایفر) بوو، کەسێکی وەک (بریس هۆرتفۆ)ش راوێژکاری تایبەتی ئەو بوو، هەروەها هەر یەک لە هەڵبژێردراوەکان (پاتریک دفیغیان) و (کریستین ئاستور) و (ئالان جویدندات)یش هاوشانی بوون. ئەوانە هەموویان بەیەکەوە ناوکی ئەو کەسانە بوون کە سارکۆزی لە هەموو کار و بەرنامە و پلانەکانیدا پرسی پێ دەکردن، گوێی لێ رادەگرتن. ئەو ناوانە و ئەو راوێژکارانە لە دەرەوە دەناسران و دەزانرا کەوا سارکۆزی بۆچوون و پرسەکانی بەو کەسانەیە، بەڵام لە پشت پەردەشەوە، کەسانی وەک (ماری هیلین دیبار)یش رۆڵی لە کارنامەی ئەو وەزیرەدا هەبوو. سارکۆزی زوو تێگەیشت ئەو ژنە

بەتوانایە دەتوانی ورد و وریایانە بچێتە ناو کار و وزە و تاقەتەکەی ئەو بێ سنوورە، ئەو کەسێکی تکنۆکراتە و زۆر بە دیسپلینە. لەبەرئەوەی ئەو بەرەچەڵەک خەڵکی دەڤەری کورسکایە، بۆیە لەو دۆسیەیەدا شارەزایە. ئەو ژنە چەند ساڵێک بووبووە سێبەری سارکۆزی، لە زۆر لایەنەوە پشتیوانیی تەواوی کردبوو، سەرەتا و لە کۆتاییی نەوەتەکانی سەدەی رابردوودا لە شارەوانیی نویی کاری لەگەڵدا کردووە، لە ساڵی ٢٠٠٢ وەک بەرێوەبەری نووسینگەی (کلۆد غیان) لە وەزارەتی ناوخۆدا دەستبەکار بووە، بۆیەش هەموو دەمێک ئەو یەکێک بووە لە کەسە نزیکەکانی ئەو.

بەیانییەکی رۆژێکی شەموو (کاری هیلین)، لەگەڵ کلۆد غیان کە هەموو رۆژانی هەفتە کارکەر دەبوو، هەرگیز لە ئۆفیسەکەی دوور نەدەکەوتەوە، بەیەکەوە سەرقاڵی پێداچوونەوە و راستکردنەوەی راپۆرتەکان بوون. رەشیدە تازە هاتبووە بازنەی (پۆلیسی یەکەم) لە فرەنسا، لە کلیلێک دەگەڕا تا لەو بازنەیە بچێتە ژوورەوە، لەوێ هەست و بیری ئەو ژنە ئۆفیسەکەی خۆی جێ ناهێڵێت و دوور ناکەوێتەوە، رۆژانی پشوودانەکانیش سەرقاڵە و ماندووە، بەدیتنی ئەو دیمەنە زۆر هزرو بیرۆکەی بەمێشکدا دەهات، بۆیە لەو رۆژەدا رەشیدە سەردانی ئەو دووکەسی کردووە، کە لەو رۆژە پشووەدا کارکەر بوون، رەشیدە لەو سەردانەدا هاتووەتە تەنیشتیان ورد و درشت سەربردەی خۆی بۆ (ماری هێلین دیبار) و کلۆد غیان گێڕاوەتەوە، باسی دەردەسەرییەکانی ژیانی خۆی کردووە، سەربردەی باوکی، تەمەنی گەنجی خۆی لە شالۆن، چۆن ئەو شووی بەپیاوێک کردووە هەرگیز خۆشی نەویستووە، رۆژێک بەکامەرانی وەک هاوسەر لەگەڵ ئەودا نەژیاوە. رەشیدە لەبەرئەوەی لە ماڵەوە کامەران و بەختیار نەبووە، بۆیە کەم ئێواران لە ماڵەکەی خۆی دا ماوەتەوە، بەڵام کە لە ساڵی ٢٠٠٣ کراوە بە راوێژکاری سارکۆزی لە وەزارەتی ناوخۆ لە گۆڕەپانی بوڤۆ، سەرجەم وردەکارییەکانی ژیانی گۆڕانی بەسەردا هاتووە، هەموو بەرنامەکانی بابەتی نوێی بۆ دارِشتووە.

***

سەرچڵییەکانی ئەو لە یانەی سیاکلدا

ژمارەیەکی کەم لە کارمەندان و فەرمانبەرانی ناو دیوانی وەزارەتی ناوخۆ دەیانزانی رەشیدە داتی ئەندامە لە یانەی سیاکلی ناودار و پلەبەرز، کە تێدا کەسایەتی سیاسی و ئابووری و پیاوانی بازاڕ و ژوورنالیستەکان ئەندامن. کەم کەسیش دەیانزانی کەوا رەشیدە داتی ئێوارانی رۆژانی چوارشەمان لە بارەگەی یانەی ئوتۆمۆبێلەکان، کە دەکەوێتە گۆڕەپانێکی دیاری ناو پاریس نان لەوێ دەخوات. ئەو یانەیە یانەیەکی کۆنە و مێژووی دامەزراندنەکەی دەگەڕێتەوە بۆ ساڵی ١٩٤٤، کە لەلایەن (جۆرج بیرار رافاران)ەوە دامەزراوە. ئەندامانی ئەو یانەیە تا ساڵی ٢٠٠٥ دەگەیشتە ٥٨٠ کەس، لەو ساڵەوە ١٦٠ کەسی تریش چاوەڕوان بوون لەو یانەیە فۆرمی ئەندامیەتییان وەرگیرێت و بەشانازییەوە ببنە ئەندامی ئەو یانە ناودارە. ئەو لەسەر خوانەکەی رۆژانی چوارشەماندا هەریەک لە (فرانسوا فیون) و (جان بیار رافاران) و (لیونیل جۆسپان) و (لۆران فابیوس) و (دومینیک سترۆس خان) ئامادە دەبوون، هەروەها بێجگە لەو سیاسەتمدارانە، زۆربەی بەرێوەبەری رۆژنامەکانیش ئامادەییان هەبوو، وەرگیرانی ئەو ژنەش بە پشتیوانی و دەستنیشانکردنی (جیرار ورمس) لە بانکی رۆتشیلد بوو، رەشیدە لە ساڵی ٢٠٠٣ کراوە بەئەندام لەو یانەیە و رۆژانی چوارشەمانیش ئامادەیی لەسەر ئەو خوانانە هەبووە. جیرار ورمس وتوویەتی:

(کە کلۆد غیان ئەو ژنەی بە من ناساند، زۆرم لا سەیر بوو، ئەو وتی ئەو ژنە نیوەی کەسایەتییە دیارەکانی پاریس باش ناس دەکات).

یەکێک لە هاوڕێیە ژنەکانی رەشیدە وتوویەتی:

(زۆر بەداخەوە کە من ئەو بەهرەیەی ئەوم نییە، وەک ئەو ناتوانم ئەو هەموو خەڵکە ناس بکەم، بەهرەیەکی سەیری تێدایە، چ ژن چ پیاو ئەوەی بیبینێت بە کەسایەتییەکەی سەرسام دەبێت، زوو دەچێتە بەردڵان).

سەرەتای کارەکانی لە وەزارەت، کلۆد غیان کارێکی بۆ دەستنیشان دەکات کە لەگەڵ ئارەزوو و تاقەتی ئەو دەگونجا، ئەو دەستنیشان کرا پێوەندی و گەیشتنی وەزارەتەکە بەو گەڕەکانەی کێشە و ئاڵۆزییان تێدایە ساز و مەیسەر بکات، کە کێشەکان و رەوشەکانیان تێدا زۆر هەستیارە.

سارکۆزی لەگەڵ رووداوەکانی گەڕەکە بێگانەنشینەکان توند و یەکلاکەرەوە بوو، بۆ بەرنامەڕێژیی ئەو رۆژانە کۆبوونەوەکانی وەزیر لەگەڵ راوێژکارەکانی بەردەوام و چارەنووسساز بوو، لەوێ رەشیدە پەیامەکانی وەزارەتی دەنووسییەوە، لەبەرئەوەی زۆر لە ئامار و ژمارەکانی بەدڵ نەبوو، بۆیە زۆرجار تووڕە دەبوو، هەستی دەکرد راپۆرتەکان لە رووی ژمارە و زانیارییەکان لاوازن و لەنگییان تێدایە، هەموو شتەکانی بەوردی و بەراستی بەدەست ناگات.! سارکۆزی بڕیار دەدات لە ٢١ گەڕەکی ناو پاریس چەند پرۆسەیەکی چارەسەر ساز بکات، بۆ ئەو مەبەستەش بەرنامە و پلانێکی داڕشتبوو، بۆ ئەو هەڵمەت و بەرنامەیە سەرۆک دائیرەکانی کردبووە بەرپرس، بڕیار بوو سارکۆزی وەزیری ناوخۆ بۆ چارەسەری ناوچە گەرمە و بەگێچەڵەکان سەردانی هەموو فرەنساش بکات، بەڵام ئەو تەنها دوو هەنگاوی لە بەرنامەکە جێبەجێکرد، پاشان تەواوکردنی بەرنامەکەی داوەتە دەست رەشیدە داتی، کە سەرۆکایەتیی چەند تیمێک بکات، کە لە وەزارەت بۆ ئەو مەبەستە دانرا بوون.

ڕۆژێکیان و لە گەرمەی ڕووداوەکانی پاریسدا وەزیری ناوخۆ نیکۆلا سارکۆزی سەردانی ناوچەکەی دەکرد، لەوێ رەشیدە داتی بانگی کوڕێکی گەنج دەکات، کاسێتەکەی لەسەر دەکاتەوە و پێی دەڵێت، ئەو پیاوەی لەگەڵماندایە جەنابی وەزیرە! سارکۆزی زۆر ئەو رووداوە دەگێڕێتەوە و لە بیری ناکات و وتوویەتی:

> (ئەو ژنە نەترسە، لە هیچ شتێ ناگەڕێتەوە، من حەز دەکەم لەگەڵ ئەو جۆرە کەسانە کار بکەم، ئەو جۆرە نموونانە نایابن، بۆیەش بەهاوشانی ئەوانە دەگەینە هەموو شوێنێک).

لە ڕۆژی ١٣ی فبرایری ساڵی ٢٠٠٤ لە شاری لیون، رەشیدە شوفرەی نامە

تایبەتییەکەی وەزیری ناوخۆ دەکاتەوە و بەوەش لەناو بازنەی سارکۆزییەت وەردەگیرێت.

***

لە ناو خێزانێکی بێگانەوە

ئەگەرچی رەشیدە لەگەڵ کۆمەڵگەکە زوو دەگونجێت و دەتوانی زۆر باش لەگەڵ چواردەورەکەی ئاوێتە ببێت، بەڵام هەرگیز ئەوەی لە بیر نەچووە کەوا ئەو کیژە بێگانەیەک بووە، بە کۆچ و بە پەنابەری هاتووەتە وڵاتی فرەنسا، ئەو باشی لە بیرە لە ناو خێزانێکی ژمارە زۆر گەورە بووە، باوکی وەستایەکی مەغریبی بوو، باوکی ناوی (مبارک) بوو، دایکی بەرەچەڵەک جەزائیری بوو، ناوی (فاتیمە ئەلزەهرا دلهوم) بوو. لە ناو ئەو رەوشەدا و لەو پێگەیەوە ئەو ژنە بێگانەیە رۆژانەکەی نووسیوەتەوە، تا لە سەرەتای ساڵی ٢٠٠٤ توانی لە نووسینگەی سارکۆزی جێگەی خۆی بکاتەوە.

برادەرە جوانەکە هاوکار و بەشدار بووە لە دامەزراندن و سازکردنی کۆمەڵەیەک بە ناوی کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەک، پەیرەو و پرۆگرامی ئەو کۆمەڵەیەش لەسەر بناغەی فرە کولتوور و هەمەرەنگییەوە سەرچاوەی گرتووە، کۆمەڵەیەک بووە، ژنان و پیاوانی وەردەگرت و بەیەک چاویش سەیری کردوون، لەو کۆمەڵەیەش هەموو رەگەز و پاشخانێک وەردەگیران، کە زۆربەیان لە پەنابەرەکانی ناوچەی مەغریبی مەزنی عەرەبییەوە بوون، خەڵکی ئەفەریقیا و بیاوانی خوارووی بوون، هەروەها لاریشیان نەبووە هاووڵاتییانی ئاسیاش لەو کۆمەڵەیە بەئەندام وەرگیرێن.

مانگانە و لە پاش خوانی ئێوارەی هەموو چوارشەمێکدا لە رێستورانتێکی لوبنانی لە گەڕەکی لاتینی، یەکێکی ئاگەدار و شارەزا لە بواری ئابووری یان شارەزا لە بوارەکانی سیاسەت و میدیا، وتەیەک بۆ ئەندامە ئامادەبووەکان پێشکێش دەکرد، لەوانە (کلۆد بیبار) کە یەکێکە لە پشتیوان و یارمەتیدەری یانەکە، یان کەسێکی وەک (جۆن مارتان فۆلز) لە بیجۆوە، یان (ئارنست

ئەنتوان سیلییر) لە میدافەوە، یان (نیکۆلا سارکۆزی) و (لۆران فابیوس) و (ئالان ژووبییە) و (فرانز ئولیفیی جیسبرت) و (جۆن بییر ئەلخباش) و...

رەشیدە موستەحیلی دەکرد تا بگاتە کەسە دەسەڵاتدارەکان، یانەکە بۆ ئەو بوارەکەی بۆ ئەو مەبەستە باش ساز دەکرد. دامەزراندنی یانەی سەدەی بیست و یەک لەلایەن ژوورنالیستانانەوە زۆر باس دەکرا و بە کارێکی باش ناویان دەبرد، قسەکەرەکانی ئەو یانەیە بە زۆری لەلایەن میدیاوە داوەت دەکران، قسەیان بەهەند وەردەگیرا، هەموویان بەرنامە و کارنامەی یانەکەیان مەبەست بوو، ئەوەش شەرعیەتی نوێی بە رەشیدە داتی بەخشی بوو کەوا سەرکەوتنی ئەو یانەیە و ناودارکردنەکەی بۆ ئەو گرەوێکی سیاسیی براوە بوو.

لەگۆڕەپانە سیاسییەکەدا شەڕەقسە پەیدا بووبوو، بۆچوون و رامانەکەی سارکۆزی، کە لە هەڵوێستەکەیدا بە (جیاکردنەوەی ئیجابی) دەناسرا، دژایەتیی توندی دەکرا، بەڵام ئەنجوومەنی باڵای میگراشوون لە فەرەنسا داواکار بوون لەسەر تێکەڵبوون و ئاوێتەبوونی بێگانەکان لە راپۆرتێکدا سیاسەتێکی نوێ لەو بوارەدا پەیڕەو بکرێت و چاو بە بەرنامەکانی پێشووی ئەو سیاسەتەدا بخشێنن. سارکۆزی کە پیاوێکی موسڵمانی بەناوی (عیسا درموش)ی لە پۆستی ئەو دەزگایە دانابوو، هەموولایەک رەخنەی توندیان لە سارکۆزی دەگرت، بەڵام ئەو لە ڕۆژی ٦ی یەنایری ساڵی ٢٠٠٤دا و لە بەردەم ئامۆژگەی توێژینەوەی سیاسیدا بەرگریی لە بەرنامەکەی خۆی کرد و بەرنامەی جیاکردنەوەی ئیجابیشی بە کارێکی زۆر ئەرێنی پێناسە دەکات و زۆریش ستایشی هەڵوێستەکانی خۆی دەکات.

***

سەرەتای تۆڵەسەندنەوەکە

وتارەکەی ئەو ڕۆژەی سارکۆزی لەلایەن (هۆگ موتوح)ەوە نووسرا بوو، ئەو پیاوە کەسێکی یاساناس بوو، چەندان بۆچوون و رامانی لەسەر ئەو مەسەلەیە

هەبوو، هەر ئەو کەسە لەگەڵ کلۆد غیان کارکەر بووە و لەگەڵ رەشیدەش لە هەمان کۆمەڵەدا ئەندام بوو، کە بەناوی کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەک دایان مەزراندبوو.

باڵی شیراک و باڵی سارکۆزی لەسەر ئەو مەسەلەیە کەوتنە ململانێیەکی دژوار، پاڵەوانەکانی ئەو جارە و ئەو شەڕە، دەستەیەک لە رووناکبیرانی بەڕەچەڵەک مەغریبی بوون، لەوانە (حەکیم ئەلقەرەوی) کۆششی دەکرد، کۆمەڵەکەیان کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەک سەربەخۆییەکەی بپارێزێت و دەستەکانی سەر بە رەوتی راسترەوەکانی دەسەڵاتداری ناو یانەکە باڵادەست نەبن، کە لەلایەن (هۆگ موتوح)ەوە رابەریەتی دەکران. لەولاشەوە رەشیدە داتی دەیویست زۆرترین کەس بەرەو مەداری سەرۆکەکەی نیکۆلا سارکۆزی رابکێشێت، گرەوەکە و هاوکێشەکە گران و ئەستەم بوو، وەزیری ناوخۆ بۆ پەیداکردنی دەنگ و پشتیوانی بۆ هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیی داهاتوو، دەیویست لایەنی بێگانەکان پەیدا بکات، کۆششەکە بۆ وەرگرتنی دەنگە زۆرەکانی ئەوان بوو. رەشیدە داتی دەیویست بەڕی ژێر پێی دەستەکەی ئەلقەرەوی راکێشێت، لەبەرئەوەی ئەو تازە هاتبووە ناو کۆمەڵەکە بۆیە ئەو نەیتوانی پشتی ئەلقەرەوی لە ئەرز بدات، چونکە زۆرینەی ئەندامەکانی کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەک پشتیوانییان لە رەشیدە نەدەکرد، چونکە کەسی بەرامبەرەکەی بە هزر و بەرنامەیەکی مرۆیانە کاری دەکرد و هەمووش بەرگرییان دەکرد، نەک لەبەر رۆشناییی رەوتێکی سیاسیدا. کە رەشیدە لەو ململانێیەدا سەرنەکەوت تێگەیشت ئەندامانی یانەکەیان دووری دەخەنەوە، بۆیە خۆی پێشوەخت دەستی لە کاری کۆمەڵەکە کێشاوەتەوە، یەکێک لە کەسە نزیکەکانی ئەلقەرەوی وتبووی:

(ئەوان وازیان لە رەشیدە نەدەهێنا و نیازی تۆڵەکردنەوەیان لەو ژنە هەر مابوو، چونکە وەستان و دژایەتیکردنی ئەو بۆ دەستەکەی ئەلقەرەوی بابەتێکی سادە و سەرپێی نەبوو).

لەو دەمانەدا ژنێکی تری کارامە کە ئێستا وەزیری مونتدەبە لە فرەنسا کە

چەند ساڵێکە ئەندامە لە کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەک بووە سونبلێکی تری دیاری ئاوێتەبوونی هەمەرەنگی لە فرەنسادا (راما یاد)، ئەویش وەک کەس و وەک بەرنامە لەگەڵ رەشیدە داتی جیاوازییەکی زۆری هەبوو.

لە ئوکتۆبەری ساڵی ٢٠٠٨دا (ملکیە بن ئەلعرەبی) کە لە نێوان ساڵانی ٢٠٠٥ تا ٢٠٠٧ راوێژکارێکی پێشووی وەزارەتی ناوخۆ بوو، سەکۆیەکی گەورەی بۆ کولتوور و زمانی عەرەبی دامەزراندبوو، بەڵام داواشی لە وەزیری دادیش نەکردبوو قسە بکات، ئەو ژنە بەوە ناسراو بوو کە پشتیوانیی چاک شیراکی دەکرد، بواری دا بە راما یاد لەو نمایشەدا پێگەیەکی دیاری هەبێت، کە هەموو ئەنتلنجسیای عەرەبی ناو فرەنسی لەخۆ گرتبوو.

لەبەرئەوەی ملکیە بن ئەلعرەبی بڕوانامەیەکی گەورەی هەبوو، وەک خەباتگێرێکیش لە بواری میگراشووندا زۆر ناسرا بوو، لە ڕووی تاقەت و جەستەش کامیلتر بوو، بۆیە رەشیدە داتی بۆی نەدەکرا بەربەرەکانێی ئەو بکات. سەبارەت بە کەسایەتیی ئەو دوو ژنە، یەکێک لە ئەندامانی نووسینگەی وەزیری ناوخۆ وتبووی:

(ملکیە بەگەرمی کاری دەکرد، بەڵام رەشیدە لە کاروباری تایبەتی وەزیرەکەی لە گەشتەکانیدا لە ناو گەڕەکە گەرمەکانی پاریس زیرەکانە دەجووڵایەوە، سێ تەلەفۆنی بەس بوو بۆ ڕاپەڕاندنی کارەکانی، چونکە دەیزانی لەگەڵ کێ و کەی قسە دەکات، هەموو ئەگەر و بۆچوونەکانی بۆ چارەسەرییەکان ئەزبەر بوو، بۆ بەشداریکردنی کەرتی تایبەت لە چالاکییە گشتییەکان، دەسەڵات و تەموحێکی ڕادەبەدەری هەبوو. بەڵام ملکیە، خەریکی نووسینەوەی رێنوێنییەکان دەبوو بۆ کارە بنەڕەتییەکان).

***

بەڕاشکاوی

نیکۆلا سارکۆزی لە ساڵی ٢٠٠٦ بۆ قسەکردن لەسەر ئیسلام و مەسەلەی

کۆچ و پەنابەرەکـان لە فـرەنسـا، خـوانێکی خـواردنی نیـوەڕۆی بۆ سـەفیـرە عـەرەبەکـانی پاریسی پایەتـەخت سـاز کـردبوو. پێش ئـەوەی کـۆبوونەوەکـە و دانیشـتنەکە سـاز بێت، یەکێک لە ڕاوێژکارەکان وتـوویانە، کەوا ڕەشـیدە داتی لەگەڵ هـەمـوو کەسـە دیپلۆماتەکان دانیـشتووە و داوای لـێ کردبوون باس لەوە بکەن و بە سـارکـۆزی بڵێن، کەوا کـەسـایەتیی فرەنسی بەڕەچەڵەک عـەرەب لە حکومـەتی فرەنسی دامـەزرێنێت، هـەر لەو دیمانەیەدا ڕەشـیـدە بە مێـوانەکـانی وتبـوو، کـەسـایەتی وەک ملکیـە بن ئـەلعرەبی لە کۆبوونەوەکە دوور بخـرێتـەوە. داتی لە دیمانـەکـەدا دانیـشـتـبـوو کـە سـەفیـرە عـەرەبـە مێـوانەکـان داواکـەی ڕەشیـدەیان باس کردبوو، پێشنیـازەکە و داواکان وەک ویست و داخوازییـەکان هـاتنـە باسکردن و جـێـبـەجـێکردن. دەکـرێ بیـر لەوە بکرێتـەوە وەزیری داد ڕەشـیدە داتی، مـلکیە بن ئـەلعرەبی بەیـەکجـاری لە خـەیاڵیـدا دەرهێنابێت، ئەو ژنە زۆر حەزی لە دەرچـوون و ناوبانگی نەدەکرد، لاچەپ دەژیا و کـاری دەکرد، بەڵام پاش ئەوەی مـەترسی لەسـەر ئەو نەمـا، مەسـەلەکە بەپێچەوانە کـەوتەوە، وەزیری داد خـۆی تەلەفـۆن بۆ ملکیـە دەکـات، ئەو دەمـانە ملکیـە بـەڕێوەبەری نووسـینگەی سـەرۆکی دائیـرەی بورجی بـوو، ڕەشـیـدە لە تـەلەفـۆنەکـەیدا بە ملکیەی وتبوو:

(من سەردانت دەکەم).

ڕەشـیـدە داتی لە بـارەگـەی دائیـرەدا و لە پێش پاڵێـوراوەکـاندا کـە زۆربەیان ژنی چەپخوازبوون، بـەگەرمی پێشـوازی لە ملکیە بن ئەلعـرەبی دەکات، داواش دەکات شوێنی دانیشتنەکەی ملکیە لە تەنیشت خۆی بێت، ئەوەش بەدەنگێکی ئاشـکرا دەڵێت، بۆ ئەو ژنـەی داواکـارە هـەمـەڕەنگی بەرقـرار بێت، شـوێنی تایبـەتی بۆ دابنێن. ئامادەبووان ئەوە بە وتنەوەی دەرسـێک دەزانن لە ڕەوشت، کە لەو دەمەدا ڕەشـیدە پێی ڕاگەیاندن. ژنە مێـوانەکەش بەو پێشوازییـە گەرمە دەشـێوێت، داوا دەکـات کەمـێک لەگەڵ کۆنە هـاوڕێیەکەی بەتەنها دابنیشـێت، بەیەکەوە بن و تێ بگات ڕەشیدە مەبەستی چییە. ئەو بە ڕەشیدە دەڵێت:

(ڕەشیـدە بێهیـوا مەبە، کۆشش بکە و بەردەوام بە، گوێ مەدەرە ئەم و

ئەو، تۆ ئێستا لە لووتکەی سەرکەوتنیت؟).

ئەویش وەڵامی دەداتەوە و دەڵێت:

(من راستییەکانت پێ دەبێژم، تۆ خاوەن سەرمایەکی مەزن و گەورەیت، ژیانت خۆشە، تۆ سێ منداڵت هەیە، من تەنیا هەست دەکەم ئەو کۆشش و ئارەزووی کارکردنم هەیە و بەس من هیچی تر لەو دونیایە شک نابەم).

رەشیدە ئەو قسانە بۆ ملکیە دەکات و هەردوو ژنەکە دەگەڕێنەوە شوێنەکەی خۆیان، بەڵام پاش ئەوەی راشکاوانە چەند پەیڤێک بەیەک دەڵێن، دڵی خۆیان بۆ یەکتری دەکەنەوە. ملکیە بن ئەلعرەبی پاش چەند هەفتەیەک لە دیمانە و داوەتەکەی وەزیری داد دەبێتە جێگری سەرۆکی دائیرەیەک لە پاریس. پاش وەرگرتنی ئەو پۆستە ملکیە دەستەوەستان نابێت، کۆشش دەکات بە تەلەفۆن پێوەندی دەکات بە سکرتێری گشتیی وەزارەتی ناوخۆ، بەڵام کۆششەکەی بەرهەمی نابێت و سەرناکەوێت. لەو ڕۆژەوە ملکیە بن ئەلعرەبی بە پشتیوانیی کۆنە هاوڕێیەکەی (فریدیریک لیفیبفر) کە کەسایەتییەکی ناسراو و گرانی بواری میدیایە و حسێبی تایبەتی بۆ دەکرێت، هەروەها ئەو کۆنە هاوڕێیەشی پەیڤداری رەسمیی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللییە، دەچێتە ناو گۆڕەپانی سیاسی.

***

کەسایەتییە ناودارەکان چی دەبێژن؟

زۆر لە کەسایەتیی بەڕەچەڵەک مەغریبی، لەسەر ئەو ژنە قسەیان هەیە، زۆریان لە ڕەوشت و بەرنامەکانی ئەو رازی نەبوون، زۆرن ئەوانەی گلەییان هەیە، ئەوانەی بۆچوونی سلبییان لەسەر رەشیدە وتووە، لەوانە:

محەمەد مبتول، بەرهەمهێن و بێژەری بەرنامە ئیسلامییەکان لە تەلەڤزیۆنی فرەنسی وتوویەتی:

(رەشیدە سەردانی کردووم و تێدا داواکار بووە من کاسێتی بەرنامە

ئاینییەکانی خۆمانی بۆ کۆپی بکەم، تا کاسێتەکان بۆ دایکی ببات، چونکە دایکی نەخۆشە و نەخۆشیی کانسەر هیلاکی کردووە، بۆیەش زۆر جار دایکی بواری نابێت راستەوخۆ بەرنامە ئاینییەکانمان ببینێت، بەوەیان نیگەرانیی زۆری دایکی کەم دەکاتەوە).

لەو سەردانەدا پیاوەکە بەو ژنە سەرسام دەبێت، داوای لێ دەکات دابنیشێت و ماوەیەک چاوەڕوان بکە، دیارە کۆپیکردنەوەی بەرنامەکە کاتی ویستووە. رەشیدە لەو کاتەی چاوەڕوان بووە، نەویستووە کاتەکە بەفیرۆ بدات، دەیزانی ئەو پیاوە کەسێکی دیار و کاریگەرە لە ناو موسڵمانەکانی ناو فرەنسا و لە ناو حزبی ئیشتراکیش رۆڵی هەیە، بۆیە زۆری قسە بۆ کردووە، تا کۆپیکردنەکە تەواو بووە، ئەو باسی بەرنامە و هیواکانی دوارۆژی خۆی بۆ کردووە. کابرا دەڵێت قسەکانی ئەو زۆر کراوە و ئازادانە بوو، هەموو شتەکانی بێ پەردە بۆ من باس دەکرد. رەشیدە سەرچاوەی زۆری کارەسات بووە، بۆیە رۆژێکیان وتوویەتی:

(ئەو فرەنسییانە هەر ئەوەندە دەزانن لەگەڵ کیژە مەغریبییەکانمان بخەون و ڕابوێرن، منیش کیژێکی پاکیزەم زۆریش ئازادم).

***

٣

لە نێوان دوو کولتووردا

ڕەشیدە زۆرجار وتوویەتی، من ژنێکی ئازادم، زۆریش کراوەم، ئەوەی بەئازادی لە پەیامەکانیدا وتووتەوە، دیارە ئەوەش بەپێچەوانەی ئەو مۆرالەن کە لە ماڵەوە ئەو پێی پەروەردە کراوە، دایک و باوکی وایان بەخێو نەکردووە.

یەکێک لە هاوڕێیەکانی وتوویەتی:

(لەو حاڵەدا ئەو ژنە وەک کەسێکی شاراوە دەژیت، من ناتوانم ڕەوشتە تایبەتییەکانی ئەو دەستنیشان بکەم، وا دیارە سیسەتەمە تەقلیدییەکەی جارانی کاریگەری لەسەر ئەودا هەبووە، بیریش لەوە دەکاتەوە کۆتەکان بشکێنێت).

ڕەشیدە خۆی بەیەکێک لە ئێمەی وتبوو:

(زۆرجار من خۆم لە ڕەوشی زۆر نامەعقول دەبینم، کە لە وڵاتی مەغریب دەبم، کە لە ناو بنەماڵەکەمان دەبم، لە ناو خوشک و براکانم، لە ناو ئامۆزا و مامەکانم دەبم، ماڵەکە قەرەباڵغە هەموو لایەک دەنگی بەرزە و هاوار دەکەن، لەولاشەوە ژمارەیەک دەگرین، منیش سەرقاڵی کاری ناوماڵ دەبم، لەگەڵیاندا کار دەکەم، لەو دەمانەدا زەنگی مۆبایلەکەم لێ دەدات، کە وەڵام دەدەمەوە، سارکۆزی لەسەر خەتە، لەو دەمانەدا بەرنامەی پڕۆژەیەکی هەیە، دەیەوێ پرسم پێ بکات، لەسەر ڕەوتی کۆبوونەوەیەک پرسی هەیە، لەسەر پارێزگارەکان پرسیاری هەیە، من خۆم دوور ڕادەگرم، نامەوێ ئەو گوێی لەو دەنگەدەنگەی ناوماڵە گەورەکەمان بێت).

جـارێکیـان دیسـان لە مـاڵە گـەورەکـەی خـۆیان دەبێت لە مـەغـریب، ژوورنالیسـتـێک لە ڕۆژنامـەی لۆمـۆند، لەسـەر کـوشـتـنی منداڵێک لە پاریس تەلەفۆنی بۆ دەکات، دەیەوێ لەسەر ئەو ڕووداوە بۆچوونی ئەو بزانێت.

لە نـاو مـاڵی ئـەواندا وشـەکـانـی سـێکس و رووتبـوونەوە و دەسـتـدرێژیی سێکسی و بەزۆرکردنی کاری سێکسی ناوهێنانی بڤە بووە، ئەو بۆی نەکراوە لە مـاڵەوە ئەو وشـانـە دەرببـڕێت، ئەگـەر باوکی رەشـیـدە لەو نزیک بووایە و ئەویش دیمانەیەکی هـەبووایەو یان ناچار بووایە ئەو وشـانە بڵێت، ئەوە ناچار دەبوو وشەی شوفرەدار بەکارب هێنێت.

لە پاش دیمانەیـەکی تایبـەتدا، رەشـیـدە لە حـەوشـەی بنەمـاڵەکـەیاندا دانیـشـتـبـوو، لەسـەر ئەرزەکـە پاڵ دەداتەوە و بیر لـە حـاڵی خـۆی دەکـاتەوە و لەبەر خۆیەوە دەڵێت:

(من لە نێوان دوو کولتووری جیاوازدا بوومەتە دوو کەرت، دوو شێوەی ژیـان و ڕۆژانە مـنی هـەراسـان کـردووە، کـە لە پاریسم لەگـەڵ کەسایەتییە گەورەکانی فرەنسی، لەگەڵ ئەکتەرە ناودارەکان، لەگەڵ بەرپرسی گەورەی دەزگا و کۆمپانیاکاندا دادەنیشم، لەگەڵ ئەواندا نان دەخۆم، کە دەگەڕێمەوە وڵاتەکەم لە مەغریبیش دەبوومەوە رەشیدە گچکەکەی ماڵەوە و ناچارم خەم لە هەموو لایەکیان بخۆم).

***

سـارکۆزی وەزیری دارایی

لەگـەڵ بەیانیی ڕۆژێکی نوێی ٣١ی مـارسی ٢٠٠٤ نیکۆلا سـارکـۆزی سەرقاڵی ئەوە بوو، ناوی ئەو ڕاوێژکارانەی خۆی هاوێر بکات، تا لەگەڵ خۆیدا بیـانبـاتە وەزارەتی دارایی، کـە نـاوەکـانـی پاکنووس کـردبوو، دەرچوو ناوی رەشیدەی تێدا نییە. سارکۆزی دەستەکەی کۆ دەکاتەوە و پێیان دەڵێت:

(وەک چۆن وەزیری نـاوخـۆ بووم، بـەو شـێـوەیـەش دەبمە وەزیری داراییش).

پێش ئەوەی وەزارەتی ناوخۆ لە گۆڕەپانی بوقۆ جێ بهێڵێت بەرنامەکەی ساز دەکات، یەکەمین کاریش کە زۆر نوێ و سەرنجڕاکێش بوو، کە ئەو کردبووی کلۆد غیانی کردبووە بەڕێوەبەری دیوان لە وەزارەتە نوێیەکەی. سارکۆزی پێش یازدە ساڵ وەزیری میزانییە بوو، پاش ئەو ماوەیە دووبارە وەک وەزیری دارایی، بەجۆشێکی گەرمەوە گەڕاوەتەوە ئەو بوارە.

لە ساڵی ٢٠٠٢وە پرسی سارکۆزی بەرەو گەشەبوون و دەسەڵاتی زۆرتر دەچوو، بۆیە دارودەستەکەی بیریان لەوە کردووەتەوە بەرنامەی گەیشتنی ئەو بە پۆستی سەرۆکایەتی بۆ دابڕێژن، لە ژێرەوەش و لە پەناکانەوە دەستەیەک کاریان دەکرد بەرژەوەندییەکان بپارێزن، یەکێک لە ئەندامە کارەکانی ئەو تیمە سیسیلیای هاوسەری بوو. لەو دەمانەدا رەشیدە نەیتوانی بەئاسانی بگاتە ناو ئەو تۆڕە نزیکەی سارکۆزی، بەڵام باش کەسایەتی و ناوی خۆی ناساندبوو. کەسێکی وەک (شانتال جوانۆ) کە نووسەرێکی پێشووی وەزیری ناوخۆ بوو، ئەوەی لە بیرە کەوا، رەشیدە هاوڕێیەکی باش بوو، زۆرجار ئێمەی بە پێکەنین دەخست، ئەو کەسێکی رووی خۆش بوو، لە گەرمەی ئیش و ماندبوونەکاندا هەموومانی دڵشاد دەکرد. یەکێک لە هاوڕێیەکانی ناو وەزارەت دەڵێت، ئەو ژنە دیسپلینی تکنۆقراتیانەی نەبوو، جارێکیش رێنوێنییەک یان راسپاردەیەکی دەرنەکردبوو. ئەوەشیان شاراوە نییە، هەموو لایەک ئەوە باش دەزانن کەوا سیسیلیا رەشیدەی بە سندریلایەک پێناسە دەکرد، هیچیش بڕوای پێ نەدەکرد، دڵی بە هەیبەتی نەدەکرایەوە، بەکورتی رەشیدە بەهۆی راوێژکارەکانی ناو وەزارەتی دارایی خۆی باش هێناوەتەوە پێشەوە و پێوەندییەکانی باش و زۆر کردووە.

***

خۆپارستن

رەشیدە توانی بەرگری لە خۆی بکات، پێگەی خۆی باش قایم بکات، لەولاشەوە سارکۆزی زۆر داکۆکیی لەو دەکرد تا ببێتە ئەندامێک لەو

دەســـتـــەیەی لەگـــەڵ خـــۆیدا لـە وەزارەتی دارایی کـــاری لەگـــەڵدا بکات، دانوسـتـاندنـەکەیان لە یەکەم دیمانە بـوو کە لە نـووسـینگەکەی ئەو کـرا بـوو، هەروەها وەزیری مونتدەب بۆ ئازادییە ناوخۆییەکان (پاتریک دفیجیان) ڕۆڵی لە نێوانیاندا دەبینی، بۆیە ئەو پێیو تبوو:

(ئەگەر سـارکـۆزی نەتباتە وەزارەتی دارایی، ئەوا من ئامـادەم لەگەڵ خۆمدا بچینە وەزارەتی پیشەسازی، نیگەران مەبە).

بەڵام ڕەشیـدە لێرە سـەرسـام دەبێت و چاوی لە تیمـەکەی سـارکۆزی دەبێت. لە کـۆتاییـدا ڕۆژێکیـان کلۆد غـیـان ئاگەداری دەکـاتەوە کەوا دەتـوانی ببێـتـە ڕاوێژکار لە کاروباری دەزگا ئیـفلاسـبووەکان، چونکە ئەو قـازی بووە لە لقی دارایی دادگەی ئایڤری. بەو هـەواڵە برادەرە جـوانەکە هـەناسـەی شـادومـانی هەڵدەکێشێت، بـەڵام ئەو بیـر لەوە دەکاتەوە لەو پرسـە دەرسێک فێـر بێت، لە داهـاتوودا کـار بۆ ئەوە بکات هـەردەم لە نـاو بازنـەکانی یەکەمی دەسـەڵات بێت، هـەرگیز لەو هێڵەدا پاش نەکەوێت.

***

گرفت و پێوەندییەکان

ڕەشـیــدە بەوە دەناســرا کـەوا بـەهـرە و وزەکـانـی سنووردار بوو، بـەڵام ئەو پشـتـی بەو تۆڕە پێوەنـدییـانـە ئەسـتـوور بـوو، کە توانـیـبـووی پەیدایـان بکات، بەوەش باش بەرز دەبێتەوە و ناودار دەبێت، هـەر ئەو پێوەندییە زۆرانەشی زۆر گرفـتی بۆ دروست دەکـرد. لە ناو پاریس پڕوپاگـەندەیەک بڵاو کرایـەوە، کەوا ڕەشـیـدە پێوەندی و دۆسـتایـەتیی لەگەڵ وەزیری داراییـدا هـەیە، دیارە ئەوەش سـیـسـیلیـای هاوسـەری سـارکـۆزی وەزیری دارایی بێـزار و تووڕە دەکـات، بۆیەش ئەو زوو چڕنووکە دڕەکانی نیشـان دەدات، دیارە کـەوا ئەو پڕوپاگـەندە چەواشە هـەلانە لەلایەن دەسـتەی کەسـایەتی سـەرمایـەدار (هنری بروجلیو)ەوە کاری لەسـەر کرابوو، دەسـتەیەک لە ڕاوێژکارانی بروجلیو بە بوونی پێوەندیی ڕەشـیـدە و بـروجلیـو نیگەران بـوون، بۆیە دەیانویست سـیـسـیلیـای هـاوسـەری

سـارکـۆزی لەو هـار بکەن، بـەوەش بەڕێوەبـەرەکـەیان لـەو ژنە گـەنجـە دوورخستەوە. یەکێک لە کەسە نزیکەکان لە سارکۆزی وتوویەتی:

(لەبەر ئەو هۆیە بـوو، ئێمە لـە وەزارەتی دارایی نێوانمان لەگەڵ ئەودا باش نەبوو).

نیکۆلا سارکۆزی بەرنامـەی سەردانی وڵاتی جەزائیری هەبوو، سیسیلیا کە بەنـاو بەرپرسی نـووسـینگەیەک بوو لە وەزارەت، ئەو زوو ناوی ڕەشـیـدەی لە دەستەی وەفدەکە دەرهێنابوو، لەبەرئـەوەی دایکی ڕەشیدە لە جەزائیر لە دایک بووبوو، بۆیە ئـەو لەگەڵ وەفـدەکـە دانرا بوو، بەڵام سیسیلیا لەبەر غیـرەی لە مێـرەکـەی بواری نەدابوو ڕەشـیدە لەگـەڵـیاندا سـەفـەر بکات، لەوانـەی لەگـەڵ وەفدەکە بوون بەڕێوەبەری دەزگـای فیولیا بوون. برادەرە جـوانەکە هـەستی بەو جموجۆڵانە دەکرد و بە هـەموو شێوەیەک لە دەروازەیەک دەگەڕا باشترین پێگە و پایە بۆ خـۆی تێدا دەستـەبەر بکات، لـە جیـاتی کار لە دەزگـا حکوومییەکـەی بکات کـە سـەرپەرشـتیی دەزگـا ئیـفلاسـبووەکـانی دەکـرد، چاوی تەنـها بڕیبـووە ویسـتـە تایبـەتیـیـەکـانی بۆ دابینکردنی شـێـوە و ڕێبـازێک بۆ خـۆپاراسـتن و خـۆدەربازکردن، تا بەوەیـان ببێـتـە کەسـێکی بەهێـز و پشت ئەسـتوور تا کـەس نەتوانێت دژایەتیی ئەو بکات.

***

تووڕەییی سـەرۆک

ڕەشیدە بۆ جێبەجێکردنی ستراتیجیەتە نوێیەکەی، کەمتـەرخـەمیی نەدەکرد لە بەخشـینی دیاری و خەڵات بۆ سکرتێرەکانی دیوانی سـارکۆزی، بۆ زۆربەی ژنەکـان، مـارکـە باشـە ناودارەکـانی جلی ژێرەوەی بەدیاری بۆ دەنـاردن، لە ڕۆژی بوونیـاندا دیاری دەنـارد، نایابتـرین جـۆری شکۆلاتەی بـۆ دەناردن، بۆ منداڵەکانیـان لە ڕۆژی بوونیـاندا دیاری بەهـاداری بۆ ڕەوانە دەکردن. بەوەش ژنە سکرتێرەکان لە زۆر بابەتی هەستیار و لە ئەجندەی سارکۆزی ئاگەداریان دەکـردەوە، بەهـۆی ئەوانە کـارنامـەی بەڕێوەبەرە گـشـتـیـیـەکـانی دەکـەوتە بن

دەستان، دەیزانی سارکۆزی کار و بەرنامەکانی کەی دەست پێ دەکات، دەیزانی ئاراستەکان بەرەو کێندەرێ دەڕۆن، بەو شێوەیە هەموو ڕێنوێنییەکانی بەدەست دەگەیشت. ڕەشیدە لە نەیارەکانی باش حاڵی بووبوو، بەو ئاراستەیەش کاری دەکرد. لەو دەمانەشدا سارکۆزی زۆر ڕووی لەو راوێژکارە نەدەکرد، زۆرتر ئاراستەکەی بەرەو بەرنامەکەی خۆی بوو، کە لەبەر ڕۆشناییەکی براگماتی نوێ دای ڕشتبوون، کە لە چەندان پڕۆژەدا بەرجەستە بووبوون.

جاک شیراک بە کردەوەکانی وەزیری دارایی سارکۆزی زۆر نیگەران و تووڕە بووبوو، کە لە بەرنامەیەکی تەلەڤزیۆنیدا دەنگی خۆی بەرز دەکاتەوە و دەڵێت:

(من بڕیار دەدەم، ئەو دەبێ تەنیا بڕیارەکانی من جێبەجێ بکات).

شیراک ناوی لە بەرنامە و سیاسەتەکەی نیکۆلا سارکۆزی نابوو، سیاسەتی کوڕە گچکەکە. سارکۆزی بە هاوارەکەی شیراک وازی لە بەرنامەکەی خۆی نەهێناوە و ئیدارەی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی گرتووەتە دەست، ئەوەش پاش ئەوە هات کە شیراک بە مەرجی وازهێنانی لە حکوومەت ڕەزامەندیی بۆ کردبوو.

لەو دەمانەدا و پاش حەوت مانگ لە وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی دارایی، سارکۆزی ناچار بوو تیمەکەی سەرلەنوێ دامەزرێنێتەوە، بۆ ئەوەش گەڕاوەتەوە سەر پشتیوانییە میللییەکەی لە ئەنجوومەنی باڵی دەڤەری (ئۆ دو سین) کە پاش مردنی (شارل باسکا) ئەو سەرۆکایەتیی دەکرد، لەوێ دەتوانێ کادیرە نوێیەکانی ناو حزبەکە باش دەستنیشان بکات، بۆ کۆتاییهێنانیش بە مەسەلەکان لەوێ و سەرلەنوێ پۆستەکانیشی دابەش کردووە. سارکۆزی زۆری لا باش بوو ڕەشیدە دۆسیەی کۆچ و شارەکە لەسەر ئاستی ئەنجوومەنی گشتیی شاری (نانتیر) وەرگرێت، بەڵام ئەو پۆستەکەی وەرنەگرتووە و لە نۆڤەمبەری ساڵی ٢٠٠٤دا پەنای بردووەتە بەر بەڕێوەبەری گشتیی خزمەتگوزاری لەو شارەدا تا بیکاتە بەڕێوەبەری کاروباری یاسایی.

یەکێک لە فەرمانبەرانی ئەنجوومەنە گشتییەکە دەڵێن، ئەو مەبەستی بوو بەهرەو شارەزاییەکانی لەو بوارەدا بخاتە کار.

***

هێزەکانی رەشیدە

دووبارە ئازایەتی و لێهاتوویی رەشیدە لەو بابەتەدا دەردەکەوێت، توانی بەڕێوەبەرە گشتییەکە رازی بکات، ئەو کەسەی بۆ پۆستی یاساییەکە دانراوە لاببات، ئەو لەو پۆستەدا دابنرێت، بەوەش رەشیدە زۆرتر و زۆرتر لە پۆستە و پێگەکان جێگیرتر دەبوو.

ئەو بەردەوام خۆی وەک قازییەک پێناسە دەکرد، دەیویست بە خەڵکەکە بڵێت من قازیم، داواشی لە نووسینگەی پارێزەرانی پاریس دەکرد کەوا دۆسیە ئاڵۆز و گرفتە گرانەکان وەرگرێت، لەوانە نووسینگەی ئوگست و دیوزیی نزیک لە هنری بورجیلو. نووسینگەکانی پارێزگارەکان بۆ رەشیدە بەرەکەت و چاکە بوون، لەو دەروازەوە بەئاسانی دەیتوانی خێر و چاکە بۆ هاوڕێیەکانی خۆی و هاوڕێ هاوڕێیەکانیشی مەیسەر بکات، لێرەش بوار بۆ خۆشی ساز دەبێت تا بتوانێت چەند لایەنێکی کارەکانی راپەڕێنێت، لەوێش دیمانەی لەگەڵ ئەکتەری هاوڕێی (ئیزابیل ئادجانی) ساز بوو کە بە نیکۆلا سارکۆزیی ناساندبوو. رەشیدە دۆسیەی زۆری دەدایە نووسینگەکانی پارێزەران، بەوەش پارەیەکی زۆر دەکەوتە سەر خەزینەی گشتی، بۆیە بەڕێوەبەرە گشتییەکەی ئاگەداری رەشیدەیان کردووەتەوە ئەو کۆنتراکتانە کەم بکاتەوە. یەکێک لەوانەی لەو بەشە یاساییەدا کاریان لەگەڵ رەشیدە کردووە، دەڵێت:

(ئەو وەک بەرپرسی بەشی یاسایی لە ساڵۆنەکانی بەڕێوەبەرایەتیی کاروباری یاسایی لە نانتیر دەسووڕایەوە و زۆر نهێنیی هاوڕێیەکانی کۆ کردەوە و ئێوارانیش و لە پاش کاتژمێری حەوت و نیو سەرجەم هەواڵ و دەنگوباسەکانی دەگەیاندە کلۆد غیان، چونکە ئەو ڕۆژانەو

لەو کاتانەدا سەردانی نووسینگەکەی ئەوی دەکرد).

***

قۆناخێکی نوێ

ڕۆژ ڕۆژی ڕەشیدە بوو، لە پاش ڕۆژی ١٢ی مایۆی ساڵی ٢٠٠٥ سارکۆزی لە کۆبوونەوەیەکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللیدا بە ڕەشیدە داتی ڕاگەیاندووە، کەوا ئەویش دەبێتە ئەندامێکی دەستە و تیمی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی سەرۆکایەتیی فرەنسی، لەو ڕۆژەوە ژیان و کارنامەی ئەو ژنە زۆر بە خێرایی چووەتە پێشەوە. لەو شوێنەی کە کۆشکی سپۆرتەکانی پاریس بوو، کە تێدا کۆبوونەوەیەکی گەرم و چارەنووسسازی یەکێتی بەبۆنەی هەڵمەتی هەڵبژاردنی تایبەت بە ریفراندۆم لەسەر دەستووری ئەورووپی تێدا دەگێڕا، دڵی ڕەشیدە بە توندی کەوتووەتە لێدان، بۆیەش سیسیلیای هاوسەری سارکۆزی وەک ڕێکخەری بەرنامە و دانیشتنەکە و بە ئامۆژگاری (کریستۆف لامبیر)ی کەسی ژمارەی سێ لە تیم و دەستەی بوبلسیس، داوای لە ڕەشیدە داتی وەک ژنێکی فرەنسیی مەغریبی کردووە، بەو بۆنەیە وتەیەک پێشکێش بکات، باس لەو ئەزموونە نوێیەی خۆی بکات کە لەو ڕۆژەوە پێ دەنێتە بواری سیاسەت. بەبۆچوونی نیکۆلای سارکۆزی ڕەشیدە داتی نموونەیەکی دەگمەن بوو لە جۆری جیاکردنەوەی ئیجابیدا، ئەگەر لەسەر سەکۆکەش بابەتەکانیش ئاڵوگۆڕیش بکات. ئەگەرچی (کریستۆف لامبرت) لە کار و بەرنامەی سازکردنی دیمانەی لەو شێوەیەش پسپۆڕیش نەبوو، بۆیە داوای لە (ئیفانس وولد واید)ی یاریدەری سەرۆکی بوبلسیس (ریتشارد ئیتیاس) کردبوو یارمەتیی بدات، بەڵام ئیتاس لەو دەمانەدا سەرقاڵی دڵی سیسیلیا بوو. پێش سازبوونی کۆبوونەوەکە ئیتیاس و سیسیلیا چەند جار دەقە نووسراوەکەی کە بڕیار بوو بیخوێنێتەوە پێیان خوێندووەتەوە، ئامۆژگارییان دەکرد چۆن دەنگ هەڵبڕێت، چەند و لە کێ دەنگی بگۆڕیت، چۆن دەنگی بگەیەنێتە هەموو گۆشەکانی هۆڵەکە.

ئەگــەرچی رەشــیــدە لـەو ڕۆژانەدا بەڕێوەبەری نووســینگەیەک بـوو، بەڵام بەردەوام لە کــۆشکی ســـپــۆرتـەکــانـی پاریس وەک بەڕێوەبەرێکی هـونەری دەجـووڵایەوە، زۆر لەوێ دەمـایەوە و پرۆڤـەی لەسـەر سـەمـاعـەکان دەکرد و لە گوێیەکانی دەبەستا، ئامێرەکانی تۆکی ووکی لەدەست دابوو تێستی دەکرد، وازی لە نووسینگەکەی خۆی لە یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی هێنا بوو. کە ئامــادەکـارییــەکـان هـەمـوو تەواو بـوون، بەو بۆنەیە و لە کلوپێکی شــەوانەی پاریس شــەوچــەرەیەکی خــۆشـیــان ســاز کــردبوو، بەڵام ســیــســیلیــا لـەبەر سـەرقاڵییـەکانی بەناردنی نامـە تەلەفۆنییـەکان و وەرگرتنەوەی وەڵامەکـانیـان بواری نەبـوو لەو شــەوەدا بەشــداریـی ئاهەنگە خــۆشــەکـەیان بکات. بەڵام لەو دەمــانەدا مــێــوانی بەرنـامــەی نـهـێنـیــیــە گــچکەکــان، کــە لەلایەن (ئـاریان ماسینیت)ەوە لە کەناڵی پاریس برومبیر نمایش دەکرێت، لە ناو ئامادەبووواندا بوو.

سیسیلیا کە لە نامـەیەکی ڤیدیۆییدا بینیبووی کیژەکەی سارکۆزی تێدا باوکی هـان دەدات لەو کـاروانەدا بەرەو پێشـەوە بڕوات و بەهیچ شێوەیەک سڵ نەکاتەوە، ئەویش لە وەڵامدا بە کیژەکەی دەڵێت:

(کیژەکەم خەمت نەبێت بڕوای زۆرت بە باوکت هەبێت، ترسی ناوێ).

ســیلســیــا بەو دیمەنـە زەوقی تێک دەچێت. ســیــســیلیــا نیگـەران بوو لەوێ ڕۆژێک دابێت ئەو ببـێـتـە خــاتوونی یەکــەمی فـرەنسـا، لەو ڕۆژەوە بنەمــاڵەی ســارکۆزی و ڕۆژانە و هـەواڵەکانیان بووە کـەرەســتـەیەکی باش و ســوودبەخش بۆ دەزگاکانی ڕاگەیاندن.

***

کارێکی تایبـەتی

ســیــســیلیا تا بگاتـە دۆســتـەکـەی (ریتشــارد ئـیـتیـاس) و مـاوەیەک بەیەکـەوە بژین، ئەو بەرەو شـاری بترای ئوردنی دەفڕێت، ئەو ئەڤینەی ئەو دوو دڵدارە لە یەکــەم نیگـاوە دروست بـوو، ئەو ئەڤــینـە نوێیــە بازنـەی یەکــەمی ســارکــۆزی

تەقاندەوە، هەموو راوێژکارەکانی زوو لە سارکۆزی کۆبوونەوە، زۆر باس لە لایەنە تایبەتییەکانی تاکە کەسیان دەکرد و نهێنییەکانیان ئاشکرا دەکرد، ئەو داوای کۆمەک و پشتیوانیی لە هەموویان دەخواست، بۆیە و بەناچاری سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی داوای لە رەشیدە داتی کردووە پێوەندی بە سیسیلیای هاوسەری سارکۆزی بکات تا بگەرێتەوە ماڵەوە، چونکە لەو دەمانە سارکۆزی کاری زۆری بەو دەبێت، لە پاش ئەو رووداوە برادەرە جوانەکە لە ناو دڵی تیمەکە جێگای دەردەکەوێت، زۆرتر ناوی هاتووە، زۆرتر گەیشتووەتە ناو کێشە تایبەتییەکەی سارکۆزی.

رەشیدە بۆ رازیکردنی سەرۆکەکەی چەندان نامەی تەلەفۆنیی بۆ ژنە دوورکەوتووتەوەکەی ناردووە، لە نامەکانیدا لە سیلسیا دەپاڕێتەوە تا بگەرێتەوە فرەنسا، چونکە رۆیشتنی ئەو کاریگەری و باندۆری زۆری لەسەر کەسایەتیی سارکۆزی مێردی دەبێت. کەسە نزیکەکانی سارکۆزی وا تێدەگەیشتن کەوا رەشیدە کە رۆڵی پێناویی لە نێوان ئەو ژنە و مێردە دەگێڕا، لە هەردوولا سوودمەند دەبوو. ئەو بە هۆی نامەکان لەسەر سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی نزیک دەکەوتەوە، لە سیسیلیاش نزیک دەکەوتەوە، ئەو کەسەی جاران متمانەی پێ نەبوو. کە دومینیک دوفیلبان لە رۆژی ١ی یونیۆی ساڵی ٢٠٠٥ پۆستی سەرۆک وەزیرانی فرەنسی وەردەگرێت دووبارە سارکۆزی پۆستی وەزارەتی ناوخۆ وەردەگرێتەوە، ئەوەش لەلای هەموو لایەک جێگای سەرسڕمان بوو، ئەوەش پاش ئەو هەلە هات کە سەرۆک جاک شیراک کە زۆر گاڵتەی بە سارکۆزی دەهات، رەوش و بەرنامەکانی شێلو و نارێک بوو. پاش ئەوەی شیراک رازی نەبوو ئەو پۆستی سەرۆکایەتیی حزبەکەی و وەزارەتی ناوخۆ بەیەکەوە ببینێت، وا ئەو دووبارە پۆستی وەزارەتی ناوخۆ وەردەگرێتەوە، بەڵام کە لە ریفراندۆمەکەی دەستووری ئەورووپی سەرنەکەوتن، هەموو پارسەنگەکان بەرەواژ بوونەتەوە، گەمەکە کەوتووەتە بن دەستی سارکۆزی، لەو رۆژەوە ئەو بڕیار دەدات و شیراکیش بەناچاری بڕیارەکانی ئەوی جێبەجێ دەکرد.

٤

کیژەکەت لەلای من دوارۆژێکی پرشنگداری دەبێت

لە ڕۆژی باوکدا و لە ١٦ی یونیۆدا لە گەڕەکی ٤٠٠٠ لە کورنۆفدا لە ئەنجامی ناکۆکییەک و شەڕێک لە نێوان چەند گەنجێک بۆ یەکلاکردنەوەی حیساباتی نێوان خۆیاندا، تێدا منداڵێک بە گوللەیەکی وێڵ کوژرا. نیکۆلا سارکۆزی بە سیفەتی وەزیری ناوخۆ سەردانی شوێنی ڕووداوەکەی کردبوو، بە تەنیا لەگەڵ خانەوادەی منداڵە کوژراوەکە دادەنیشت، زووتر ژوورنالیستێکی ڕۆژنامەی لۆمۆند لەوێ ئامادە بوو، لەوێ ڕۆژنامەنووسەکە گوێی لەوە بوو کەوا وەزیری ناوخۆ لە شوێنی ڕووداوەکە وتبووی:

(ئێمە ئەو گەڕەکە لە کەسانی بێگانە و کۆچبەرەکان پاک دەکەینەوە).

ئەو پەیڤەی وەزیرەکە بارەکەی ئاڵۆز کردبوو، چونکە قسەکەی ئەو لە سەروبەندی خۆکاندیدکردنی ئەو بوو بۆ سەرۆکایەتیی فەرەنسا لە ساڵی ٢٠٠٧، بۆیەش ناچار بوو یاسایەک بۆ چارەسەری لە لادان دەربکات، ئەگەرچی ئەو یاسایە لەلایەن باڵەکەی جاک شیراکەوە دژایەتیی توندی دەکرا، هاندەری سەرەکی و پشتیوانیی تەواوی دەرکردنی یاساکەش ڕەشیدە داتی بوو، چونکە ئەو ڕاوێژکاری یاساییەکەی سارکۆزی بوو، زۆریش لەگەڵ دەرچوونی یاسایەک بوو بۆ کەمکردنەوەی ڕووداو و لاساریی نەوجەوانان، لەو دەمانەشدا (باسکال کلیۆن)ی وەزیری داد سەرقاڵی دەرکردنی دەقێکی یاسایی بوو بۆ پاراستنی مافی گەنجان، ڕەشیدە کۆششی زۆری کرد سارکۆزی پشتیوانیی بکات دەقە یاساییەکی وەزیری داد سەرنەگرێت و هەرەس بهێنێت، بۆیەش سارکۆزی ڕەشیدە بۆ ئەو مەبەستە ڕادەسپێرێت.

شەڕەجنێو

بەسەرپەرشتیی ڕەشیدە داتی لە دیوانی وەزارەتی داد چەند دیمانەی وەزاری بەڕێوە چوو، لەوێ برادەرە جوانەکە هەڵمەتێکی دژوار و هێرشێکی توندی کردووەتە سەر کارمەندانی وەزارەتی داد، بەرپرسێک لە ئیدارەی پاراستنی گەنجان دەڵێت:

(لە سەرەتای دەست پێکردنی کۆبوونەوەکەی نێوان کارمەند و راوێژکارانی هەردوو وەزارەتی داد و ناوخۆ، هەستمان دەکرد رەفتار و جووڵانەوەکانی ڕەشیدە داتی دژوار و توندبوو، ئەو زوو بە ئێمەی راگەیاند کەوا ئەو ئەرکە و ئەو بڕیارە لەلایەن وەزارەتی ناوخۆوە جێبەجێ دەکرێت، بۆیەش ئێمە زوو ئەوەمان گەیاندە وەزارەتی داد، چونکە هەستمان دەکرد بۆچوونی هەردوو وەزارەتەکە لەسەر ئەو پرسە زۆر جیاواز و لەیەک دوورە، ئەو ژنە وەک وەزیرێک هەڵسوکەوتی دەکرد، لە راستیدا ئەو تەنیا راوێژکارێکی وەزارەتەکە بوو، نەک وەزیری ناوخۆ، ئەو ئێواران بەرنامەی کۆبوونەوەکانی دادەڕشت، بەمەرجێک ماوەی بەرنامەکان ئەوەندە درێژ بوون دەگەیشتە سێ کاتژمێری تەواو، دیمانە و دانوستاندنەکان تا سەعات یازدەی شەوانی دەخایاند، بۆیە هەموو ئامادەبووان پاش کارکردنە دوور و درێژەکە هەستیان دەکرد شەکەت و ماندوو دەبوون و وزەی کاریان لە جەستە و هۆشدا نەدەما، بابەتەکانیش گران و رەق دەبوون، زۆریش لە کۆبوونەوەکان بە شەڕەجنێو و دەمەقاڵییەکی توند و ناخۆش دوماهی دەهات).

ڕەشیدە بۆ بنبەستکردنی دیمانەکە و نەبوونی ئەنجامێکی روون لەلایەن ئامادەبووانەوە بەرنامەڕێژی زۆری کردبوو، ستافی هەردوو وەزارەت نەگەیشتە کۆنووسی ئەنجام و دەرخستەیەک، بۆیە بەرەنجام کێشە و مەسەلە هەڵپەسێردراوەکانیان خستووتەوە بن دەستی هەردوو وەزیری ناوخۆ و

وەزیری داد تا ئەوان دوا بڕیار لەسەر مەسەلەکان بدەن. لە دوا بڕیارەکانی هەردوو وەزیرەکە وەزیری داد باسکال کلیۆن چەکەکانی خۆی لە بەردەم نیکۆلا سارکۆزی وەزیری ناوخۆ دادەنێت.

***

جاسووسەکەی سیسیلیا

سەرەڕای سەرقاڵی گرەوە زۆرەکانی رەشیدە بایەخی بە رەوشە تایبەتییەکەی سیسیلیا و مێردەکەشی دەدا، بەردەوام خۆی لە نووسینگە و کارنامەی سارکۆزی نزیک دەخستەوە تا زۆرترین زانیاری لەسەر ئەو پیاوە کۆ بکاتەوە، زانیارییەکانیشی ورد و درشت لە پێش ژنەکەی هەڵدەڕشت. ئەگەرچی خۆی زۆر لە پاریس دوور بوو، بەڵام لە ئەنجامی دووزمانی و جاسووسییەکەی برادەرە جوانەکەی هاوڕێی، سیسیلیا لە هەموو وردەکارییەکانی سارکۆزی ئاگەدار دەبوو، وای دەزانی لە ماڵەکەی خۆیەتی.

سارکۆزی دروشمی بەرنامەی (لێکترازن)ی گەلاڵە کرد و تیمەکەی خۆی کۆ کردەوە تا ناوەڕۆک و مەبەستی دروشمەکەیان پێ راگەیەنێت، کە نیازی بوو لە هەڵمەتی سەرۆکایەتی بەرزی بکاتەوە و کاری پێ بکات، لەو دەمانەی سارکۆزی لە ناو کێشە خێزانییەکەیدا گینگڵی دەداو هیچ ترووسکایی و هیوایەکی ئاشتبوونەوەی بەدی نەدەکرد، لە گۆڕەپانی لابول و لە پێش دۆستەکانیدا دومینیک دوفیلیبان کە لە راپرسییە ناوخۆییەکاندا ڕۆژ بە ڕۆژ بە پێش سارکۆزی دەکەوت و لەوێش هێرشێکی توندی کردە سەر سارکۆزی. لەسەر سەکۆی بانگهێشتنی هەڵبژاردندا و لە پێش جەماوەرەکەیدا سەرۆکی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی باسی کێشە و گرفتە شەخسییەکانی خۆی کرد، بەوەش بە توندی ڕووبەڕووی نەیارەکەی وەستا و وتی:

(هیچ شتێکی بەرجەستە و کەسیش ناتوانێت من لە بەرەو پێشچوونم ڕام گرێت، کەس ناتوانێت من لە گەیشتن بە ئامانجەکەم بەربەستم بکات کە بەرنامەڕێژیم بۆی کردبێت).

من حەقی ئەوەم نییە

سارکۆزی لە دەزگەکانی راگەیاندن بەردەوام بوو لەسەر پەیڕەوکردنی سیاسەتی ئیستفزاز و کۆکردنەوەی ژمارەیەکی زۆری خەڵک، بۆیەش چەندان ژوورنالیست و نووسەران و سیاسەتمداران و هونەرمەندان هەڵپەی ئەوەیان بوو بگەنە ناو بازنەکەی ئەو، لەو دەمانەدا بارەگەی وەزارەتی ناوخۆ جمەی دەهات لە جۆرەها خەڵک. بەوەش رەشیدە هەموو وردەکارییەکانی سارکۆزی و کارنامەی ئەو ژیانەی نوێیەی بە سیسیلیا ڕادەگەیاند، لەگەڵ ئەو رەوشە و ئەو پێشهاتەی بۆ بردنەوەی هەڵبژاردنەکان هاوشانی سارکۆزی و لە زۆر شوێندا کیژێکی ناسکی جوانیش بەردەوام لەگەڵیدا دەبینرا. ئەو سەبارەت بە نزیکیی ئەو کیژە لەو وتبووی:

(ئەویش ئەندامێکی ستاف و نووسینگەکەمانە).

لە ناو ئەو گۆڕانەدا رەشیدەش سەرقاڵی ئەوە بوو خەمێک لە داهاتووی خۆی بخوات و چارەنووسی خۆی روون و ئاشکرا بزانێت، دیارە پاش ئەو هەموو گۆڕان و پێشهاتانە رەشیدە وەک جاران ئارەزووی کاری داد و قازییەتی نەما بوو، هەروەها لەو مەیدانەش هەستی دەکرد پشتیوانییە پێویستییەکەی جارانی نەماوە، وەک یەکێک لە هاوڕێیەکانیشی ئامۆژگاریی کردبوو کارکردن لەبەر بەرژەوەندیی دامەزراوە پیشەسازییەکان چی تر بەکەڵک ئەو نایەت. رەشیدە چاوی لەوە بوو پۆستێک بەدەست بخات، لەوێ ئەو دەتوانێت هەموو بەهرەو شارەزاییەکانی بخاتە کار و سوودیان لێوە وەرگرێت، بۆیەش بەردەوام و ڕۆژانە سەردانی (ژوورەکەی شەڕ)ی لە گۆڕەپانی بوڤۆ دەکرد، ئەو ژوورەش لە راستیدا ژووری جەنگ و ململانێ نەبوو، تەنیا ئەوەیان (لۆران سولی) سەرۆکی نووسینگەی دیوان بوو. هەموو بەیانییەکیش پاش کۆبوونەوەکانی وەزارەت هەردوو کوڕەکەی سارکۆزی دەهاتنە شوێنەکە، بەڵام ئەو دەمانە رەشیدە لەوێ نەدەمایەوە. کە رەشیدە دەچووە ناو ئەو ساڵۆنەی کۆبوونەوەکەی لێ دەگیرا، داوای لێبووردنی دەکرد و دەیوت:

(لەگەڵ لێبووردنەوە من هاتووم، ئەوەیان شوێنی من نییە، نەدەبوو من ئامادە بم).

پاش داوای لێبووردنەکە دەرگەکەی دادەخست، لەو پەنایەک دادەنیشت، دەستی دەکرد بە قاوە خواردنەوە و گوێی لە هەموو قسەکانی ناو دیمانەکە دەگرت، بەوەش ئاگەداری هەموو وردەکارییەکان دەبوو، زۆرجاریش لە ناو قسەکاندا ناوی سیسیلیاش دەهات، یان زانیاریی نهێنیشی دەبیست. ئەو هەموو قسەکانی ئەزبەر دەکرد، تا بە وردی بۆ سیسیلیای بگێڕێتەوە، ئەو بەرنامەی و بۆ دابینکردنی دوارۆژی خۆی ڕۆژانە لەو کارخانەیە بەبەرهەمەوە دەردەچوو.

***

دەرفەتێکی نوێ

پاش مانەوەی هەشت مانگ لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمەریکا، سیسیلیا گەڕاوەتەوە ماڵەکەی خۆی لە پاریس، سارکۆزی بەبۆنەی گەڕانەوەی سیسیلیای هاوسەری ئاهەنگێکی گەورە ساز دەکات، مێوانەکان وەک دەستەیەکی داوەتکراو لەسەر شەرەفی مێوانەکەیان وەستابوون لەوانە ڕەشیدەش لەوێ بوو. لەو ڕۆژەی سیسیلیا گەڕاوەتەوە هاوشانی سارکۆزی مێردی بەرەو گەیشتن بە کۆشکی ئەلیزێ کاری دەکرد، لە ناو ئامادەبوواندا کەسانی وایان لەناودا بوو کەیفیان بە هاتنەوە و گەڕانەوەی سیسیلیا نەدەهات، بۆیە ڕەشیدەی دەم نادەمێ بە چرپەیەک بە سیسیلیای رادەگەیاند و دەیوت، ئەوەیان قسەکانی هەموو دوورن لە ڕاستی، ئەوەشیان بوختانی بۆت هەڵدەبەستا، ئەوەیان دەیویست تاقیت بکاتەوە.

دەبێ ئەو دەمانە سیسیلیا لە گەمەکانی ڕەشیدە تێ نەگەیشتبێت؟ یەکێک لە کەسە نزیکەکانی هاوسەرەکەی نیکۆلا سارکۆزی وا دەزانێت، کە سیسیلیا گەڕاوەتەوە گۆڕەپانی بوڤۆ، تاکە کەس پشتیوانی و هاوڕێیەتیی کردبێت ڕەشیدە بوو. ڕەشیدەش لە هەموو گرفت و دەستبادانێکی ناو وەزارەتدا

دەگەڕایەوە و ژوورەکەی سیسیلیا لەلای ئەو سەری بەمێزەکەی ئەو کردووە و لە خەفەتا تێر دەگریا، بۆیەش سیسیلیا یەک بەدەنگی خۆی و بەئاشکرا پشتیوانیی خۆی بۆ رەشیدە بە هەمووان راگەیاندووە و وتوویەتی:

(کەس ناتوانێت دەست لە تاڵە موویێکی ئەو ژنە بدات، هەتا راوێژکاری دیپلۆماس (دیڤید مارتینون)یش).

لەو ساتەوە دەست و دەسەڵاتی رەشیدە تەنیا دەستی دەسەڵات و بەڕێوەبردن و کارکردن نەبوو، دەستی زەبری رووخانیشی پەیدا کردبوو، بۆیە دەستی کردووە بەیەکلاکردنەوەی کۆنە حیسابەتەکانی، کەوتووەتە دژایەتیکردنی رکابەرەکانی لە ناو کۆمەڵەی سەدەی بیست و یەکدا، لەوانە و لە پێشەوەی هەموویانیشەوە هۆج موتوح، کە بووبووە یەکێک لەهەرە راوێژکارە دەسبەکارەکانی کلۆد غیان، بەڵام کەسانی واش هەبوون، وایان دەزانی کەوا ململانێیەکەی رەشیدە لەگەڵ موتوح لەسەر کۆمەڵەکە نەبوو، بەڵکو کێشەکانیان لەسەر مەسەلەیەکی تر بووە، دەڵێن گوایە رەشیدە رقی لە موتوح بوو، لەسەر ئەوەی پێوەندیی ئەو لەگەڵ کلۆد غیان زۆر پتەو بووە و بۆیەش ئەو غیرەی لە موتوح کردووە.

نووسینگەکەی کلۆد غیان رۆژانە لە شکایەتی راوێژکارەکان لە رەشیدە جەمەی دەهات، لە هەموویان زۆرتر هۆج موتوح و (کدیریک گونی) زۆر بە گازاندە بوون. یەکێک لە راوێژکارەکان هاتبوو شکایەتی لە رەشیدە دەکرد و دەیوت، ئەو ژنە کێشە و ناکۆکیی تایبەتیمان بۆ پەیدا دەکات، یەکێکی تریان بە تووڕەیییەوە هاتبوو دەیوت، رەشیدە ژیانی تاڵ کردووین، موستەحیلە بەو جۆرە بژین. رۆژانە غیان گوێی لەو شکایەت و گازاندانە دەگرت، بەڵام بێ دەسەڵات بوو، هیچی پێ چارەسەر نەدەکرا، بۆیەش کارمەندانی ناو وەزارەت بووبوونە دوو بەش، بەشێکیان لەگەڵ سیسیلیا بوون، بەشەکەی تریشیان دژایەتییان دەکرد.

***

کابوسی یاسا

دیارە کەوا رەشیدە لەو ململانێیەدا دەچێتە پاڵ بەرەو دۆستەکانی سیسیلیا، لەوانە بەڕێوەبەری گەیاندن لە (برادا) کە ناوی (مالتیلد ئاگوستینیلی) بوو، هەروەها (ئاگنیس کرومباک) بەڕێوەبەری (تیڤانی)ی فرەنسا، ئەویش وەک ئەوان خۆی دەپۆشی و لەگەڵ ئەواندا دەچووە دەرەوە.

لەو دەمانەی یاسای خۆپاراستن لە لادان لە ڕۆژانی ٢٤ی نۆڤمبەر تا ١ی دیسمبەری ساڵی ٢٠٠٦ لە پەرلەمان گفتوگۆی لەبارەوە دەکرا، رەشیدە داتی لە کابوسێکدا دەژیا، دیارە ئەو پرۆژە یاسایەش لەسەر پێشنیازی سارکۆزی بووەو رەشیدەش بەو کارە هەڵساوە، بەبوونی کەموکوڕییەکان ئەو نیگەران بووبوو، چونکە بەردەوام سارکۆزی گۆڕان و دەستکاریی دەویست. وەزیری ناوخۆ لەوێ لە پێگەی حکوومەت دانیشتووە و مەسەلەکەش زۆر خێرا ڕێ دەکات، سارکۆزیش بەردەوام پرسیار دەکات، دەستی بۆ پشتەوەی خۆی درێژ دەکات، پسوولە پرسیاری دەنارد و وەڵامەکانیشی لە پشتەوەی خۆی وەردەگرتەوە.

پرسیارەکان زۆر بوون، ئەو خاڵانەی سارکۆزی تێبینیی لەسەر هەبوون زۆر بوون، بۆیەش رەشیدە دەرەقەتی نەدەهات و باش بێزار بووبوو. لەولاشەوە سارکۆزی چاوەڕوانی زۆرترین روونکردنەوە و ژمارە و راسپاردە دەبوو. رەشیدە بە رەخنەکان سەرگران نەدەبوو، ئەوەی بۆ ئەو گرینگ و پڕ بایەخ بوو، ئەو لەگەڵ دەستە باڵاکەی دەسەڵاتە. رەشیدە لە ٢٣ی فبرایری ساڵی ٢٠٠٦ لەگەڵ وەزیری ناوخۆ دەچێتە لیون، لەوێ کۆبوونەوەیەکی چوارگۆشەیی لەسەر رەوشی ئابووریی گەڕەکە هەستیارەکان بەئامادەبوونی چەند کەسێکی ناوخۆییی براوەی پرۆسەی هەڵبژاردن ساز دەکرا، لەوێ (جاک ئاتالی) هاتبوو داکۆکی لە بۆچوونێکی خۆی دەکرد بۆ پێدانی قەرزی سووک و کەم بە بەڵێندەرە گچکەکان.

لەو کۆبوونەوەیەدا رەشیدە (جاک ئاتالی)ی کۆنە هاوڕێی دەدۆزێتەوە کە

بەراسپاردەی ئەو ماوەی یەک ساڵی تەواو لە لەندەن کاری کردووە، کە ئەو بانکی ئەوروپی بۆ دروستکردن و گەشەپێدانی بەڕێوە بردووە، سارکۆزی و ئاتالی ئەو دوو پیاوە باش یەکتریان ناسیوە، هەردووکیان بە ماڵ و خێزانەوە لە نویی ژیاون، منداڵەکانیان لەگەڵ یەکتردا هاوڕێ بوون.

جاک ئاتالی لە نووسینگەکەی خۆی لە کۆشکی ئالیزێ ڕۆژێکیان نامەیەکی لە پارێزەرێکی گەنج پێ دەگات، لە نامەکەدا پارێزەرەکە داواکارە ڕێنوێنی بکات و فێری ئەو بەرنامەی بکات چۆن کەسێکی وەک ئەو دەبێتە سەرکۆماری وڵات، نامەنووسەکەش سارکۆزی بووە، کە بەهۆی ئەو نامەیە توانیویەتی بۆ یەکەم جار لە ژیانیدا بەهۆی جاک ئاتالی پێ بنێتە ناو کۆشکی (فۆبورگ سانت هۆنوری).

***

وەک پێویست نەبوون

لە ڕۆژی ١٠ی ئوکتۆبەری ساڵی ٢٠٠٦ سارکۆزی پێشوازی لە (گزافیی برتراند) دەکات تا هاوشانی رەشیدە داتی بیکاتە پەیڤداری هەڵمەتی هەڵبژاردنەکەی، دیارە ئەو دوو کەسە یەکتریان نەناسیوە، بۆیە سارکۆزی لەو پێشوازییەدا بەمێوانەکەی کە وەزیری تەندروستی و هاوکاری بوو گوتبوو:

(دەکرێ سیسیلیا بۆ ئەو مەبەستە ببینیت).

سیسیلیا لەسەر داوای مێردەکەی پیاوەکە دەبینێت، پاش ئەوەی لە بەرنامە و شارەزاییەکەی دڵنیا دەبێت، رازی دەبێت بچێتە هاوشانی رەشیدە و دەستبەکار بێت، بە مێردەکەشی دەڵێت:

(رەشیدە و گزافیی برتراند دوو کەسن لەیەک دەوەشێنەوە و بەیەکەوە جووتێکی بەسوود پێک دەهێنن، ئەو جووتەش دەکرێ بڵێن ئەوانە دەبنە سمبولی فرەنسای نوێ).

برتراند لەبەرئەوەی رەشیدەی نەدەناسی، بۆیە سەرەتا بەئاگاوە هەڵسوکەوتی دەکرد، پرسی وردی لە کەسایەتیی ئەو کرد، لە ئەنجامدا

گەیشتووەتە ئەو رایە کەوا ئەو ژنە لەلایەن ئەو ژن و مێردە وە دەپارێزرێت. رەشیدە هەموو ئێواران لە کۆبوونەوە سیاسییەکان و لەسەر ئاستی گۆڕەپانی بوڤۆدا ئامادەیی هەبوو.

برتراند گزافیی بەناوی خۆگونجاندن و شەفافیەت لە ڕۆژی ٢ی دیسمبەری ساڵی ٢٠٠٦دا بووە ئەندامێکی تیمەکەی نیکۆلا سارکۆزی، بەوەش سارکۆزی بەڕەسمی رای گەیاند کەوا هەریەک لە برتراند گزافیی و رەشیدە داتی پەیڤداری ئەو دەبن، بەڕێوەبردنی هەڵمەتەکەشی خستووەتە ئەستۆی بەڕێوەبەری نووسینگەکەی کلۆد غیان، تا ئەودەمانەش ناوێکی دیار بێ ناونیشان و بێ پۆست بوو، ئەویش (بریس هورتفۆ) بوو، ئەویش کە هەواڵی دامەزراندنی ئەوانە دەبیستێت بێزار و تووڕە دەبێت، چونکە ئەو خۆی یەکێک بوو لە هاوڕێیە کۆنەکانی سارکۆزی و حەقیان لەسەر یەک هەبوو.

بریس هورتفۆ کەسایەتیی برتراندی بە کەسێکی خۆڕەپێشکەر دەزانێت، سەبارەت بەرەشیدەش بە ژنێکی ئاست نزمی دەبینی، بۆیەش سەبارەت بەو ژنە وتبووی:

(ئێمە هەموومان ئەوە باش دەزانین ئەو ژنە چۆن و بە چی پێ گەیشتووە، ئەو چۆن پلە بەپلە سەرکەوت، بۆیەش لەگەڵ سارکۆزی زۆر هاوسۆزە، بێجگە لەوەش مەسەلەکە بوونی بۆشاییەکی رەهایە و تەواو).

سەبارەت بە رەشیدە هەموو ئەوانەی لە بازنەکەی سارکۆزییەوە نزیک بوون هەمان بۆچوونیان نەبوو، کەسانی وا لە ناو بازنەکەدا هەبوون دەیانوت ئەو ژنە ڕاوێژکارێکی یاسایی بەتوانایە و وزە و بەهەرەیەکی زۆری تێدایە، لەو بوارەشدا زۆر بە تاقەتە، لەوانە (فرانک لۆڤرنی)، کە یەکێک بوو لە راوێژکارەکانی نزیک و بەوەفاکانی سارکۆزی. بۆیەش هورتفۆ داوای لە سارکۆزی کردبوو بەو مەسەلە دابچێتەوە و گۆڕانێک لەو پۆستانەدا بکاتەوە.

***

پەیڤدار بەناوی سارکۆزی

هەموو لایەک نامە و پەیامی کاندیدەکەیان پێ گەیشت کەوا سەرۆکی دەستەی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکە سیسیلیایە، ئەویش ناوی سەرکردەی کەرتەکانی دیار دەکات، لەوانە (دیڤید مارتینۆن) بەڵێنی ئەوەشی وەرگرتبوو ئەگەر سارکۆزی لەو هەڵبژاردنە سەرکەوت ئەوا ئەو دەبێتە سەرۆکی دیوان.

لە گەشتێکیدا بۆ کارگەی ماسۆن رەشیدە بەیەک لە یاوەرەکانی وتبوو:

(تەواو، هەموو شتەکان گەیشتە کۆتایی، دوێنی ئێواریێ من بوومە پەیڤداری رەسمیی ئەو، بۆیەش مەسەلەکە ئاسان نییە، وەزیر خۆی لە پێش ئامادەبووان ئەوەی راگەیاند، بەلاّم ئامادەبووان کەسیان پیرۆزباییان لە من نەکرد، من هەست دەکەم دەتەقم بۆ گەیشتن بە مەرامەکانم، من دەخوازم هیواکەم بهێنمە دی، دەبی بگەمێ... نازانم چۆن؟ تا بگەمە هیواکانم دەبێ پرس بە کلۆد غیان بکەم، دەچمە لای ئەو لەسەر ئەو مەسەلەیە قسە لەگەڵ ئەودا دەکەم).

رەشیدە لەو قۆناخەدا کاتی ئەوەی نەبوو بیر لە ستراتیجییەک بکاتەوە لەگەڵ رەوشە نوێیەکەی بگونجێت.

هەر لەو رۆژەدا رەشیدە لە ناو یەکێک لە کۆلانەکانی کارگەی ئاڤیرا، مبارکی باوکی بەسارکۆزی دەناسێنێت، کە کۆنە وەستایەک بوو، سارکۆزی بە مبارکی باوکی رەشیدە دەڵێت:

(کیژەکەت لەگەڵ مندایە، دوارۆژێکی پرشنگداری لە پێشدایە).

لە رۆژی ١٤ی ینایری ساڵی ٢٠٠٧دا سارکۆزی بە رەسمی وەک پاڵێوراوی حزبی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللیدا بۆ هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی کاندید کرا، لە پەیامی هەڵبژاردنەکەیدا چەندان نامە و هیوای بە کۆمەڵگەی فرەنسی راگەیاند، لەوانە رەچاوکردنی فرە رەگەزەکان بەهەند و بە بایەخ وەرگیرێت، دانانی رەشیدەش وەک پەیڤداری رەسمیی خۆیدا لەو بەرنامەیەدا بوو.

له بەیانیی ڕۆژی ١٥ی ینایر ڕەشیدە لە خەو هەڵدەستێت، بەڵام ئەو بەیانییە بۆ پرۆڤەکردنی خوێندنەوەی پەیامی بانگەوازی هەڵبژاردنەکە لە ئێستگەی یوروب ٠١ یەکەم دیمانەش لەگەڵ ڕەشیدە لەلایەن (جان بییر الخباش)ەوە وەک کەسێکی تایبەت و لە پۆستێکی نوێیدا، لەو دەمانەدا ڕەشیدە هەموو گیانی دەلەرزی، چونکە ئاسان نییە ئەو بەتەنیا بە ١٥ خولەک بتوانێت کاروانە درێژەکەی خۆی لە ڕەشیدەیەکی گچکەوە بۆ قازییەک و پاش راوێژکارێکی سارکۆزی بەرجەستە بکات. ئەو ژنە سارکۆزییە دەستی بەوە کرد پشتیوانی و دەنگ بۆ کاندیدی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللی کۆ بکاتەوە، بەیانیان و ئێواران دیمانەی هەبوو، بۆیەش دیکۆری نووسینگەکەی لە بارەگەی هەڵمەتەکە لە شەقامی ئانگین دەگۆڕی.

***

٥

وەزیری داد و بە جلی ڕووتی مەلەوانی

ململانێیەکانی نێوان هەردوو پەیڤدارەکانی سارکۆزی، رەشیدە داتی و برتراند گرافیی زۆر توند و دژوار بوو، تا ئەوەی گەیشتە ئاستێک تەحەمول نەدەکرا، رەشیدە بەهیچ شێوەیەک پێی خۆش نەبوو سارکۆزی هیچ لێدوانێک، یان روونکردنەوەیەک بداتە پەیڤداری دووەمەکەی، جا لەسەر هەر ئاستێک و سەبارەت بە هەر بابەتێک بووایە.

ڕۆژێکیان سارکۆزی خەریکی سازکردنی پرێس کۆنفرانسێک بوو، رەشیدە سەرقاڵی ئامادەکارییەکان بوو، چەند چرکەیەک مابوو بۆ دەست پێکردنی پرێس کۆنفرانسەکە، لەو دەمانە و بە پەلە گرافیی هاوپیشەکەی ئامادە بوو، بەو هاتنە ناوەختەی ئەو رەشیدە زۆر تووڕە بوو، بەوەیان رەشیدە هەستی دەکرد ئەو پیاوە بە ئەنقەست لە کاتە دیاریکراوەکاندا دوا دەکەوێت و پێش ماوەیەکی کەم دەردەکەوێت، دیارە مەبەستی ئەوە بوو لەگەڵ ئەودا بەیەکەوە سازکارییەکان نەکات، دڵی بەئامادەبوونی رەشیدەش خۆش نەبوو. هەموو لایەک ئەو دەمە تووڕەبوونەکەی رەشیدەیان لە ئاکاریدا بینیبوو، کە هەموو لایەک بە سەرسڕمانەوە دیقەتیان دەدایێ، بۆیەش ئەمجارە زوو سارد و هێمن دەبێتەوە. کە برتراند دەگاتە شوێنەکە رووی خۆی دەگۆڕێت، کۆنگرەکەش بەپێی نەخشەکە کۆتاییی پێ دێت. یەکێک لە بەرپرسە باڵاکانی هەڵمەتە هەڵبژاردنەکەی سارکۆزی وتبووی:

(رەشیدە بڕوای بەخۆی نەبوو، لەو ڕەوشانەدا ترسی هەبوو، بۆیەش کۆنترۆڵی لەسەر خۆی نەدەما و شپرزە دەبوو، بۆ هەموو بابەتەکانیش دەشێوا).

دوژمنەکانی رەشیدە

رەشیدە رێنوێنییە یاساییەکانی هۆج موتوحی جێبەجێ نەدەکرد، ئەو پیاوەشی بە دوژمنی سەرەکیی خۆی دەزانی، هەر جارێک رێنوێنییەکی بۆ کردبووایە، ئەو لە نووسینگەکەی خۆیەوە دەیکردە هاتوهاوار و دەیوت:

(دیارە ئەوە دەستخەتی موتوحە، من نامەوێ تێبینییەکانی ئەو بە چاوانم ببینم، من نامەوێ).

یەکێک لە کارمەندەکانی ئیدارەی هەڵمەتەکە دەبێژێت:

(ئێمە زۆرمان بە رەشیدە دەوت، ناکرێ کارێک بۆ چاکسازیی دامەزراوەکان بێت پشتگوێ بخرێت).

بەڵام ئەو وەڵامی ئێمەی بەو شێوەیە داوەتەوە:

(هیچ مەجالی تێدا نییە، تەواو من هەموو شتێکی ئەوم قبووڵ نییە، شتەکانی موتوح هەموو رەفز دەکەمەوە).

***

هەڵسوکەوتە ناپەسندەکانی

یەکێک لە ستوونە هەرە دیاری هەڵمەتەکە ئەوەمان بۆ دەگێڕێتەوە:

(ئێمە هەموومان ئەندامانی دەستەی هەڵمەتەکە لەو رەفتارانەی رەشیدە بێزار بووین، زۆریش خەریکی ئەوە دەبوو بنچینە سەرەکییەکانی چەندان بابەتی سیاسییە گشتییەکانمان بۆی شرۆڤە دەکرد، زۆری لەگەڵ دەرۆیشتین، زۆرمان ئەزبەر دەکرد، هەر جارێک لە تەلەڤزیۆندا دیمانەی هەبووبێت، ئەو وتوویەتی، کەسانی چەپرەو هەرگیز سەردانی ناوچە هەژارنشینەکان ناکەن سەیرکەن، چۆن سارکۆزی تا ئیمڕۆ ٥٠٠ جار سەردانی ئەو گەڕەکانەی کردووە، بەڵام ئەوان ناچن، بەڵام لە راستیدا ئێمە لەوەتی لە وەزارەتی ناوخۆ بووین، دەزانین کەوا سارکۆزی تەنیا ١٥ جار سەردانی ئەو گەڕەکانەمان

کردووە، ئەویش ١٥ جارەکەی دەکردە ٥٠٠ جار و هەموو جاریش ئەو ژمارەیەی دووبارە دەکردەوە، ئینجا کەسمان ئەوەمان بەروویدا نەدەدایەوە).

سارکۆزی توانی گرژییەکان سارد بکاتەوە، کە ئەو جۆرە رەفتارەش زۆر لە ناو تیمەکەی ئەودا بوونی هەبووە، لەلایەک جەماوەرەکە سەرقاڵی ململانێی دژواری نێوان ئیشتراکییەکان بە سەرۆکایەتیی سیگۆلین روایال و راستڕەوەکان بە سەرۆکایەتیی سارکۆزی گەرم بوو، لە ناو تیمەکەی سارکۆزی گرژییەکان قاڵبێکی تری بەخۆوە گرتبوو، ئەوەش بەڕوونی لە ناو کۆبوونەوەکان رەنگی دەدایەوە.

***

لێکترازانێکی ئاشکرا و روون

لە کاتژمێری هەشت و نیو کلۆد غیان سەرقاڵی کۆکردنەوەی دەستەکەی بوو بۆ کۆبوونەوەیەک لە بارەگەی سەرکردایەتیی گشتی، لەو دەمانەدا (بریس هورتفۆ) لە نووسینگەی وەزارەت، لەلایەکی تریشەوە بەنیاز بوو لە بارەگەی یەکێتی لە پێناوی بزاڤی میللیدا دیمانە ساز بکات، رەشیدە دەیویست لەهەردوو شوێن و لە هەموو دیمانەکان ئامادەییی هەبێت، بۆیەش لێکترازانەکان دەگەیشتە لووتکە، سارکۆزی تا برادەرە جوانەکە رازی بکات و کێشەکە چارەسەر بکات، تیمەکەی بریس هورتفۆی هەڵوەشاندەوە. رەشیدە وەک سێبەر بە سەرۆکەکەی وەنووسا بوو، دەیویست لە کاتی نانخواردنەکانی نیوەڕۆش لەگەڵ سارکۆزیدا بێت، زۆریش دڵگران تووڕە دەبوو کە سارکۆزی دەردەچوو ئەوی لەگەڵ خۆیدا نەبردبووایە دەرەوە، چونکە ئەو نیوەڕۆیان لەگەڵ سیسیلیا و منداڵەکانی نانی دەخوارد و دانیشتنەکانی خێزانی بوون. رەشیدە چاودێریی مەسەلە تایبەتییەکانی سارکۆزیشی دەکرد، دەیویست بزانێت لەگەڵ سیسیلیا نێوانیان چۆنە، بەردەوامیش ورد و درشتی مەسەلەکانی بە سیلسلیا ڕادەگەیاند، بۆیەش ئەو ژنە گەیشتبووە پلەیەکی زۆر

نزیک لە ژیانی سارکۆزیدا، ئاگەداری هەموو لایەنەکانی ژیانی بوو.

***

رۆڵێکی دووسەرە

لە سەروبەندی راگەیاندنی ئەنجامەکانی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیی رەشیدەش لەگەڵ سیسیلیا بۆ یەک چرکەش لای سارکۆزی بەرنەداوە، دەم نادەمیش دەیچرپاندە گوێیەکانی سیسیلیا و دەیوت:

(دەزانی تۆ زۆر بەختیاریت، زۆرت نەماوە ببیتە خاتوونی یەکەمی وڵات، دیارە پیاوەکەشت زۆر تۆی خۆش دەوێت، تۆش ئاگات لە خۆت بێت، لەو ماوەیەدا زۆر نەرم و باش بە لەگەڵ سارکۆزی، ئەو بەراستی شێتی تۆیە).

سیسیلیا زۆر هۆگری رەشیدە بووبوو، ئەو گوێ لە هەموو قسەکانی خاتوونی یەکەم رادەگرت، بۆ هیچ شتێ نەیدەوت نا، ئەو ژنەش لە هاورێییەکی لەم شێوە و بەو رەفتارە دەگەڕا، رەشیدە لە وەڵامدانەوەکانی بە بەڵێ، یەک چرکە دوا نەدەکەوت، بەدڵی ئەو قسەی دەکرد و پێی دەوت:

(چیرۆکی تۆ و ئیتیاس زۆر دەگمەنە، پێویستە بۆ خۆیان بەیەکەوە ئارام و کامەران بژین).

کەسانی ئاگەدار لە رەشیدە شاهیدی ئەوە دەدەن، کەوا برادەرە جوانەکە بەردەوام تەلەفۆنی بۆ دۆستەکەی خاتوونی یەکەم دەکرد و پێوەندییەکانی ئەو دوو عاشقەی گەرم و بەجۆشتر دەکرد، بە پیاوەکەشی وتووە:

(تۆ تاکە پیاوی لە ژیانی سیسیلیا، بۆیەش من ئەو جۆرە قسانە دەکەم، من بەختیاریی تۆم دەوێت).

ئەو جۆرە قسانەش کابرای مەغریبی بۆ سووتانی بۆ سیسیلیا هان دەدا و گەرمتری دەکرد.

***

دڵی دەسەڵات

هەموو رەوشەکان لەبار بوون رەشیدە بگاتە دڵی دەسەڵات، بەتایبەتی پاش ئەوەی باڵەکەی سیسیلیا لە شەڕەکانی ناو ئیدارەی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکە سەرکەوتن. رەشیدە داتی لە ڕۆژی ٨ی مایۆی بە ڕێگەی سکرتێرەکەی نامەیەکی لە کلۆد غیانەوە دەگاتە دەست، ئەوەی خوارەوەش لە دەقی نامەکەدا هاتبوو:

(وا باشە کەلوپەلەکانت کۆ بکەیتەوە و یەکسەر دەگەیتە بارەگەکانی شەقامی سانت دومینیک).

کۆماری فرەنسی پاشکۆیەکی بۆ بەرژەوەندییەکانی وەزیری یەکەم تەرخان دەکات، ئەو بارەگەیەش دەکەوێتە بن دەسەڵاتی سەرۆکە هەڵبژێردراوەکە، ئەگەرچی وەزیرە مونتەدەبەکە سەرقاڵی کاری تایبەتیش بوو لە حکوومەتەکی فیلبیان، دەبووایە ئەو لەو شوێنەدا بمێنێتەوە.

***

پێوەندییەکانی بە ژنە سکرتێرەکان

سارکۆزی خۆی ساز دەکرد دەسەڵات و ئەرکەکانی لە کۆشکی ئەلیزێ وەرگرێت، بۆ ئەو مەبەستە دەیویست دەستەی نووسینگەکەی ساز بکات، سەبارەت بە سیسیلیاش هەردوو پشتیوانەکەی دیڤید مارتینون و رەشیدە داتی بۆ ئەو دەستەوەستان بوون، بەڵام خۆی سەبارەت بەچارەنووسی پاش ئەو گۆڕانە بەڕۆژنامەنووسانی وتبوو:

(من نازانم دەگەمە کێندەرێ، منیش وەک کاریتینی چاوەڕوان دەبم).

لە ناوەوەش رەوشێکی تر لە ئارادا بوو، نووسینگەکان کەم بوون، پاشکۆکەی سەرۆک و هاوسەرەکەی و هەردوو کەسە نزیکەکانیان لەدەست دابوو، بۆیەش رەشیدە ترسی لێ نیشتبوو، بۆیە زوو دۆستایەتیی لەگەڵ ژنە سکرتێرەکانی ناو کۆشکی ئالیزێ پەیدا دەکات و نێوانیان لەگەڵدا گەرم

دەکات، ئەوان خەریکی پۆستەکردن و زەرف داخستن بوون، بە فێڵی یارمەتیدانیان لەوان نزیک دەکەتەوە و پێی دەوتن:

(کیژەکان کە بێ ئیشم من یارمەتیتان دەدەم، من ئێستا دەستبەتاڵم).

پاش ماوەیەک رەشیدە تۆڕێک هاوڕێی لەگەڵ ئەو سکرتێرانە پەیدا دەکات، ئەوانیش ئاگەداری هەموو بەرنامە ستراتیجییەکان بوون، هەموو رۆژڤەکان شارەزا بوون. لەو دەمانە یەکێکیان پارەی تاکسی دەکەوێتە لای ئەمینی خەزینەکەیان (ئیریک ورس) ئەو بۆ وەرگرتنی پارەکەیان گۆبەندێک دەنێتەوە و خۆی بە هاوکار و دڵسۆزیان نیشان دەدات، ئەوانیش دەڵێن، رەشیدە لەو کارانەدا یارمەتیی داون.

***

دانوستانە سیاسییەکان

لەو ماوەیەدا سیسیلیا لەگەڵ سارکۆزی نەدەژیا، خاتوونی یەکەم بڕیاری دابوو لە ناوچەی نویی شوقەیەک بەکرێ بگرێت، سارکۆزی هاوسەرەکەشی لە (لۆنتارن) دەمایەوە، کە دەکاتە هەمان ئەو باڵەخانەی کە وەزیری یەکەمی فرەنسا پشووەکانی کۆتاییی هەفتەی تێدا بەسەر دەبات. سیلسیلیا بەردەوام سەردانی ئەو ڤیلایانەی دەکرد، کە تێدا دانوستاندنەکانی تێدا گەرم بوو، لەو سەردانانەشدا رەشیدە داتی هاوشانی دەبوو، خاتوونی یەکەم چەندان پێشنیازی هەبوو، هەندێکیان لەلایەن سارکۆزی هاوسەرەکەیەوە رەفز دەکران، بەڵام بەشێکیشی پێ باش بوو، بەهەمان شێوەش پێشنیازەکانی پەیڤدارەکەی سەرۆکایەتیی (دیڤید مارتینون)یش بەشێکیان رەت دەکرانەوە. لەو پێشنیازانەی سارکۆزی رازی نەبوو قبووڵی بکات گۆڕینی (لیرنار لابۆرت)ی وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سپۆرت بە یاریزان (جۆن تیڤانا)، بۆیە کۆنە وەزیرەکەی لە پۆستەکەی خۆیدا هێشتووتەوە.

سیسیلیا داوای لە سارکۆزیی هاوسەری کردبوو کەوا پۆستی وەزارەتی ئابووری و دارایی بداتە (کریستین لاگارد)، پاش مشتومڕێکی دوور و درێژ لە

مێردەکەی دەپارێتەوە کەوا (بریس هورتقۆ) لە حکوومەتەکەی دانەنێت، بەڵام ئەو بەگوێی ناکات، بەڵام سیسیلیا رەشیدەی دەستەخۆشکی دڵنیا دەکاتەوە کەوا ناوی لە ناو تاقمەکەی حکوومەت دایە، بەو پێناسەیەش باس لە رەشیدە دەکات:

(ئەو برادەرمە، وەک خوشکم وایە من دەستبەرداری نابم، من هەموو لایەنێکی ئەو ژنە شارەزام).

***

وەزیری داد

رەشیدە دەیزانی پۆستی وەزارەتی داد بۆ ئەو زۆر باشە، بۆیەش سیسیلیا بەمێردەکەی دەڵێت، لەبەر بەهرە و شارەزاییەکانی، نەک لەبەر ڕەچەڵەکی ئەو ژنە بکرێتە وەزیری داد. سەبارەت بە دانانی رەشیدە سارکۆزی لە نێوان دوو هێڵی سووردا بوو، هێڵێکیان ژنەکەی بوو، دووەمیشیان کۆمەڵگەی فرەنسی بوو، چونکە زۆر پرسیار دەکرا، ئەو ژنە تەنیا ماوەی پێنج ساڵە گەیشتووتە ناو بازنەکەی سارکۆزی، دوایی ئەو کەسێکی هەڵبژێردراویش نییە، بڕوا ناکرێت بەهرە و تاقەتەکانی بەرگەی ئەو کارە بگرێت. سارکۆزی بەراوردێکی وردیشی لە چالاکییەکانی هەردوو وەزیری دادی سەردەمی حکوومیی شیراک، (دومینیک باریان) و (باسکال کلیمۆن) دەکرد، بۆی روون دەبێتەوە کەوا هەردووکیان ئەوەندە چالاک نەبوون. لەبەر رۆشنایی ئەو راستییانە سارکۆزی گەیشتووەتە قەناعەت کەوا رەشیدە پشتیوانیی دەوێت، بەتایبەتی کە (ئالان مان) چرپاندوویەتی گوێی سارکۆزی و وتوویەتی:

(رەشیدە باشترە و گونجاوترە، ئەگەر دەتانەوێت لە کەرتی قەزا قازییەکان چاکسازی بکەن، دیارە ئەگەر هێرشی بکرێتە سەر، بە کەسانی نەژادپەرست ناویان دەبەن).

هەموو لایەک روویان لە شەقامی سانت دومینیک دەکرد، گەورە فەرمانبەرەکان و راوێژکارەکان روویان لە نووسینگەی سەرۆک دەکرد و

پێشبڕکێیان بوو لە گەیشتن بە سەرۆک، ئەویش سەرقاڵی هەڵبژاردنی ناوەکانی حکومەتە نوێیەکەی بوو. ڕۆژێکیان سارکۆزی بە ڕەشیدەی وتبوو، تۆ دەبیتە وەزیری داد. کە ڕەشیدە ئەو قسەیە دەبیستێت یەکسەر لە خۆشیاندا دەشڵەژێت، لەو دەمانەدا فیلمی ژیاننامەی خۆی و ماڵەوە و بنەماڵەکەی بەبیر دێتەوە، باوک و ڕەچەڵەکی بەبیر دێتەوە، سارکۆزی لە ژوورەکەی دەچێتە دەرەوە و سیسیلیای بەتەنیا جێ دەهێڵێت، لەو دەمەدا سیسیلیا دەچێتە لای ڕەشیدەو پێدەڵێت:

(ڕەشیدە بەسە مەگرییێ، بزانە نیکۆلا بەرگەی ئەو ژنانە ناگرێت کە دەگرییێن).

***

هەڵوێستێک لەگەڵ ڕۆژنامەنووسێکی (یۆروب)دا

ژوورنالیست کاترین نای، لە ناو یەکێک لە ساڵۆنەکانی مکیاژی کەناڵێکی تەلەڤزیۆندا لە یەکەم ڕۆژی وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی داد ڕووبەڕووی ڕەشیدەی وەزیری داد دەبێتەوە، ئەو ژنە کە لە بەرنامەی یۆروب١ ئامادەکارە و یەکێکە لە هاوڕێیەکانی ئالبان شالۆندون، لە ڕۆژانی یەکەمی هاتنی برادەرە جوانەکە بۆ پاریس یەکتریان ناسیوە، ئەو دەمانە بوو کە ڕەشیدە لە پاریس لە هەموو دەرگایەکی دەدا، ئەوەش دەزانێت کەوا شالۆندون چ خەباتێکی بۆ ڕەشیدە کردووە تا خوێندنەکانی تەواو بکات و کاروانە پیشەییەکەی بەرەو پێشەوە بچێت. کاترین ژنێکی ئاگەدار بوو، باش کەسایەتیی داتی دەناسی و زۆریش شارەزای ببوو، بۆیە لە ناو ژوورەکەی مکیاجی کەناڵەکە لە ڕەشیدە نزیک دەبێتەوە و بە گوێیەکانیدا دەچرپێنێت و دەڵێت:

(باشە وا تۆ بوویتە وەزیری داد، زۆرت کرد، بەڵام ئەوانەی تۆیان دروستکردو تۆیان پێ گەیاند لە بیریان مەکە، هۆشیارت دەکەمەوە ئالبان لە بیر نەکەیت).

ژنە ژوورنالیستەکە دەیزانی چ بە ڕەشیدە دەڵێت، هەموو بابەتەکانی ئەوی

باش دەزانی، ڕەشیدەش باش لە پەیامەکەی ئەو تێ گەیشت، زانی باسی چ دەکات و مەبەستی چییە، بەڵام پاشان زانرا لە ئاهەنگی وەرگرتنی پۆستی وەزارەتی داد لە حکوومەتی فەرەنسیدا، ئەو داوەتی شالۆندونی نەکردبوو، کە ئەو لەسەر ئاستی کۆمەڵایەتییەوە بنیاتی ڕەشیدەی کردبوو. بە دەرچوونی برادەرە جوانەکە لە ستۆدیۆکە تا دڵنیا بێت ئالبان شالۆندون لە تەنیشتیەتی تەلەفۆنێکی کردبوو.

***

ڕەشیدە بە جلی دەریاوە

یەکەم بڕیاری ڕەشیدە داتی وەک وەزیری داد، دامەزراندنی (لۆران لۆ ماسل) بوو وەک بەڕێوەبەری نووسینگەکەی، ئەو زووتر لە نێوان ساڵانی ٢٠٠٢ تا ٢٠٠٤ ڕاوێژکاری سەرۆکی فەرەنسی جاک شیراک بوو، پاشان کرابووە بەڕێوەبەری نووسینگەی وەزیری داد (دومینیک باریان)، لە سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٦ەوە ئەو لە پۆستی جێگری نائیبی عام بووە لە دادگەی ئیستئناف لە پاریس.

ئەگەرچی ڕەشیدە وەک وەزیری داد خۆی ستافی وەزارەتەکانی دانابوو، بەڵام کۆشکی ئالیزێ دەستکاریی هەندێ لە ناو و پۆستەکانی کردبوو، بۆ ئەو مەبەستە کلۆد غیان، (لۆرانس لاسیر)ی بەرپرسی ڕاگەیاندنی پێشووی سەرۆک حکوومەت (جۆن بییر رافاران)ی بانگی نووسینگەکەی خۆی کردبوو. ئەو کیژە گەنجە زۆر حەزی لە سیاسەت بووە، لەلای ژوورنالیستانیشەوە خۆشەویست بوو، لەو دیمانەدا کلۆد غیان داوای لێ دەکات ئەو بچێتە ناو ستافەکەی ڕەشیدە داتی.

لە یەکەم دیمانەی ئەو دوو ژنە، ئەو دانوستاندنە چی دەبێت:

ڕەشیدە داتی: چۆن مەسەلەکان دەبینی؟

کیژە مێوانەکە: من وا دەزانم دەبێ پێوەندییەکانت لەگەڵ سەرکۆمار بگۆڕیت، ئەوەشیان زۆر گرینگ و پڕ بایەخە.

رەشیدە داتی: ئاھ... بۆ...؟

کـیـژە مـێـوانـەکـە: تۆ بەرپرسی لە دابینکردنی سـەربەخـۆییی داد و دادپەروەریدا، ئـەوەیان ئـەرکی تۆیە وەک وەزیری دادی ئـەو حکوومـەتە، چونکە تۆ مەسداقیەتت نامێنێت ئەگەر جارێکی تر تۆ بە جلی مەلەوانی لەسەر دەریا لەگەڵ ئەودا ببینرێت.

دیمانەکەیان بەبێدەنگییەکی ترسناک کۆتاییی ھاتبوو.

***

مۆڵەت لە ئەمەریکا

پاش تێپەڕبوونی چەند ڕۆژێک لەو گـۆڕانکارییـەدا ژن و مـێـردەکـە بۆ بەسەربردنی مۆڵەتەکەیان دەچنە ئەمەریکا، لەوێ دەگەنە ولفیور و لە ولایەتی نیوھامشیر، لەوێ یەکێک لە بەرپرسـەکانی مایکرۆسۆفت دەرگەی ڤیلایەک بۆ خـانەوادەی سـارکـۆزی دەخـاتە سـەرپشت، ئەوەی زانـراوە ئەو خـانووە و لەو شوێنە ھەفتانە کرێیەکی دەگاتە سی ھەزار دۆلار. سیسیلیا لەو سـەفـەرەدا ھەردوو دەستەخوشکی (ئاگوستینلی) و (ئەنیاس کرومباک) لەگەڵ خۆیدا دەبات، بۆ پارەی سەفەرەکەیان بەشێک یارمەتیش وەردەگرن. لەو مۆڵەتە و لە سـەفـەرەیان بۆ ئەمـەریکا وێنەیەک کـە لە وەکـالەتی ئەسیوشیتدەوە بلاو دەکرێتەوە، ھەلایەکی زۆر و دەنگێکی گەورە دەنێتەوە، کە تێدا لە وێنەکەدا و لە تەنیشت سیسیلیا و سارکۆزی مێردی و رەشیدە بە جلی زۆر تەنکەوە وەستاوە دیارە، ھەرسێکیان لەسەر پشتی بەلەمێکی گەشتیارین لە ناو دەریاچەی وینیسوک.

***

ئاژاوە لە ناو وەزارەتی ناوخۆدا

ھەموو وەزیرەکان کۆبوونەوەکانیان بە سـەرپەرشتیی بەڕێوەبەرەکانیان دەکرد، بەلام رەشیدە یەکەمین کۆبوونەوەی وەزارەتەکەی بە سـەرپەرشتیی

خۆی ئەنجام دابوو، لە یەکەمین کۆبوونەوەی خۆیدا لەگەڵ تیمە نوێیەکەیدا ئاژاوەیەک دروست بووبوو. راوێژکارەکان کە لە هۆڵەکە دەردەچن هەموو بەیەکەوە دەڵێن، تێنەگەیشتن وەزیرەکە چی لە ئێمە دەوێت، هیچ دانوستاندنێکی لەگەڵدا نەکردین، باسی مەسەلەیەکمان نەکرد، رامان و بۆچوونێکی تازەی نەخستە ئاراوە، کە تایبەت بێت بە بابەتە ناوەندییەکانی دادپەروەری؟!

یەکێک لە ڕاوێژکارەکان دەڵێت ئەو زوو زوو دەچێتە لای سەرکۆمار، لە هەموو دیمانەیەکدا بە سەرۆک دەڵێت، زۆر سوپاس بۆ ئەوەی منت بە وەزیر داناوە. وەک شاگردێکی گوێڕایەڵ هەڵسوکەوتی کردووە، هەموو جارێکیش کە لەلای سەرکۆمار دەهاتەوە بە ئێمەی دەووت:

(ئەگەر ئێوە کارەکانت باش ئەنجام دا و سەرکەوتن لە کاروبارەکانت سەرۆک ڕێزی ئەرک و ماندووبوونەکانت دەزانێت، بۆیە زۆر باش کار بکەن).

لە ناو هەندێ لە کارمەندەکانی وەزارەت زۆر گاڵتەیان بە ڕەچەڵەکە سامییەکەی وەزیرەکە دەهات، دەیانوت ئەو ژنە شایانی ئەو پۆستە نییە، بڕوا ناکەین بکارێت کارەکانی لەو وەزارەتە ڕاپەرێنێت، یەکێکیان دەگێڕێتەوە کەوا لەسەر مێزی کۆبوونەوەکان گاڵتەیان پێ کردووە، بەتایبەتی لەو کۆبوونەوەی لەگەڵ نائیبە عامەکان کردبووی، لەو دەمانەدا یەکێکیان پرسیبووی:

(دەبێ چیمان بۆ بهێنێت، قۆچە مامز یان کوپێک چای...؟).

ڕەوشەکەی ناو وەزارەتی داد گڕدار بوو، لەودەمانەشدا ڕەشیدە سەرقاڵی ئەوە بوو وتاری دەوڵەت لەسەر دادپەروەری ساز بکات کە بڕیار بوو ڕەشیدە لە دادگای بوبینیی لە ٢٢ی یونیۆی ساڵی ٢٠٠٧ پێشکێش بکات.

***

٦

ڕووبەڕووبوونەوەکانی نێوان ڕەشیدەو ڕاما یاد

ڕەشیدە ئێستا لە حکوومەتی فرەنسیدا وەزیری دادە، وەزیرە و جاروباریش چاو دەگێڕێت، بەو ئاکارانەی دەیەوێ سەرنجی کەسانی چواردەورەکەی ڕادەکێشێت، لە ناردنی تیلەی چاوێک و زەردەخەنەکانی ناکەوێت، لە ناو سالۆنەکانی وەزارەتدا هەرچی بێتە بەر زاری نایگێڕێتەوە، قسەی خۆی هەر دەکات. (میشیال دوبرین) زۆرجار ئامۆژگاریی ڕەشیدەی کردووە واز لەو هەڵسوکەوتانە بهێنێت، بەو شێوەیە مامەڵە لەگەڵ فەرمانبەرەکانی نەکات، ئەوانە فەرمانبەرن لای تۆ، تۆ وەک ئەندامێکی ناو خێزانەکەت لەگەڵیاندا دەجووڵێیتەوە، ناکرێ وا بیت، دەبێ نێوانێکی ڕەمزی لەگەڵ کەسانی دەرەوەت دابنێیت، بەڵام ژنە وەزیرەکە گوێی لەو قسانە نەگرتووە و تێبینییەکانی بەڕێوەبەری نووسینگەکەی بە هەند وەرنەدەگرت، بایەخی بەو ئامۆژگارییانە نەداوە، چونکە هەردوولا ئەوانە لە مامۆستا و گەورەکانیان فێر نەبووینە.

***

قوتابخانە... سارکۆزی

ڕەشیدە زۆرجار ئەوەی دووبارە کردیتەوە، کە دەیوت:

(من هاتوچۆی قوتابخانەیەکی زۆر گران و زەحمەتم کردووە، لەوێش دەرچووم، ئەویش قوتابخانەی سارکۆزییە، هەمووتان وا باشە لەو قوتابخانەیە دەربچن، ئەوەی لەوێ دەربچێت سەردەکەوێت و تامیش لە سەرکەوتنەکان وەردەگرێت).

هەڵسوکەوتەکانی رەشیدە لەلایەن هەموو کەسە نزیکەکانی بە ناشیرین سەیر دەکرا، لەوانە بەڕێوەبەری نووسینگەکەی (میشال دوبرین)، کە لە جۆری کارکردنی رەشیدە بەهیچ شێوەیەک لە ڕاپەراندنی بەرنامەکانی وەزارەتەکەیان رازی نەبوو، هەروەها (سیرج بورتیلی)ی جێگری سەرۆکی دادگەی پاریس، ئەویش وەک قازییەک و کەسێکی نەقابی رەخنەی زۆری لەو وەزیرە هەیە.

***

یەکەمین ڕووبەڕووبوونەوە لەگەڵ قازییەکاندا

کە دایکێکی فرەنسی لە دادگەی (متز) بە چەقۆ دەستی لە قازییەکی ئەو دادگەیە وەشاند، ئەو رووداوە ڕای گشتیی فرەنسی ورووژاند کە تێدا ئەو ژنە قازی (جاک نوریس) دابووە بەر چەقۆیان و سکی هەڵزراندبوو، پاش ئەوەی بڕیاری دابوو کوڕەکەی بەند بکرێت. دایکەکە لە ئەنجامدا پەلاماری دەدا و رەوشی تەندروستیی قازییەکە مەترسیدار دەبێت، بۆیە ئەو گەیاندرابووە نەخۆشخانەی شارەکە. ئەو رووداوە نەک هەر رای گشتیی ورووژاند، هەموو قازییەکانی ئەو دادگەیە ناڕەزاییان دەربڕیبوو کەوا ئەمنیەتی دادگە نەپارێزراوە و لاری لەو بابەتە و لەو لایەنە زۆرە و ئەوەش بە کەماسییەکی گەورە حیساب دەکرێت.

نیکۆلا سارکۆزی وەک پشتیوانییەکی حکوومەت و وەزارەت لە رەوشی دادگە و دادپەروەری زوو داوا لە رەشیدە داتی وەزیری داد دەکات لە نەخۆشخانە سەردانی قازییە بریندارەکە بکات، هەر بۆ پشتیوانی لە دادگە و کارمەندان و قازییەکانی دادگەش، داوا دەکات وەزارەت و کارمەندەکانی بەزووترین کات لە رووداوەکە بکۆڵنەوە و زووش راپۆرتێکیش لەسەر رەوشی ئاسایشی دادگەکانی بۆ ساز بکەن، ئەوەش بۆ ئەوەیە تا ئەو رووداوە ناخۆشە لە دادگەکان دووبارە نەبێتەوە. ئەو پێشهات و جموجۆڵانە تووڕەییی قازییەکان و دەزگا پشتیوانەکانی ئەو تویژەی سارد نەکردەوە، بۆیە ئەوان

خۆپێشـاندانێکیـان بۆ بەردەم کۆشکی داد ڕێکخستبوو. نەقیبی قـازییەکانی پاریس (ئیف ریبیکی) مەوعید لە وەزیر وەردەگرێت، پێی دەڵێت پاش ئەوەی لە خۆپێشاندانەکە تەواو دەبم من دەگەمە لات، ڕەشیدە بەو قسانە تووڕە دەبێت و بە بەڕێوەبەرەکەی دەڵێت پێوەندی بە نەقیبی قازییەکان بکە و تێی بگەینە با ئەو لەو خـۆپیشـاندانەدا بەشـداری نەکات، بە هـەڕەشـەوە بە بەڕێوەبـەرەکەی دەڵێت:

(ئەگەر نەقیبەکە بەشداریی خۆپیشـاندانەکە بکات، من ئامادە نیم پێشوازیی ئەو بکەم).

مـیشـال دوبرین لە ترسناکیی ڕەوشـەکە بـەو شـێـوازە حـاڵی دەبێت، بۆیە بەناچاری خۆی دەچێتە ناو مەسەلەکە، ئەگەرچی ڕەشیدە بە توندیش قسەی لەگەڵدا دەکات، لە کۆتاییدا دەڵێت:

(کەواتە تۆ قسەت لەگەڵدا کرد، چی بە تۆووت؟).

بەو شێوەیە کێشـەکە کۆتایی هات و نەقیبی قازییەکانیش لەسـەر داوای وەزیر ئیـقناع بوو، پاش ئەوەی مـیشـال دوبرین زۆر بەڕێزەوە قسـەی لـەگـەڵدا دەکـات. کـەسـە نزیکەکـانی ڕەشـیـدە دان بـەوە دەنێن کـەوا مـیـشـال دوبرین پشـتـیـوانیی زۆری ڕەشـیـدەی کـردووە و بەردەوام لە مـەترسـیـیـەکـان پاراسـتـوویەتی، هەر ئەو کـەسـە نزیکە لە ڕەوشـەکـە، ئاگـاداری سـەرەتای تێکچوونی نێوان ڕەشیدە و دوبرین بوو، دەڵێت:

(وەزیرەکەمان بەردەوام ڕای لەسەر سازکردن ئەو دۆسیەیانە نەبوو کە بۆمـان ئامـادە دەکرد، بەردەوام دەیوت ناتـەواوە و مـاویەتی، دەیویست هـەمـوو شـتـەکـان زۆر پوخت و تێر بن، ئەو زۆریش دەسـەڵاتـی بەسـەر دۆسـیـەکـانـدا نەدەشکا، بەبێ ئەوەی باشـیش بچێتە ناو کێشـەکان و زانیـاریی تەواوی هەبێت، بڕیاری لەسـەر شـتـەکـان دەدا، وەک ئەوەی لەگـەڵ قـازییـەکـاندا رووی دا. لەوێ یەکێک لە قـازییـەکـان پرسـیـار لە وەزیر دەکـات، ئەویش وەڵامی دروسـتـی پێ نابێت، ئەو بە باسـکردنی بابەتی لاوەکی دەیویست ئاگری ناکۆکیی نێوان ئەندامانی سەندیکاکە

خـــۆش بکات، مـــەســـــەلەکـــەی دەبردەوە ســـــەر بـابـەتـی تـایبـــەت بە ڕێکخـراوەکـەیان. لە کۆتاییی دیمانـەکەی نەقیبـەکـە و وەزیرەکە، ئەو دەیویست بەیانێک لە دژی وەزیر دەربچێت، ئەویش داوای لە ئێمە کرد ئەوان هێـور بکەینەوە و ڕەوشـەکـە ئارام ببـێتـەوە، ئەو ژنە زۆرجـار ئێمەی دەخستە ڕەوشی زۆر تەنگ و شەرمەزاری).

***

شۆکی وتارەکە

لەسـەر ئاسـتی وەزارەتی دادا ڕەوشـەکە وای لـێ هـاتبوو تـەحـەمـول نەدەکرا، بۆیـەش ڕاوێژکـارەکـان بەڕێوەبـەری نووسـینگەی وەزیریـان ئاگـەدار کـردەوە ئەگەر ڕەوشەکە بەو شێوەیە ڕێ بکات ئیستقالە دەدەن، ئەویش توانی کارێکی مـەزن بکات تا هـەمـوولایەک بە کـۆمـەڵ ئیـسـتـقـالـە نەدەن، چونکە بەوەیان مەسەلەکە ترسناک دەبوو.

لە سـەرەتای یۆلیۆی سـاڵی ٢٠٠٧دا دەبـووایە ڕەشـیـدە پڕۆژەی یاسـایەک لەسەر ڕاگرتنی گەڕانەوە بەرەو تاوان ساز بکات، بۆیە داوا لە میشال دوبرین دەکـات لەگـەڵ ڕاوێژکـارەکـانـی تری پەیامـەکـەی بۆ بنووسنەوە، دەبووایە ئەو تیمە بە ٥٠ سـەعات ئەو وتارە ساز بکەن، بۆیە بارێکی گرانیان لەسەر شـان بوو. لـە کــاتـی دیاریکراودا وەزیر دانـەیەکی لە وتارەکـــەی دەگــاتـە دەست و پێوەندی بە بەڕێوەبەری نووسینگەکەی دەکات و دەڵێت:

(ئەوە چیـیـە بۆ منتـان هـێناوە، ئەو شـتـە نـاڕێکە و ناکـرێ چاکـیش بکرێت، من ناتوانم ئەو وتارە بخوێنمەوە).

کە دوبریە ئەو قسـەیە لە وەزیرەکـەی دەبیستێت تووشـی شـۆک دەبێت، نەک لەبەرئـەوەی قسـەکـانـی ڕەق و توند بوون، بەڵکو لەبەرئەوەی کـاتەکـەی درەنگ بوو، چونکـە داوای کردبوو بگاتە بارەگـەی وەزارەت تا لەوێ دووبارە دەقـێکی تر بنووسنەوە. لە نیوەی شەودا وەزیرەکە بـە بەڕێوەبەرەکەی دەڵێت، پەیامـەکە بێ قـیـمـەتە، ئـەوەش ئەو سـەرسـام دەکـات، لەو ڕەوشـەدا وەزیر داوا دەکـات

پێوەندی بە برادەرێکی خۆی لە فرسای بکات کە لە ڕێزماندا زۆر شارەزایە و پێی بڵێت:

(زوو بگەرە فریامان، پێویستمان بە لێزانینی تۆ هەیە).

دوبریە بەوەزیرەکەی دەڵێت:

(ئێستا نیوەی شەوە کەی کاتی ئەو شتانەیە).

ئەویش دەڵێت:

(گرینگ نییە، تەلەفۆنی بۆ بکە).

هاوڕێیە زمانزانەکە لە ماوەی تەنیا یەک سەعات دەگاتە وەزارەتی داد، دەستکاری دەقەکە دەکات، لە ڕووی ڕێزمانەوە دڵنیایی خۆی لەسەر نووسینەکەیان پێ دەڵێت، بەوەش ڕەشیدە لە دەقەکە ڕازی دەبێت، بۆ بەیانیش دەست لە ملی بەڕێوەبەری نووسینگەکەی دەکات و دەڵێت:

(ئەوەیان مەعقول نییە، پێش ئەوەی پەیامەکە چاپ بکرێت تۆ ئێمەت جێ هێشت و گەڕایتەوە ماڵەوە؟).

ئەویش لە وەڵامدا دەڵێت:

(بەڕێزم بەدەنگێکی بەرز پەیامەکەمان خوێندەوە، هەڵەکانی ڕێزمانیمان چاک کردەوە، پاش ئەو کارانە من گەڕامەوە ماڵەوە تا کەمێک بخەوم تا بتوانم ئەو بەیانییە چاپووک و هەندام ڕێک ئامادە بم، زۆریش بەپێویست و بە گرینگم نەزانی بمینێمەوە، دیارە لە وەزارەت کەسانی وا هەبوون پەیامەکە چاپ بکەن و بە دەستی شوفێرەکەت بۆت دەهێننە ماڵەوە).

***

ئیستقالە بەکۆمەڵەکە

کێشە و ناکۆکییەکانی لەگەڵ بەڕێوەبەرەکەی زۆرجاری تر دووبارە دەبوونەوە، تا جارێکیان دەچێتە کۆشکی ئالیزێ و لە داخی ئەو دەیەوێ

ئیستقاله بدات، بەڵام لەویٚ راوێژکاره یاساییەکی سەرۆک سارکۆزی ساردی دەکاتەوه، بە قسەکانی ئەو پەشیمان دەبێتەوه و پێی دەڵێت:

(چەند ڕۆژێک بوەستە، سەرۆک خۆی قسەت لەگەڵدا دەکات).

بەڵام سەرۆک تێکەڵی نێوان وەزیری داد و بەڕێوەبەرەکەی نابێت، ئەویش ناچار دەبێت پەنا دەباتە بەر سیسیلیای هاوڕێی تا لەلای مێردەکەی قسەیەکی بۆ بکات، تا ئەو لەلای خۆیەوه کۆشش بکات دوبرین ئیستقاله بدات. دوبرین ژماره یەکی کەسە ئیستقالەدەرەکان بوو، پاش ئەو ژمارەکە درێژه دەکێشێت، لەسەر شێوه و ناوەرۆکی ئیستقالەکەی ئەو ریکەوتن لەسەر ئەوەی بەو شێوەیە هەواڵ و هۆکارەکان بە میدیاکان رانەگەیەنن، گوایە پاش ئەو دانوستاندنە لەیەک زویربوون ئەویش ئیستقالەی کردووه.

(گوایە لە ٤ی مانگی ئۆگستسی ژن دەهێنێت؟

بەڵی جەنابی وەزیر.

ئێمەش هەر ئەوەندەمان بۆ دەمینێتەوه، کەوا هیوای ژیانێکی خۆشت بۆ بخوازین، دیاره کەوا هەر کەسێک بگاتە ئەو قۆناخە و لەو ژیانە نوێیەدا ناتوانیٚ لەگەڵ ئەو دوو جۆره ژیان ڕۆژانە بەڕیٚ بکات، کاری بەڕێوەبەری نووسینگەی وەزیری داد کاتی زۆری دەوێت، ئەوەش کاتت دەگرێت).

بەو سیناریۆیە رۆیشتن و ئیستقالەکەی دوبرینیان بە میدیاکان ڕاگەیاند، ئەویش بەو پەیڤە قسەی بۆ میدیاکان کردبوو:

(هۆی ئیستقالەکەم تەنیا هۆکاری تایبەتین و بەس، بۆیەش وازم لەو پۆستە هێناوه، من لەگەڵ بەڕێز رەشیدە داتی ئیشکردنم لا خۆش بوو، بە یەکەوه و هاوبەشانە و بە گیانێکی نوێخوازیدا کارمان کردووه، ئەو گیانێکی زیندوو و چالاکی کارکردنی تێدا بوو، دەزانم بەو ئاراستەش دەتوانی کارەکانی وەک وەزیرێکی سەرکەوتوو راپەرێنێت).

پەلەکردن لە هەموو شتێکدا

دوبرین بە فرانس ئانفۆی ڕاگەیاندبوو کەوا مەسەلەکە گەورە مەکەن، کێشەکە کێشەی دەوڵەتێک نییە، ڕووداوێکی گچکەیە و ئەوەندە هەڵناگرێت، من لەگەڵ ئەو ژنە وەک وەزیری داد کارم کردووە، ئەو بۆ هەموو شتەکان بەپەلەیە، ئەو گای بە قۆچەکانەوە گرتووە، دەیەوێ بۆ وەزیفە دەستمان لە هەموو ژیان بشۆرین، من کە ئەو پۆستەم وەرگرت، بۆ ئەوەم نەبوو لە سەعات هەشتی بەیانییەوە تا نیوە شەو کار بکەم من ئەوەم ناوێت.

پاش ئەو پەیڤە و ڕوونکردنەوەکەی دوبرین میدیاکان سەرقاڵی زانینی ڕاستیی ئیستقالەکەی ئەو بوون، بەڵام کە چەند کەسی تر لە دوای ئەو لە وەزارەتی داد ئیستقالەیان دا، کێشەکەی گەرم کردەوە، لەوانە هەر چواریان ڕاوێژکار بوون لە نووسینگەی وەزیر، لەسەر ئەو ئیستقالە بەکۆمەڵە یەکێکیان وتبووی:

(دەمانەوێ بەخەڵکەکە بڵێین، کێشەیەک لە وەزارەتدا هەیە، ناوی ڕەشیدەیە، نەک دوبرین، کێشەکە وەزیرەکەیە نەک کەسانی تر).

ئەو ژنە کێشەی لە زۆر لایەنەوە هەبوو، کێشەکان تەنیا لەسەر ئاستی وەزارەتەکەی نەبوو، ئەو بە گشتی لە کەرتی داد کێشەی هەبوو، لەولاشەوە لە ناو خێزانەکەشی کێشە و گێچەڵیان بۆ دەنایەوە، ئەوەش پاش ئەوە هات کە دوو برای خۆی بەتاوانی کارکردن لە مادە هۆشبەرەکان گیران. لە ناو ئەو گێژەڵووکە دژوارە ڕەشیدە بە پێویستی زانی لەگەڵ سکرتێری گشتیی کۆشکی ئالیزێ کلۆد غیان کۆ ببێتەوە، لەو دەمانەش سەرقاڵی دۆزینەوەی بەڕێوەبەرێکی نوێ بوو بۆ نووسینگەی وەزارەتەکەی.

***

هانای سەرۆک

کلۆد غیان کار دەکات کەسێکی شیاوی بۆ بەڕێوەبەری نووسینگەکەی ئەو بدۆزێتەوە، پاش وردبوونەوە لە کەسەکان بڕیار دەدات، (پاتریک جیرار)ی بۆ

دەستنیشان بکات، ئەو کەسێکی زۆر جیاواز بوو لەگەڵ دوبرین، ئەو یەکێک بوو لە هەوادارانی (جیسکار دیستان)و لە ناو پاریسدا چەند وەزیفەی دیبوو.

سکرتێری گشتیی کۆشکی ئالیزێ وای بەباش دەزانی دانانی کەسێکی سیاسی لە پۆستی بەڕێوەبەری نوسینگەی وەزیر باشترە بۆ ئەو لە کەسێکی قازی. رەشیدە بە رۆیشتنی بەڕێوەبەرەکەی و دەستەیەک لە ڕاوێژکارەکانی دڵتەنگ و شپرزە نەبوو، ئەو وەک سونبلێکی سەرۆک هەر دەمینێت و ئەو وەک هێمای هەمەڕەنگی و هەمەڕەچەڵەکیش دەمینێتەوە، بۆیەش بەردەوام ئەو دەبێتە جێگەی نیگاو ڕامانی هەموو راپرسییەکانی ڕای گشتیی فرەنسی. بەربەرە ناکۆکەکانی ئەو ژمارەیان زۆر دەبوون، ئەوەش نیگەرانی دەکرد، لەو دەمانەدا بە دوای رێگەچارەیەک و بۆ پشتیوانییەک سەوداسەر بوو، خاتوونی یەکەمی فرەنسا داوای لێ دەکات بەیەکەوە بچنە دەرەوە و بازاڕییەک بکەن، لەوێ بەیەکەوە لە کافتریایەکی پاریسیدا قاوەیەک بخۆنەوە. رەشیدە ئەو داوای سیسیلیای کۆنە هاوڕێی بەهەل دەزانی باسی کێشەکانی بۆ بکات. کە چۆن لە زۆر لایەنەوە دژایەتی دەکرێت، بەوەش رەشیدە زوو دەگاتە نیکۆلا سارکۆزی سەرکۆمار.

سەرکۆمار لە هەموو بۆنەیەک دەستی گەیشتبووایە میکروفۆنێک بە شانازییەوە باسی ئازایەتییەکانی رەشیدەی وەزیری دادی دەکرد، لە هەموو بۆنەیەکدا ناوی هاتووە و پەسنی کارە باشەکانی کردووە و بەردەوام وتوویەتی، ئەو ژنە لە هەموو وەزیرەکانی تری داد لە حکوومەتی فرەنسی کێشە و گرفتە ئاڵۆزەکانی چارەسەر کردووە و ئەرکەکانی مەردانە راپەراندووە و زۆریش سوپاسیشی ئاراستە دەکرد.

***

سەرەتای چاکسازییەکان

وەزارەتی داد بڕیار دەدات نەخشەی قەزایی دەستکاری بکات، کە تەمەنی ئەو نەخشەیە بۆ ٥٠ساڵ دەگەڕێتەوە، بەڵام کەسێکی وەک (پاتریک ئاوار)

لەسەر ئاستی کۆشکی ئالیزێ دژ بەو بۆچوونە بوو، بەڵام وەزیری داد لەسەر چاکسازییەکە بەردەوام بوو، بۆیەش لە پایزی ساڵی ٢٠٠٧دا گەشتێکی مەیدانیی لە ناو هەموو وڵاتا کردووە و باسی پرۆژە چاکسازییەکەی بۆ فەرەنسییەکان دەکرد، پاش ئەوەی گەشتەکەی تەواو بوو پارێزەرەکان ناویان لەو گەشتە نابوو، گەشتی داتی، کە تێدا دادگەی بیرون لە نەخشەکە ڕەش دەکاتەوە، ئەو دادگەیەی کە خۆی تێدا قازی بووە.

***

لەزگەی سەرۆک

یەکێک لە کارمەندانی دەزگاییەکی سەر بە بۆرسەکە بەوە سەرسام بوو کە یەکێک لە نووسینگەی ڕەشیدە داتی بە تەلەفۆن پێوەندییەک دەکات و تێدا دەڵێت:

(وەزیرەکەمان دەیەوێ لە کاتژمێری هەشت سەردانی هوتێلەکەتان بکات، تا لە باڵکۆنەکەی وێنەیەک وەرگرێت و دیمەنێکی جوانی شاری مەراکشی تێدا دەربچێت).

بەو تەلەفۆنە دەزانن ڕەشیدە لەگەڵ وەفدەکەی سەرکۆماری فرەنسایە بۆ وڵاتی مەغریب.

زۆرجار لە سەفەرەکانی سەرۆکدا شتی سەیر و نامۆ دەقەوما، بەتایبەتی لەگەڵ برادەرە جوانەکەدا. بەپێی ڕێنوێنییەکانی سەرۆکایەتیی کۆمار کە ئاراستەی شانەی دیپلۆماسیی کۆشکی ئالیزێ کرابوو، لەبەرئەوەی ڕەشیدە داتی وەزیری داد هاوڕێی سیسیلیا هاوسەری سەرۆکە، بۆیە دەبێ لە هەموو سەفەرەکانی سەرۆک بۆ دەرەوەی وڵات ئەو لەگەڵ گەشتەکاندا بێت. بۆ هەموو جارێکیش بۆ وەڵامدانەوەی ژوورنالیستان، کەوا بۆچی وەزیری داد هاوشانی سەرۆکە، ئەوان زوو بیانوویەکیان بۆ سەفەرەکەی ئەو دەدۆزییەوە و تا بکرێتە ئەندامێکی تاقمەکەی سارکۆزی، ئەگەر بوونی ئەو هیچ پێوەندیشی بە ڕۆژەڤی سەردانەکەش نەبووبێت. لە مانگەکانی یەکەمی حکوومیدا سارکۆزی ژنە

جـوانەکـانی لە ناو فـرەنسـا و لە دەرەوەش بە خـەڵکەکـە نیـشـان دەدا، تیـمـە مـێـینەکـەی ئـەویش بریتـی بوو لە (رامـا یـاد و کـریسـتـین لاگـارد و ڤـالیـری بیکریس و نـاتالی کـوسکیـوسکۆ مـوریزات و رەشـیـدە داتی) بەوانە تیـمـەکـەی تەواو دەکـرد (رەنگەکـانی سـارکـۆزیی یەکگرتوو). ئەو تیـمـە مـێـینەیە لە حکوومـەتەکـەی سـارکـۆزی پۆسـتـی هـەسـتیـاریـان هـەبوو، ئـەوەش ئـاراسـتـەی کـارکـردنی ئەو بوو لە حکوومـەدا، بۆیەش کـە وەزیری داد هـاوشـانی ئەو دەبوو هیـچ قـسـە و بیـانوویێکیـان دەست نەدەکـەوت بۆ سـووککردنـی هـەردوولایان، بەتایبـەتی ئەو ژنە لەگـەڵ خـانمی یەکەمـدا دۆسـتـایەتیی پتـەو و دێرینی هـەبوو، ئەوە لەلایەک لـەسـەر ئـاسـتـی دیپـلۆمـاسـیش ئەگـەر نارەزاییش هـەبووایە ئەوە تەنیا دەنگێکی کەم و شـەرمنانە و بەدزییەوە هەبوون.

***

ڕووبەڕووبوونەوەی ژنانە

ئەو ڕووبەڕووبوونەوانـەی لە ئەنجامی گـەشـتـەکانی سـارکـۆزی بۆ دەرەوەی وڵات روویان دەدا، هـەمـوویان لە گۆشـە لاتەریکەکـانەوە بـوو، دووریش بوون لە رووناکی، گـرژی لە نێـوان رامـا یـادی سکرتێـری دەوڵەتی راسـپـێـردراو بۆ جێبـەجـێکردنی مـافـەکانی مرۆڤ لەگـەڵ رەشـیـدە داتـی وەزیری داد هـەبوو، رەشـیـدە وای دەزانی رامـا یاد رکـەبەری ئەوە. لە دووریی چاوەکـانـی مـیـدیاش رامـا یاد دەیوت، لەگەڵ رەشـیـدە نێوانیـان باش و گـەرم نییـە، لە پایزی سـاڵی ٢٠٠٧دا لەلای یەکێک لە کەسە نزیکەکانی ئەو وتبووی:

(ئەوەیان هیچ گومـانی تێدا نییە، ئەو منی خۆش ناوێت، کە دەگـەینە لای یەکتـری هیچ بابەتی هـاوبەشـمـان بەیـەکەوە نییـە، بۆیە بەردەوام باسـی مۆدە دەکـەین، ئەو بەردەوام خۆی بە من دەشـوبهێنێت، تا من ڕۆژێکیان پێم وت، من هـەست ناکەم لەگەڵ تۆدا لە حاڵەتی پێشبڕکێدا بین، ئەوەیان مەسـەلەی نەوەکانە، من دەمویست ئەو ئیحراج بکەم).

ئەگـەرچی ئـەو دوو ژنە لە هـەمـوو گـەشـتـەکـاندا هـاوشـانی سـارکـۆزی

سەفەریان دەکرد، بەڵام بەردەوام لەگەڵ یەکدا ناکۆک بوون، بەیەکەوە هەڵیان نەدەکرد، لە سەفەرەکەیان بۆ جەزائیر رەشیدە کە تێ گەیشت نێوان سارکۆزی و سکرتێرەکەی مافی مرۆڤ زۆر ساز و خۆشە، ئەو زۆر نیگەران بووبوو. لە کاتی دابەزینیان لە فرۆکەخانەی شاری قستەنتینەی خۆرهەڵاتی جەزائیر رەشیدە هۆشداریی دابووە ژنە هاورێیەکەی لەبەر رێنوێنییە دیپلۆماسییەکان پێش ئەوە دانەبەزێت، ئەو پۆستی باڵاترە، بۆیە وتبووی:

(من وەزیرم، تۆ سکرتێرەیەکی دەوڵەتی).

لێرەدا برادەرە جوانەکە هەموو وردەکارییەکانی ئەتکێت جێبەجێ دەکات و رێزی زۆریشی دەگرێت. لەو سەفەرەیاندا هەریەک لە سەرۆکی جەزائیر عەبدولعزیز بوتفلیقە و سارکۆزی وتبوویان با وێنەیەک لە نێوان ئەو دوو ژنە جوانە بگرین، مەبەستیان هەریەک لە راما یاد و ملکیە بن ئەلعرەبی بوو، بەوەش رەشیدە دەموچاوی سووردەبێتەوە و زۆریش تووڕە دەبێت، بەڵام لەو گەشتەیدا دەتوانێ دەرهێنەری جوولەکە (ئەلکسندرا ئاکرادی) ناس بکات، کە پاشان بوویتە یەکێک لە کەسە زۆر نزیکەکانی ئەو.

***

٧

لەبەر گەمە گچکەکانی، ئەو زۆر خۆشەویست نەبوو

لە مانگی نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٧دا سکرتێرەکەی دەوڵەت بۆ مافی مرۆڤ بە ژوورنالیستانی وتبوو:

(دەزانم من بەردەوام کێشەم هەیە، ناکرێ بێدەنگ بم و هیچ نەبێژم، ئەوان دەڵێن سوودی چییە ئەگەر قسەیەکیشم کرد، دەڵێن من بوومەتە سەرئێشە بۆ سارکۆزی).

ڕێک لەو دەمانەدا راما یاد تەلەفۆنێکی لە سەرۆک سارکۆزییەوە بۆ دەکرێت، پاش تەواوبوونی تەلەفۆنەکە، دەگەڕێتەوە لای ژوورنالیستەکان و بە رووێکی خۆشەوە پێیان دەڵێت:

(سەرۆک پێ وتم، لەو ڕۆژانە سەفەری وڵاتی چین دەکات منیش لەگەڵ خۆیدا دەبات).

بەڵام پاش چەند ڕۆژێک لە میدیاکانەوە دەبیستێت، کەوا سەرۆک بۆ سەفەرەکەی وڵاتی چین لە جیاتی ئەو رەشیدە داتی لەگەڵ خۆیدا دەبات، لەوێش لە جیاتی راما دیا رەشیدە خەڵاتی مافەکانی مرۆڤیش لەلایەن دەستەیەک لە پارێزەرانی پەکینیشەوە وەردەگرێت. یاد کە ئەو قسەیە دەبیستێت، یەکسەر دەگاتە لای کلۆد غیان، لەلای ئەو گلەیی لە سەرۆک دەکات، کەوا سەرەتا پێی وتبوو، لە سەفەرەکەی چین تۆ هاوڕێیەتیم دەکەیت، ئێستاش دەرکەوت رەشیدە لە گەڵ خۆیدا دەبات، لەوێ ئەویش لە جیاتی من خەڵات دەکرێت. بەڵام سکرتێرەکەی کۆشکی ئالیزێ نەیتوانیبوو، وەڵامێکی دروست و روونی لە دەستی بنێت. ئەگەر کلۆد غیان قسەیەکی راستی لە

دەستی نەنابوو، ئەوا سەرۆک سارکۆزی خۆی لە ڕۆژی ٢٣ی نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٧ قسەی لەگەڵ دەکات، باس لە بەهرە و تاقەتەکانی کارکردنەکانی دەکات، بە گەرمی دەستخۆشی لێ دەکات، باسی ناودەرهێنانەکەشی لە وەفدەکەی چینیشی بۆ دەکات، پێی دەڵێت:

(من داوات لێ دەکەم، باسی مەسەلەکە مەکەرەوە، لە من تێ بگە، وا باشە ئەوە لەبیر خۆت ببەیتەوە بڕوام پێ بکە، دەزانم تۆش بڕوا بە من دەکەیت، نامەوێ فرمێسک لە چاوەکانت ببینم، من ئێستا دەسەڵاتی هیچم نییە، ناتوانم و نیگەرانیش مەبە و ئەو مەسەلانە ئەوەندە زۆر ناخایانێت، ئەوە رووی دا منیش لەسەر ئەو کارانە زۆر شەرمەزار دەکرێم، خۆت راگرەو من دەزانم تۆ چەند بەتوانایت و بەهرەکانت زۆرن گوێ مەدەرێ).

***

حیساباتی سیاسی

ئەگەرچی راما یاد وای دەزانی دەرکردنی ناوی ئەو لە وەفدەکەی چین بە دەستی رەشیدە بوو، لەوەیاندا یاد هەڵە بوو چونکە مەسەلەکە حیساباتی سیاسیی تێدا بوو، چینییەکان بە بوونی سکرتێری دەوڵەت بۆ مافەکانی مرۆڤ لە وەفدەکەی سەرۆکۆمار سەغڵەت دەبوون، چونکە سارکۆزی لە کاتی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی و لە سەروبەندی دەرچوونی ئەودا باسی مافەکانی مرۆڤی لەگەڵدا کردبوون، باسی پێوەندیی باشی دووقۆڵیی فرەنسی چینی بۆ کردبوون. هەموو کەسە نزیکەکانیش لەو بازنەیەدا دەیانزانی نێوان ئەو دوو ژنە باش نەبوو، ئاگەدار بوون سەرۆک لە دەرەوە باندۆری زۆری لەسەرە، یەکێک لە کەسە نزیکەکان لە سەرۆک سارکۆزی وتبووی:

(ئەگەر بیر لەوە بکرێتەوە کەوا رەشیدە داوای کردبێت ناوی یاد لە وەفدەکە لاببردرێت و ناوی خۆی لە شوێنی ئەودا دابنێن، ئەوەیان شێتییە).

بەڵام راما یادی سکرتێری دەوڵەت سوور بوو لەسەر ئەوەی ناو لابردنەکەی ئەو لە وەفدەکەی چین دەستی رەشیدەی تێدایە و هیچ گومانی لەو رامانە نەبوو، زۆرتریش دڵنیا بوو پاش ئەوەی زانی لە ساڵی ٢٠٠٨ رەشیدە نەیهێشتبوو راما یاد وەزیری مافی مرۆڤ و خێزانی هیند ببینێت.

راما یاد دەڵێت:

(لەو دەمانە و تا دوا ساتەکان زۆر خۆم راگرت، لەبەر خۆمەوە وتم، هێمن بە با بۆ یەکجاریش بێت، تەنیا ئەو جارە خۆت هێمن بکە).

رەشیدە کارێکی باشی بۆ سکرتێری دەوڵەت راما یاد کردبوو، چونکە هیندییەکان خۆیان ئارەزووی دیتنی ئەویان نەکردبوو.

برادەرە جوانەکە زۆر بەشانازییەوە باسی پێوەندییەکانی لەگەڵ نیکۆلا سارکۆزی دەکرد، زۆریش لە پێش ژوورنالیستان وتبووی، من لەبەر سارکۆزی هاتوومەتە ناو کاروباری پۆلیتیک، هەردەمێک ئەو داوام لێ بکات من دەسبەرداری سیاسەت دەبم. پاش ئەوەی سیسیلیا و سارکۆزی لە یەکتری جیا دەبنەوە، رەشیدە نهێنیی ئەو خێزانەی زۆر لەلایە، لەبەرئەوەی ئامادەیە نهێنییەکان بپارێزێت، بۆیە ئەگەری ئەوە هەیە ئەو زۆر لە کەسایەتیی سەرکۆمار بێتە پێشەوە و بچێتە ناو بازنەی یەکەمی ئەو. ئەگەر قسە و پروپاگەندەکانی رۆژنامە میللییەکان و هەواڵەکانی تۆری نێت و قسەکانی ئەو و ئەولا بروا بکەین، ئەوا رەشیدە داتی پاش سیسیلیا دەبێتە خاتوونی یەکەمی فرەنسا، ئەو سەرچاوانە ئاماژە بەو دەدەن کەوا ئەو حەزی لەو پۆستە نوێیە و چاوی لە خاتوونی یەکەمە. برادەرە جوانەکە بیر لەوە دەکاتەوە، بۆچی لە سەفەرەکەی جەزائیریان و پێش نانخواردنی نیوەڕۆیان سارکۆزی گوڵێکی سپیی پێشکێش کردووە. لە سەفەرەکەی سارکۆزی بۆ واشنتۆن لە رۆژانی ٦و٧ی نۆڤمبەری ساڵی ٢٠٠٧ قسەی زۆر کرا، کەوا رەشیدە لە هەنگاوی یەکەمدایە بۆ لووتکەی دەسەڵات.

***

مەسەلەی فستانەکە

هەموو شتەکان لە سالۆنی شەرەفی فڕۆکەخانەی رواسی دیار بوو، چونکە هەریەک لە وەزیری ئابووری (کریستین لاگارد)و سکرتێری دەوڵەت بۆ کاروباری خێزان (نادین مورانو) و (رەشیدە داتی) وەزیری داد و (راما یاد)ی سکرتێری دەوڵەت بۆ کاروباری مافەکانی مرۆڤ، بەیەکەوە رەوشێکی مێینانەیان لە چواردەورەی نیکۆلا سارکۆزی سەرۆکە ژن تەلاقدراوەکە خولقاندبوو. وەفدەکە ساز و ئامادەی فڕین بوو بۆ پایەتەختی ولاتە یەکگرتووەکانی ئەمەریکا، بەلام سەرۆک لەو دەمانە سەرقالی رازیکردنی ماسیگرە مانگرتووەکان بوو لە غیلفیناک. چەند دەقەیەک بۆ فڕینی فڕۆکەکە مابوو رەشیدە دەموچاوی تێک دەچێت، ئەوەش لەلایەن (نادین مورانو)وە هەستی پێ دەکرێت، بۆیە لە رەشیدە دەپرسێت:

(چی بووە؟).

رەشیدەش وەلامی دەداتەوە و دەڵێت:

(تازە زانیومە دەبێ ئێمە لە کۆشکی سپی لە کاتی نانخواردنی ئێوارەدا فستانی درێژ لەبەر بکەین، منیش تەنیا بەدلەیەکی سموکینگم پێیە).

کە نادین مورانو ئەو قسەیە لە رەشیدە دەبیستێت، دەڵێت:

(دیارە تۆ گاڵتە دەکەیت، بەرژەوەندیی پرۆتۆکۆلەکان دەیان جار وتی، ئێوە هەمووتان بەدلەی ئاهەنگ و دەرچوون لەبەر دەکەن، تەنیا تۆ نەبێت لەبەرئەوەی وەزیری دادیت دەبێ بەدلەی سمۆکینگ لەبەر بکەیت، چەند جار ئەو قسەیان دووپات کردەوە لە بیرت چوو!).

هێشتا وەفدەکە لە ناو فڕۆکە بوون بەرەو واشنتۆن، بەرژەوەندییە دیپلۆماسییەکان خەریکی رێگایەک بوون بۆ دابینکردنی فستانێکی نازدار بۆ وەزیری داد تا لە شەوەکاندا لە واشنتۆن ئەو لەبەری بکات. لەو دەمانەی سارکۆزی لە سەفارەتەکەیان خەریکی دوا کارکردنی بوو لەسەر وتارەکەی کە

بڕیار بوو ئەو پێشکێشی ڕەوەندی فرەنسی لە وڵاتە یەکگرتووەکان ئەمەریکای بکات، ڕەشــیــدەش لە ســاڵۆنەکــەی ســەفــارەت ســەرقــاڵی پرۆڤــە و دوا دەستکارییەکانی فستانە دیورەکەی بوو، وەزیرەکان چەپڵەیەکیان بۆ سازدانی وتارەکـەی سـارکـۆزی لێ دا، لەو دەمـانـەدا سـارکـۆزی ڕەشـیـدەی نەکـەوتبـوو بەرچاوان چونکە ئەو لە ژوورەکەی تەنیشتیان لەگەڵ سەردەست و قۆڵەکانی فستانەکەی لە شەڕدا بوو.

***

دواکەوتنە بەئەنقەستەکەی

بەرپرسی پرۆتۆکۆلەکـان (جـۆن بیار ئازفـارادوریان) داوای لە وەزیرەکـان کـردبوو لە کـاتژمـێری یەکـدا هـەمـوو لـە سـاڵۆنی هـوتێلەکـە کـۆ ببـنەوە، تا بەیەکەوە بەرەو کۆشکی سپی بەڕێ بکەوین، کە لەوێ ئاهەنگی ئێوارەیان بۆ سـاز دەکەن، بـە وەزیرەکانیشی ڕاگەیاندبوو بواری ئەوەش نییە کەسـتـان لەو مـەوعـیـدە دوا بکەون، بۆیە وەزیرەکـان بۆ خـۆسـازکـردن لەگـەڵ زەمـەنـدا لە پێشـبڕکێدابـوون. لەو دەمـانـەدا نادین مـورانو ئەوەی بەبیـردا هـاتـەوە کـە ئەو ڕۆژە ڕۆژی بوونی ئەوە و ئەو وتبووی:

(ئێمە تەنیا بیست و پێنج دەقەمـان لە پێشدا بوو خـۆمان بشـۆرین و قژمـان دابهێنـین و مـاکـیـاژیش بکەین، پاشـان فسـتـانەکانمان لە ناو جانتاکـانمان دەربهێنین، دیارە ئەو فستانانەش لەو سـەفەرە گەچراون و ئوتووکردنیشیان دەوێت).

مورانو دوا دوگمەی فستـانەکەی لاگاردی دادەخست، ئەویش لە سـازکردنی فسـتـانەکەیدا یارمـەتیی یادی دابوو، هـەمـوو لە سـاڵۆنەکە و لە پێش سـەرۆکی پرۆتۆکـۆلەکـان کـۆبوونەوە، لەوانە تەنیـا ڕەشـیـدە داتی ئامـادە نەبوو، هـێـشـتـا لەگـەڵ بەرگـدوورەکـە خـەریکی ڕتوشـەکـانی فـسـتـانـەکـەی بوو، هەمـوو لە دواکەوتنەکەی ڕەشیدە تووڕە بووبوون، ئەویش دەیویست بەو کاتەی لە دەستی مـاوە فـسـتـانـەکـەی سـازتر بکـات. کـریسـتـین لە هـەمـوویان زۆرتر لە ڕەشـیـدە

تووڕەتر بووبوو، بۆیەش یەک بەدەنگی خۆی هاوار دەکاتە سەری و دەڵێت:

(کیژەکان دەزانن بۆچی ڕەشیدە خۆی دوا دەخات تا هاوکات لەگەڵ سەرۆکدا بێتە دەرەوە، مەبەستی ئەو، تەنیا ئەو خۆدەرهێنانەیە، ئەوەشی لە سەردانەکەمان بۆ مەغریب کرد، ئەو ژنە فێرە و ئەو گەمە گچکانە باش دەزانێت و زۆریش شارەزایە).

لەلای خۆشییەوە ڕاما یادیش هەستی بەهەمان شت کردبوو، بەڵام هیچ ناڕەزاییی دەرنەدەبڕی، تا لەگەڵ ڕەشیدە دیسان نەکەوێتە ململانێیەکی نوێیەوە.

***

بایەخدانەکەی بوش

بوش و هاوسەرەکەی بەتەنیا پێشوازییان لە سارکۆزی کرد، واتە سارکۆزی خاتوونی یەکەمی خۆی لە کۆشکی سپی لەگەڵدا نەبوو، لە دەرگایەکی تەنیشتەوەش وەزیرە ژنەکانیش هاتنە ژوورەوە، بەڵام برادەرە جوانەکە سوور بوو لەسەر ئەوەی لە دەرگە سەرەکییەکە بچێتە ژوورەوە، لەو دەمانەش وێنەگرەکان سەرقاڵی وێنەگرتنی ئامادەبووان بوون. سەرۆک بوش بە بایەخەوە سەیری پرۆفایلی ڕەشیدە داتی کردووە و لە سارکۆزیی پرسیوە:

(نیکۆلا، ڕاستە لە ستافی حکوومەتەکەتان وەزیرێکی ژنی موسڵمانتان هەیە، ئەوەیان ڕاستە، ئێمە چەند وەزیرمان لە ڕەچەڵەکی ڕەشەکاندا هەیە، بەڵام وەزیری موسڵمانمان نییە، دیارە وەزیرەکەت جوانە و زۆریش جەماوەری هەیە، دەکرێ سەیرێکی بکەم؟).

سەرۆکی فەرەنسی بانگی ڕەشیدە دەکات و دەڵێت:

(وەرە پێشەوە ڕەشیدە سەرۆک بوش دەیەوێت تۆ ناس بکات).

دیارە کەوا ڕەشیدە و سەرۆک بۆش بەیەکەوە چەند قسەیەک دەکەن.

پاش ڕۆیشتنی سیسیلیا و دوورکەوتنەوەی لە کۆشکی ئالیزێ و لە ماڵی سەرۆک هەموو لایەک باسی ئەوەیان دەکرد، کەوا بۆچی ڕەشیدە داتی زۆر و هەموو جارێ سەرۆک سارکۆزی لە هەموو گەشتەکانی دەرەوەیدا لەگەڵ خۆیدا دەیبات. دیوانی سەرۆکایەتی بڕیار دەدات ئەو ڕەوشە ئەو پێشهاتە نوێیە باش کۆنترۆڵ بکەن، دیارە ئەو بەرنامەیەش کاتی دەوێت، بەڵام ئامانجیش ئەوە بوو سنوورێک بۆ جوولەکانی ڕەشیدە دیار بکەن. پیاوەکانی سەرۆک دەیانویست ئەو ژنە ڕاگرن، بەڵام ئەو کەسە لە خۆدزینەوە و خۆشاردنەوە و دەربازبوون لەوان شارەزاتر بوو، دەرۆیشت و نەدەگەڕایەوە، هەموو شتێکی بۆ بەدیهێنانی مەبەست و هیواکانی دەکرد. یەکێک لە ڕاوێژکارەکانی کۆشکی ئالیزێ وتبووی:

(کەم کەسم وەک ئەو ژنە دیوە ئەوەندە لەسەر شتەکان سوور بێت، ڕەشیدە لە گەمەکردنەکاندا زۆر وریا و پسپۆڕ بوو، لە ناو هەموو پاریسدا بۆ یەک زانیاری یان بۆ هەواڵێک دەگەڕا).

***

ڕکابەرایەتییەکی نوێ

لە یەنایری ساڵی ٢٠٠٨ نیکۆلا سارکۆزی لەگەڵ ژنە مۆدەنمایشکەرەکە (کارلا برونی) پێوەندی دەکات، لەو ڕۆژەوە برادەرە جوانەکە ململانێیەکەی بە ڕووی ئەودا شکست دهێنێت، چونکە کارلا برونی لە بنەماڵەیەکی دەوڵەمەند و لە ناو چینە ناودارەکانیش دیارە و زۆر باشیش دەتوانێت کۆنترۆڵی هەموو ئەتەکێتەکانی چینە ئورستوقراتییەکانیش بکات، لە ڕەفتارەکانیان شارەزایە و لەو ڕەوشەش دەوەشێتەوە. لەو سەفەرەی وڵاتی هیندیان دەرکەوێت کەوا پێوەندییەکانی کارلا بە سارکۆزی چوویتە پێشەوە، چونکە لەوێ سارکۆزی لەگەڵ ڕەشیدە و وەزیری خوێندنی باڵا (ڤالیری بیکریس) زۆر لە یەک نزیک دەبن، بەتایبەتی کە بەیەکەوە لەگەڵ دەستەیەک لە ژوورنالیستان سەردانی شوێنەواری (تاج محل) دەکەن. لەوێ دیارە کەوا کارلا دیار نییە و ڕەشیدە و

ڤاليریش زۆر بەیەکەوە کۆکن، بۆیەش هەواڵی ئەوە بڵاو دەبێتەوە کەوا ئەو دوو خاتوونە ناکۆکن. لە سەردانەکەیاندا بۆ تاج مەحل رەشیدە کۆشش دەکات لە سارکۆزی دوور بکەوێتەوە، ئەوەشی بەئەنقەست دەکرد تا ڕۆژنامەنووسەکان قسەیەکی نوێیان بۆ هەڵنەبەستن، بەتایبەتی کە کارلا دیار نەمابوو، لەوێ سارکۆزی بانگی رەشیدە دەکات و پێی دەڵێت:

(وەرە نزیکم لێرەوە دیمەنەکە جوانتر دیارە).

کە رەشیدە گوێی لەو قسەیە دەبێت، کە لەو نزیک دەبێتەوە بە گوێی ڤالیری بیکریس دەچرپێنێت و دەڵێت:

(کۆشش دەکەم لەو دوور بکەومەوە، تا کامێراکان وێنەمان نەگرن و چی تر قسەمان بۆ هەڵنەبەستن، لەسەر من و سارکۆزی قسەی زۆر کرا).

***

١٢ پاڵێوراو بۆ رەشیدە

لە پێش هەموو هاورێیەکاندا، سارکۆزی بە رەشیدە دەڵێت:

(هەر کەسە و لەگەڵ دەسگیرانەکانیان دەگەنەوە یەک).

سارکۆزی زۆرتر روو لە رەشیدە دەکات و بەپێکەنینەوە بە برادەرە جوانەکە دەڵێت:

(بەهەرحاڵ تۆ ئێستا ١٢ پاڵێوراوت هەیە، ئەوانە هەموویان ئامادەن بتبەنە تاج محل).

لەو دەمانەدا ڤالیری بیکریس لە پێش سەرۆکەوە بە رەشیدە دەڵێت:

(هەموومان ئەوە دەزانین، ئەڤینی تاقانەی تۆ تەنیا بۆ سارکۆزییە).

بەو قسەیە رەشیدە تاقەتی دەچێت، ئەو گاڵتەیەی پێ قبووڵ ناکرێت، بۆیە بەو جۆرە وەڵامی ڤالیری دەداتەوە:

(ئەوەیان مەعقول نییە، ئەو جۆرە قسانە مەکە، نابینی ئەو هەموو

کامێرا و مایکرۆفۆنانە لێرە کۆبوونەتەوە).

ڤالیری بەو وەڵامە توندەی رەشیدە زۆر سەرسام بوو، بۆیە لە رەشیدە نزیک دەبێتەوە و دەستی دەخاتە سەرشانی و داوای لێبووردنی لێ دەکات، بەوەش رەشیدە راستەوخۆ وەڵامی دەداتەوە و دەڵێت:

(هیچ نییە گاڵتە بوو، خۆت مەخەرە ناو ئەو کێشە و کۆسپانە).

***

ئامۆژگارییەکانی سارکۆزی

لەو ڕۆژەی پێوەندیی نێوان سارکۆزی و کارلا برونی ئاشکرا بوو، رەشیدە تێ گەیشت ئەو کەسە نوێیەی هاتە مەیدانەکە لە دواڕۆژدا سەرئێشەی بۆ پەیدا دەکات، لەو دەمانەشدا حکومەتی فرەنسی بە قۆناخێکی ناسک و هەستیاریش تێ دەپەڕی، بەتایبەتی پاش ئەوەی نیکۆلا سارکۆزی لە پرێس کۆنفراسێکدا بەئاشکرا وتبووی، خەزینەکانی دەوڵەت بەتاڵە.

ئەوە لەسەر ئاستی دەوڵەت، لەسەر ئاستی کەرتی دادپەروەریش چەندان ئاماژەش دیاربوون کەوا رەشیدە کێشەی زۆری لە پێشە، لەو دیمانەیەی لەگەڵ (نیوز ماگازین) و بۆ ئیستگەکاندا هەست دەکرا، رەشیدە زمانی دارین بەکار دەهێنێت، زۆریش لەو ڕۆژنامانەدا دوور دەکەوێتەوە و مەیل زۆرتر دەداتە میدیا میللییەکان. ئەگەرچی سەرۆک زۆر ئامۆژگاریی رەشیدەی دەکرد، تیشک نەخاتە سەر ژیانی تایبەتی و بۆ میدیاکان باسی خودی خۆی نەکات، بەڵام ئەو گوێ لەو قسانە رانەدەگرت. سەبارەت بە چاکسازییەکانی بوار و کەرتی دادپەروەریش پرسی بە کەس نەدەکرد، بەتایبەتی کە بڕیار دەدات نەخشە قەزاییەکان بگۆڕێت. یەکێک لە ڕاوێژکارەکانی وتوویەتی کەوا رەشیدە لە کاتی جێبەجێکردنی بەرنامەکانیدا وتوویەتی:

(من بۆ بڕیارەکانم تەنیا پرس بە سارکۆزی دەکەم، کەسەکانی تر چ ئەوانەی هەڵبژێردراون یان حزبەکەمان، من پشتیان پێ نابەستم).

***

ئەو گۆریە و مکیاجەکانی بە پارەی دەڵەوت کڕیوە

ئەگەرچی ئەو یەکێک بوو لە ئەستێرە هەرە دیارەکانی حکوومەتی فرەنسی، بەڵام هێدی هێدی ئەستێرەی پرشنگدارەکەی رەشیدە لەلایەن رای گشتیی فرەنسی و کۆشکی ئالیزێ دادەبەزی و کز دەبوو، بەڵام ئەو بەوە بەختیاربوو هێشتا لەگەڵ سەرۆک سەفەری دەکرد، لەو سەفەرانەدا چەندان دۆسیەی بە شێوازەکانی خۆی چارەسەر دەکرد.

ئەوەی لە ئاهەنگەکەی شاژن ئیلیزابێت لە کۆشکی ویندسوور کە لەسەر شەرەفی سارکۆزی رێک خرابوو، بووبووە قسەی سەرزاری خەڵکەکە، بۆیە حەقتانە بزانن لەو ئاهەنگە و لەو شوێنەدا چ رووی داوە، فرەنسییەکان هەواڵەکەیان لە میدیای بریتانییەوە زانیبوو، کەوا لەوێ کارلا لەگەڵ سارکۆزی بینراوە. لەسەر خوانی ئێوارەکەش رەشیدە سەرقاڵی وردەکارییەکانی ئاهەنگێکی وەزارەتی داد بوو کە لە پایزی ساڵی ٢٠٠٧ کرابوو، کە مەسرەفەکەی گەیشتبووە سەد هەزار یۆرۆ، ئەوەش میدیای فرەنسی لایەنێکی بەرچاویان بۆی تەرخان کردبوو.

رەشیدەی وەزیری داد سەبارەت بەو مەسرەفەی لە ئاهەنگی داوەتکردنی ٧٠ وەزیری دادی وڵاتانی فرانکفۆنییەی بەئاسایی باس دەکرد، بۆ وەڵامی ئەو قسانەی لە ماڵپەڕی ئەلکترۆنیی میدیابار لەسەر کڕینی وەزیری داد چەندان گۆریە و دەستە مکیاج بە پارەی دەوڵەت، ئەوانەی هەموو بە درۆ خستووەتەوە، دڵنیا بوو کەوا پارەی دەوڵەتی بۆ شتی تایبەتی سەرف نەکردووە.

لە ئاهەنگەکەی کۆشکی ویندسوور لەوێ رەشیدە سەرۆکی جیهازی پێشوازییەکانی ناوخۆ (برنار سکوارسینی) بە ناوی (سکوال)ەوە دەناسرا، ئەو کەسە زۆر لە سارکۆزییەوە نزیک بوو ئامادە بوو، کە لەلایەن هاوپیشەیی بریتانییەکەیەوە داوەت کرابوو.

لەوێ رەشیدە لە سکوارسینی نزیک دەبێتەوە و لێی دەپرسێت:

(چ دەکەیت.؟ دەبینی ئەوانە لەسەر مەسروفاتی ئاهەنگێک شەرم پێ

دەفرۆشن؟ ئیشی تۆیە بەرگریم لێ بکەیت؟ دەبێ کارێک بکەیت ئەو وتارەی ساز کراوە لە (لۆکانار ئونشینی) بلاو بکرێتەوە، راگیرێت و بلاو نەبێتەوە، ئەوەم بۆ بکە!).

دیارە کەوا رەشیدەی وەزیری داد زانیبووی ئەو رۆژنامەیە بەرنامەی بلاوکردنەوەی دۆسیەیەکی گەورەیە لەسەر ئەو ئاهەنگە و مەسروفاتەکانی هەیە. ئەگەرچی رەشیدە بە سۆزو بە توورەییەوە قسەی بۆ کەسی ژمارە یەکی ئیستخباراتی ناوخۆی فرەنسی دەکرد، کە کەسێکی لێزانیشە لە قەلاچۆکردنی ئیرهاب، وەلامی دەداتەوە و دەلێت:

(ئەزیزم رەشیدە، ئەوەیان کاری من نییە).

پاش ئەوەی کەسە ژمارە یەکەکە بەو وەلامە توندە وەلامی دەداتەوە، رووی لەو وەردەگێرێت، روو لە کەسە هاوپیشە بریتانییەکەی دەکات کە ئاگەداری دەکاتەوە بۆ دیمانەی شاژن و ناسینی چەند کەسێک لە ئامادەبووانی ئاهەنگەکە ساز بێت.

***

٨

رەشیدە وەڵامی تەلەفۆنەکانی سیسلیا ناداتەوە

بۆ تێگەیشتن لە رەوشی ناوچەکە لە پاش رووداوەکانی رۆژهەڤ و کۆبوونەوەکانی دۆحە، سارکۆزی لە مانگی یۆنیۆی ساڵی ٢٠٠٨ سەردانی لبنان دەکات، کارەکەی سەخت بوو، چونکە گرەوەکانی ئاشتبوونەوەکانی لایەنە لبنانییەکان ئاسان نەبوو. بۆ یەکەم جار سەرۆک سارکۆزی بۆ هاوشانی وەفدەکەی ژمارەیەکی زۆری لە گەورە بەرپرسانی حزبەکانی داوا کردبوو، دەیویست وەفدەکەی بۆ بەیرووت لە هەموو لایەکەوە جیاواز بێت لە وەفدەکانی تر، کە شانە دیپلۆماسییەکە ناوی ئەندامەکانی لە پێش سەرۆک دادەنێت، ئەو دەست دەداتە قەڵەمەکە و ناوی رەشیدەش زیاد دەکات. لە دوای هەڵبژاردنی ئەو بۆ سەرۆکایەتی بۆ یەکەم جاریش سەردانی ئیسرائیل دەکات، ئەو سەردانەش بە دەرفەتێک دەزانی، چونکە ئەو وڵاتی ئیسرائیل بەوڵاتێکی دۆست وەسف دەکات، لە پێش کەنیستی ئیسرائیلدا وتارێکی زۆر دۆستانەش پێشکێش دەکات.

***

پرۆسەی لوبی جوولەکە

سارکۆزی دەیویست وەفدەکەی بۆ ئیسرائیل هاوشانی دەبێت، بە کەسایەتیی سیاسی و هەڵبژێردراو و هونەرمەندان و نووسەران دەوڵەمەند بێت، لیستی ناوەکان دوور و درێژ بوو، بەڵام سارکۆزی هەست دەکات ناوی رەشیدەی تێدا نییە، ئەگەرچی لە ئاهەنگە تایبەتییەکەی کۆشکی ئالیزێ کە لەسەر شەرەفی (شمعون پێرس)ی سەرۆکی ئیسرائیل ساز کرابوو لەوێ

ڕەشیدەش ئامادە بوو. ئەو ژنە لەگەڵ ڕەوەندی جوولەکە پێوەندیی خۆش بوو، لەو دەمانەی ڕەشیدە پەیڤداری سارکۆزی بوو، لەگەڵ مانگنامەی (تیربیون جویف) دیمانەیەکی کردبوو، لەوێ وتبووی:

(من خۆم لەگەڵ جوولەکەیەک بە جیاواز نازانم).

پاش ئەو لێدوانە لەسەر تۆڕێکی ئەنتەرنێت هەڕەشەی زۆریان لە ڕەشیدە کرد و ناویان بە بەکرێگیراوی لوبی جوولەکە ناو بردبوو. لە ڕۆژانی هەڵمەتی هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتیی ساڵی ٢٠٠٧ ڕەشیدە داتی بەرێککەوت سترانبێژی بەڕەچەڵەک جوولەکە (ئانریکو ماسیاس) دەبینێت، بەیەکەوە زۆریان قسە کردبوو، لەوێ ئانریکو بە ڕەشیدەی وتبوو:

(ڕەشیدە تۆ کەسێکی نایابی، ڕۆژێک لە ڕۆژان من ئاهەنگێک بۆ قازانجی سارکۆزی ساز دەکەم).

ئانریکو لە ناو کۆبوونەوەیەکی جەماوەری لە دیجۆن گۆرانیی وتبوو، هەر بەبۆنەی سەرکەوتنی سارکۆزی لە هەڵبژاردنەکاندا لە ڕۆژی ٦ی مایۆ ئەو ئاهەنگێکی ساز کردبوو، هەروەها ڕەشیدەی وەزیری دادی فەرەنسی لە چەندان بۆنەدا پشتیوانیی خۆی بۆ ئەنجوومەنی نوێنەرایەتیی دەزگە جوولەکەکانی ناو فرەنسا ڕاگەیاندبوو، لەو کۆبوونەوەیەدا ئەو وتبووی ئێمە ئیلتزاممان بەقەڵاچۆکردنی دژایەتیی سامییەت هەیە. بۆیەش و لەبەر ئەو چالاکییانە دەبێ ڕەشیدە لەگەڵ وەفدە فەرەنسییەکەدا بێت کە دەچێتە ئیسرائیل. ڕەشیدە توانی ناوی خۆی بخاتە ناو ئەو وەفدەی بە هاوشانی سەرۆک بەرەو ئیسرائیل دەچێت، بەڵام لەبەرئەوەی لە پەرلەماندا گفتوگۆ لەسەر هەموارکردنی دەستوور دەکرا، بۆیە ناچارە ئەو سەفەرەکەی ئیسرائیل نەکات، چونکە ئەوو وەزارەتەکەی لە چەندان لایەنەوە ڕەخنەی گەورەی لێ گیرابوو.

***

بۆ ئیسرائیل

ئەگەرچی رەشیدە لە سەفەرەکەی پێشوو لەگەڵ سارکۆزی بۆی نەکرا سەردانی ئیسرائیل بکات، کە تێدا وەفدەکە ژمارەیان ٤٠ کەس بوو، لەوانە سیاسەتمدار و رووناکبیر و هونەرمەندانیشی تێدا بوو، کە تێدا سەرۆکی فرەنسی وتاری لە کەنیست دەدا و ئەوەش تایبەتە بە داوەتی سەرۆکی وڵاتان، ئەو لە سەکۆیەکی تەلئەبیبەوە داوەتێکی بۆ هاتبوو کە تێدا بابەتێک بەناونیشانی (ئەو فرەنسایەی کە گۆڕانی بەسەردا هاتووە) پێشکێش بکات.

برادەرە جوانەکە بڕیار دەدات سەردانی ئیسرائیل بکات، بەڵام کلۆد غیان راستەوخۆ دەگاتە ناو بازنەکە و بەرنامە وەزارییەکە کەم دەکاتەوە کە لەلایەن وەزارەتی دادەوە بەرنامەڕێژی بۆ کراوە، بۆیەش رەشیدەی وەزیر ئەو بانگی نووسینگەکەی خۆی دەکات. سکرتێری گشتیی کۆشکی ئالیزێ بە وەزیرەکە دەڵێت:

(کەس لە گرینگی و پێویستیی ئەو سەردانە تێ ناگات، وا باشترە سەفەرەکە و بەرنامەکە لە پاریس ساز بکەن باشترە).

رەشیدە دەگاتە تەلئەبیب، کە دەزانی سەرۆکی فەلەستینی بۆ بەشداری لە کارنامەی کۆمەڵەی گشتیی نەتەوە یەکگرتووەکان سەفەری کردووە و لە نیویۆرکە و ئەو وەک سەرۆکی فەلەستینی پێشوازی ناکات، زۆر تووڕە دەبێت. لە ئیسرائیل لە سەفەرەکەیدا رەشیدە بەهەڵە چوو بوو، چونکە رەشیدە خۆی لەسەر سەکۆی کەنیست نەدۆزییەوە و لەوێ قسەی نەکرد، بەڵام میدیای ئیسرائیلی زۆریان دیمانە لەگەڵ وەزیرە مێوانە فرەنسییەکە کردبوو، کە ئەو زۆر تێنووی ئەو جۆرە دیدارانەیە.

کە سەرۆک لە زۆر لە سەفەرەکانیدا رەشیدەی لەگەڵ خۆیدا نەدەبرد و هاوشانییەکەی ئەو دەگمەن بووبوون، ئەو خۆی سەفەری کردووە، سەردانی سووریا و لیبیای کردووە، لەبەر چەندان هۆکاری دیپلۆماسی بۆ سەفەرێکی ئەو بۆ دەرەوە کۆشکی ئالیزێ ڤیتۆی لە دژی بەکار هێناوە، بە کورتی ئەو

وەک جاران سارکۆزی راستەوخۆ پشتیوانیی گەرمی ناکات.

***

رووبەرووبوونەوە لەگەڵ کارلادا

بەهاتنی کارلا برونی و بوونی ئەو بە خاتوونی یەکەمی وڵات، هەموو پارسەنگەکانی برادەرە جوانەکە دەگۆڕێت، بۆیەش ئەو بەناچاری لە بەدیلێکی تر دەگەڕا تا پارێزگاری بکرێت. بۆ ئەوەی دۆستایەتی لەگەڵ هاوسەرە نوێیەکەی سارکۆزی بکات، دەبێ هەموو پێوەندییەکانی بە سیسیلیای کۆنە هاوڕێی ببڕیت، ئەوەش مەرجی سارکۆزی بوو بۆ هەموو یاریدەرەکانی خۆی، سارکۆزی ئەگەرچی چەند ڕۆژێکی کەم بوو کارلای دەگوازێتەوە، بەقسەی (لۆنۆفیل ئاوبسرفاتور)، سارکۆزی نامەیەکی تەلەفۆنیی بۆ سیسیلیا ناردووە و لە نامەکەدا نووسیویەتی:

(ئەگەر تۆ دەگەڕێیتەوە، ئەوا من ئەو پرۆسەیە و هەموو شتەکان هەڵدەوەشێنمەوە).

کە سارکۆزی هیچ وەڵامێک لە کۆنە هاوسەرەکەی بەدەست ناگات، ئەو بڕیار و مەرجەی سەرەوە لەسەر هەموو یاریدەرەکانی دەردەکات.

هەموو لایەک ئەوە دەزانن ئەو هەواڵە بە چی کۆتایی هات، سەرکۆمار داوایەکی قەزائی لە دژی ئەو کۆوارە بڵاو دەکاتەوە، کە ئەو هەواڵەی بڵاو کردیتەوە و سەرکۆنەی نووسەرەکەشی کردبوو، ئەوەشیان پاش ئەوە هات کە نووسەرەکە سەرچاوەی نامە تەلەفۆنییەکەی بۆ ئاشکرا کردبوو. لەو کەسەدا ژوورنالیست (ئایری روتیی) تاوانبار کرابوو، بەڵام لەسەر داوای هاوسەرە گۆرانیبێژەکەی سەرۆک ئەو داواکەی لە دادگە دەکێشێتەوە. لێرەدا پرسیارەکەش ئەوەیە سەرچاوەی هەواڵەکە کێ بووە، کێ ئەو گەمە ترسناکەی بە کۆواری (لۆنۆفیل ئوبسرفاتور) کردبوو؟

***

ڕەشیدە و مەڵەوانگەکە

کارلای خاتوونی یەکەمی فەرەنسا لەلای یەکێک لە هاوڕێیە نزیکەکانی خۆی، سەبارەت بە نامە تەلەفۆنییەکە وتبووی:

(بەپێی لێکۆڵینەوەکانی دەزگاکانی پۆلیس دوو شتمان بۆ دەرکەوتووە، یەکەمیان هاوسەرەکەم نامەی تەلەفۆنیی بۆ کۆنە ژنەکەی نەنووسیوە، دووەمیشیان ئەوەمان بۆ روون بوویتەوە کەوا ئەوەی گەمەکەی بە کۆوارەکە کردووە و ژوورنالیستەکەی چەواشە کردووە، کەسێکی نزیکە لە سیسیلیا و لە کۆشکی ئالیزێیش پۆستێکی دیار و گرینگی هەیە، دیارە پاش جیابوونەوەی سارکۆزی لە سیسیلیا ئەو زۆر هەست بەلاوازی دەکات، بۆیەش ئەو کارە ناشیرینەی ئەنجام داوە).

ئەو نامەیە تەلەفۆنییە هەموو کۆنە هاوڕێیەکانی سیسیلیای دوور دەخاتەوە و پێوەندییەکان دەپچڕێنێت.

سەرەتا ڕەشیدە ناچێتە بن باری فەرمانە نوێیەکانی سارکۆزی، بۆیەش یەکسەر ئەو قسەیەی پێ دەڵێت:

(من خۆم بڕیار نادەم، بەڵام ئەگەر دەخوازیت دوورم بکەرەوە).

هەندێ لە سەرچاوە ڕۆژنامەنووسییەکان ئاشکرایان کردووە کەوا پێوەندیی نێوان ئەو دوو ژنە هاوڕێیە ساردە، وەک سیسیلیا ڕەشیدەی بەناوی (خوشکە) ناو دەبرد، وتوویەتی ئەو زەمانە خوشکە نامەکانم وەڵام ناداتەوە، ئەوەش یەکەمین نیشانەیە کەوا ڕەشیدە مەبەستیەتی خۆی لە سیسیلیا دوور رابگرێت، بۆیەش ڕەشیدە لە ئاهەنگی گواستنەوەی سیسیلیا بۆ دەستگیرانەکەی (ریتشارد ئیتیاس) ئامادە نەبووبوو، کە لە ڕۆژی ٢٤ی مارس لە نیویۆرک ئاهەنگی زەماوەندیان ساز کردبوو، کە زووتر وتبووی لەگەڵ هنری بروجیلو بەشداریی ئاهەنگەکەی دەکەین. پاش چەند هەفتەیەک لە شووکردنەکەی خۆی سیسیلیا ئامادەیی بەشوودانی کیژە گەورەکەی لە کەرتی حەوتەمی پاریس دەکرد، لەوێش ڕەشیدە بەڵێنی دابوو وەک شاهێدێک

ئامادە بێت، نەک هەر بەشداریی ئەو بۆنانەی سیسیلیا نەبووە ئامادەش نییە وەڵامی تەلەفۆنەکانیشی بداتەوە. رەشیدە لەسەر ئەو مەسەلەیە وتوویەتی، گوایە مێردە نوێیەکەی سیسیلیا خۆی کار بۆ ئەوە دەکات کۆنە هاوڕێیەکانی لە ژنەکەی دوور بکەونەوە.

***

ژیانی سارکۆزی دەگۆڕێت

رەشیدە دەیویست دووبارە هەڵسێتەوە سەرپێیان، بۆ یەکەم جار و دووبارە لەگەڵ سەفەرەکەی سەرۆک سارکۆزی بۆ وڵاتی تونس بەشدار دەبێت، بەڵام کارلا برونی سەفەری سێیەمی بوو لەگەڵ سەرۆکی هاوسەری، زووتر لە سەفەرەکانی ئەفەریقیا و بریتانیای سەرکۆمار ئەو بەشداریی کردبوو. ئەگەرچی رەشیدە سەردانی زۆری دەکرد، بەڵام سەردانەکانی هیچ مەسلەحەتی ئەوی تێدا نەبوو، ئەوجارە لەگەڵ کارلا دەکەونە سەر یەک مێز و لەسەر یەک خوان دەبن، یەکێک لە ئەندامانی وەفدەکە گێڕاوتییەوە کە ئەو دوو کەسە دەکەوتنە بەرامبەر یەک، بەهیچ شێوەیەک کارلا چاوی لە رەشیدە نەدەکرد. کە کارلا رووی نەداوەتە رەشیدە، ئەو لەگەڵ ستاف و مێوانەکەی خاتوونی یەکەمدا قسەی دەکرد، لەوانە یەکێکیان مۆدەنمایشکەر و هاوڕێیە کۆمیدیاکەیان (مارین دالتارم)، کە لە مەراسیمی زەماوەندەکە بەشدار بووبوو. یەکێک لە کەسە نزیکەکانی سەرۆک نیکۆلا سارکۆزی وتبووی:

(کەوا ڕۆژێکیان رەشیدە داوای ژمارەی تەلەفۆنی مۆبایلەکەی خاتوونی یەکەمی کردبوو).

ئەویش کە وەڵامی داوەتەوە، وتوویەتی:

(نامەوێ بەیانییان نامەی تەلەفۆنی بۆ نیکۆلای هاوسەرم رەوانە بکەیت).

هەروەها خاتوونی یەکەم وتبووی:

(شێوازی ژیانی سەرۆک گۆڕانی بەسەردا هاتووە، وەک جاران نییە،

ئەوانەی ئێستا لەو نزیکن و هاوڕێیەتیی دەکەن، دەتوانن هەموو جۆرەکانی ئیسراحەتی بۆ دابین بکەن، ئەو پێویستی بەکەسی تر نییە).

***

قوربانیی مۆدەکە

میدیای فەرەنسی پەرۆشی ئەوە بوو بزانێت وەزیرەکان کاتی پشووداننەکانیان لە کێ بەسەر دەبەن، سەبارەت بە کات بەسەربردنە هاوینییەکانی رەشیدە زانرا کەوا ئەو بەشێک لە کاتەکانی لە کۆت دازور دەمێنێتەوە، کە سارکۆزی و کارلاش دەچنە ئەوێندەرێ، بەڵام دەرچوو قسەکان راست نەبوون، چونکە دەرکەوت ئەوان بە هیچ جۆرێک رەشیدەیان داوەت نەکردبوو، بەڵام ئەو بەڕووقایمی خۆی دەیویست بگاتە شوێنەکەیان. کارلا دەیویست سنوورێک بۆ ماوەی پاراستنەکانان دابنێت، هەروەها کارلا پشتیوانی هەردوو ژنە نەیارەکەی رەشیدەی دەکرد، بەوەش راما یاد و فەزیلە عمارە وەک دوو کەسی لەسەر ئاستی حکومەت بەورە و بەهێز دەردەکەوتن. یەکێک لە ئەندامانی دیوانی سەرۆکایەتی وتوویەتی:

(لە ناو قەرەباڵغییەکاندا راما یاد و کارلا لە ناو خەڵکەکە دوور دەکەوتنەوە و خەریکی جگەرەکێشان دەبوون، لەپەنا پەردەکانەوە تریقەی پێکەنینان دەهات، بەوەش رەشیدە زۆر تووڕە دەبوو).

فەزیلە عمارەش لەگەڵ کارلا زۆر باسی قەڵاچۆکردنی برسییەتییان دەکرد، داواکار بوون فەرەنسا بەرنامەسازییەک بکات بۆ بنبڕکردنی رەوشە ناڵەبارەکەی گەڕەکە میللییەکان. دیارە کەوا فەزیلە خەمخۆری گەڕەکە میللییەکان بوو، یان وەک نوێنەرێکی کەمینەکان خۆی نیشان دەدا، لەولاشەوە رەشیدە بووبووە قوربانیی مۆدەکان و زۆرتر بیری لە دوا مۆدەکان دەکردەوە.

ئەو سیاسەتەی خاتوونی یەکەمی فەرەنسا دەرحەق بە رەشیدە داتی پەیڕەوی دەکرد ژیانی ئەوی رەش کردبوو، ئەو بووبووە دێوەزمەیەکی ترسناک

له ڕۆژانەی ئەودا، ئەو زۆریش ناڕازی بوو کە راما یاد و فەزیله عەماره هاتوونەته ناو ستافی حکومەت، کەسی یەکەمیان لەلایەن (فریدیریک لیڤیفر)ەوه کە چەندان ساڵ له زانکۆکاندا رۆڵی هەبووه و کەسێکی پوولداریشە، دەستی گرتووه. کەسی دوومیشیان بە پارێزگاری بریس هۆرتفوو بە شەرعیەتی خەباتەکەی گەیشتبووه ئەو پێگەیه. کارلا وەک سیسیلیا دەستی له کاروباری دامەزراندنی کارمەندەکاندا نەبوو، بەڵام ئەگەر رەشیده پۆستەکەی له وەزارەتی دادەوه بکرێته وەزارەتی کولتوور ئەوا دەست و راسپاردەی ئەوی پێوه دەبوو، بۆیەش یەکێک له کەسه ئاگەدارەکان دەڵێت:

(وەزارەتی کولتوور بۆ کەسێکی وەک رەشیده زۆر باشتره، ئەوەی لەو وەزارەته بێت دەتوانی تا درەنگانی شەوانیش نەخەوێت، ئەو کەسه دەبێته میراتگری هونەرمەندان و ئەکتەرەکان و ئاوازدانەرەکان).

بەڵام یەکێک له کەسه نزیکەکان له سەرۆک سارکۆزی، وا دەزانێ ئەگەر کارلا ئەو کاره بکات و رەشیده بگۆڕێت، دیاره مافی ڤیتۆی بەکار هێناوه.

***

پرۆسەی هاوسەرگیرییەکه تەواو نەبووه

له ڕۆژی ٣ی مانگی یۆنیۆی ساڵی ٢٠٠٨ رەشیدەی وەزیری داد دووچاری کێشەیەکی گەوره دەبێتەوه. کە دادگەی شاری (لیل) کۆنتراکتی هاوسەرگیرییەک پەسند ناکات، چونکه کیژەکه وتبووی من پاکیزەم، پاشان دەرکەوت بووکەکه کیژ نەبوو بگره ژن بووه. لەسەر ئەو کێشەیه وەزیری داد داوای له نائیبی گشتی کردبوو دۆسیەکه ئیستئناف بکەنەوه، بەڵام زووتر پشتگیریی له بڕیارەکەی دادگه کردبوو، پاشان پەشیمان دەبێتەوه و لەسەر ئەو مەسەلەیه وتبووی:

(هەڵوەشاندنەوەی پرۆسەکه هەڵەیەکی ئیشتراکییەکان بوو، هەروەها هەڵەی سیاسەتی میگراشوونیش بوو کە هۆکاریش بوو له گەڕانەوه و پاشەکشەی رەوەندەکانیشی لێ کەوتەوه، کیژەکانی گەڕەکە

میللییەکانیان تەنیا جێ هێشتووە، براکانیان بە ئارەزووی خۆیان گەمە بە چارەنووسیان دەکەن، ئەوە بوو ئەنجامی سیاسەتە چەوتەکانیان، هەموو شکستی هێنا، وا ئێمەش باجەکەی دەدەین).

پەیڤدارەکەی سارکۆزی باس لە شێوەی بەشوودانەکەی خۆی دەگێڕێتەوە، کەوا ئەو لە تەمەنی ٢٦ ساڵیدا بەزۆر لە ئەندازیارێکی تەلارسازی جەزائیرییان مارە کردووە. ئەو زووتر لە پاریسدا پێوەندییەکی دڵداریی گەرم و بەجۆشی هەبووە، بەڵام لە ماڵەوە بەزۆر بەشوویان داوە، لە کاتی مارەکردنەکەشیدا بەزۆری و بەنادڵییەوە وشەکەی بەڵێی رەزامەندیی دەربڕیوە، بۆیەش ئەو کەسەی پرۆسەی مارەکردنەکەی دەکرد، داوای کردبوو رەشیدە دەنگی بەرز بکاتەوە.

رەشیدە بەو جۆرە رۆژانەکەی خۆی دەگێڕێتەوە و وردەکارییەکان زۆرتر بۆ کەسە نزیکەکانی خۆی دووبارە دەکاتەوە، کە ئەوەیان لە ئەنجامدا لەسەر خوانێک لە دیجۆن کۆتاییی پێ هاتووە. ئەو لە شەوی یەکەمی بەزاوابوونیاندا لەگەڵ هاوسەرەکەی دەبێتە شەڕیان، شەڕەکە درێژە دەکێشێت و شەوە هەنگوینییەکەیان نەبووە. رەشیدە بەهۆی کۆمەڵێک پێوەندی و دۆستایەتیی زۆری کێشەکە دەبڕێنێتەوە. بۆیەش ئەو کێشەیە وەک کێشەکەی خۆی دەدۆزێتەوە. کە رەشیدە سەرۆک دەبینێت، رامانەکەی دەگۆڕێت و بەپێچەوانەی قسەکانی پێشووتری قسە دەکات، لەو رۆژەوە شەڕی لەگەڵ ئیشتراکییەکان دەست پێ دەکات، کە زووتر ئەو هێرشی توندی کردبووە سەریان.

***

بالادور: ئەو کەسێکی بەتوانا نییە

پاش چەند هەفتەیەک لە رووداوەکە سەرۆکی دەستەی راسپێردراو بۆ هەموارکردنی دەستوور ئیدوارد بالادور چەندان رەخنەی ئاراستەی وەزیری داد دەکات، ئەو بە کەسە نزیکەکانی خۆی وتبوو:

(ئەو وەزیرە کەسێکی بەتوانا نییە).

لەو ڕۆژەوە چەندان داوا و ڕاسپاردە ئاراستەی سارکۆزی و فرانسوا فیون دەکرێت، کۆشش بکەن ڕەشیدە لەو پۆستە دوور بخەنەوە، وەزیرەکەی پێشووش مەرجی ئەوەی لە ڕۆژانی گفتوگۆیەکان دانابوو لە پێگە تایبەتییەکانی ستافی حکوومەت دانانیشێت. فیون بوار دەداتە وەزیرەکەی کە لە گفتوگۆکان بەشداری بکات، بەڵام ئەو خۆی لە جیاتی وەزیرەکە وتارەکان لە هەردوو ژوورەکە پێشکێش دەکات. میدیای فرەنسی ئەو هەڵوێستەی بالادور لەسەر ڕەشیدە داتی زوو دەقۆزنەوە، بۆیەش ڕەشیدە وتبووی، وەزیری یەکەم ویستبووی بە تەلەفۆن داوای لێبووردنم لێ بکات، منیش وەڵامم نەداوەتەوە.

***

٩

کێ ژنە وەزیرەکەی ئاووس کردووە

نیکۆلا سارکۆزی لە ١٠ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨دا لە ئاهەنگێک کە لەسەر شەرەفی ژنە وەزیرەکان لەلایەن (میشال ئالیوت ماری)یەوە ساز کرابوو لەوێ ئەو وتبووی:

(من دەزانم منداڵەکەی رەشیدە باوکی کێیە، ئەوەش ئەوە دەگەیەنێت کەواتە ئەوەی رەشیدەی ئاووس کردووە یەکێکە لە ئەندامانی حکوومەتەکەیان).

هەموو لایەک پرسیاری ئەوەیان دەکرد، بۆچی سەرکۆمار لەو کاتەدا و لە ناکاو ئەو مەسەلەیە دەورووژێنێت؟ دیارە ناوی باوکی کۆرپەکەی رەشیدە تەرجمەی ئەوەیە کەوا مەسەلەکە بابەتێکی نیشتمانییە، نیکۆلا سارکۆزیش یەکێکە لەو کەسانەی ناتوانێت بێدەنگ بێت و قسەی خۆی دەکات ئەگەر بزانێت مەسەلەکە بە فرەنسییەکانەوە گرێدراو بێت.

رەشیدە لە تەمەنی چل و سێ ساڵیدا سکی دەبێت، کە سکەکەی بەدیار دەکەوێت، مەسەلەکە دەبێتە قسەی سەرزار و کەرەستەیەکی چەوری میدیا میللییەکان، ئەوەی جێگەی سەرسڕمانە ئەو ژنە دۆستایەتیی لەگەڵ هیچ پیاوێک هەستی پێ نەکرابوو، بەرەسمی ئەوەیان ئاشکرا نەکراوە، ئەو کەسەش جێگەی گومانی هەموو لایەک بووە، بەتایبەتی کە پاش ئەو تەمەنە ئەو ژنە ئاووس دەبێت. پرسیارەکەش ئەوەیە، ئایا ئەو ئاووسبوونە بۆ رەشیدە گرینگ بووە؟

ئایا پاش ئەوەیان ئەو دەتوانێت بەرگری لە خۆی بکات، پێگەکەی لاواز

نابێت، بارەگەکەی لە گۆڕەپانی فۆندوم کە بارەگەی وەزارەتی دادی تێدایە ناهەژێنێت؟

پێش ئەوەی باس لەو مەسەلەیە بکرێت دەگەڕێینەوە زنجیرەی رووداوەکان، لە هاوینی ساڵی ٢٠٠٨دا دەزگەکانی راگەیاندن باسیان لەوە کردبوو کەوا سکی ئەو ژنە بەرز بوویتەوە، مەمکەکانی گەورە بوون، ئەو قسەیەش خێرا دەگاتە سالۆنەکانی ئەنجوومەنی وەزیران.

***

سەرەتاکانی ئاووسبوونەکە

نادین مورانو چوارشەمەیەک لەسەر هەڵگرتنەوەی منداڵ سیمینارێکی هەبوو، لەوێ لە ناو کۆبوونەوەکەدا وەزیری داد لەسەر پارچە کاغەزێک ئەو چەند دێرەی دەنووسێت، پسوولەکەی بۆ رەوانە دەکات، کە تێیدا نووسیبووی:

(دەبووایە ناوی منتان لە سیمینارەکە بە برادەر هێنابووایە).

لەبەرئەوەی نادین مورانوی سکرتێری دەوڵەت بۆ کاروباری خێزان، قەڵەمی پێ نەبوو، بۆیە بەو چەند وشەیە زارەکییە وەڵامی رەشیدەی وەزیری داد دەداتەوە:

(برادەرەکەم رەشیدە، پیرۆزباییت پێ دەڵێم، بەپێی تێبینییەکانی رۆژنامەنووسان دەڵێن مەمکەکانت گەورە بوون، دەستخۆش و ئافەرین، رۆڵی باش دەبینی لە گەشەی دیموگرافیی فرەنسا).

رەشیدەش بەو قسەیە وەڵامی سکرتێرەکە دەداتەوە:

(دیارە دەتەوێ من بۆ بەڕێکردنی سیاسەتی خێزانی بەکار بهێنیت، ئەوەش باش پراکتیزە دەکەیت).

لەبەرئەوەی ژنە ئاووسەکە وەزیری دادە و دەبێ بەهەر شێوەیەک بێت وەڵامی پڕپاگەندەکان بداتەوە و مامەڵەیەکی واقیعییانە بکات، بۆیە پرسیارەکەش ئەوەیە ئەو وەڵامی چییە؟ وەڵامی کێ بداتەوە؟ بەکام شێوەش

وەڵام بداتەوە؟ لەبەرئەوەی لە چەندان لاوە باس لە وەزیری داد دەکرا، کێشەی زۆری دەهاتە پێش، بۆ چارەسەرکردن و بەدواداچوونی کێشەکان وەک هەموو جارێک سارکۆزی هاوڕێی خۆی (بیار شارون)ی راسپاردبوو خەریکی چارەسەری کێشەکانی رەشیدەش بێت. ئەو راوێژکارەی سەرۆک بابەتەکەی لا خۆش نەبوو، بەڵام سەرۆک رووی لێ نابوو، لەبەر خاتری ئەو دەچێتە ناو ئەو کێشەیە. ئەوەی زۆرتر کابرای سەخڵەت کردبوو، ئەو دوژمنی هەر گەورەی رەشیدە بوو، دیارە شارون ئازایەتیی دەیویست ئەو مەسەلەیە لەگەڵ دەزگەکانی میدیا بەڕێ بکات، ئایا ئەوەی لە دەست دەهات؟!

***

رێنوێنییەکانی سارکۆزی

سارکۆزی هیچ بژاری بۆ پیاوە پێناوەکەی رەشیدە ناهێڵێتەوە، ناچاری دەکات ئەو ئەرکەی بۆ تەواو بکات. کەسێکی وەک (گای سافی) هەریەک لە سارکۆزی و رەشیدە نیوەرۆیەک داوەت دەکات، لەو داوەتە هەر کەسە و بوخچەکەی خۆی دەکاتەوە و هەڵدەستن دەڕۆنەوە. لەوێ سارکۆزی وتبووی:

(گوێ راگرە، من هەر چیت پێ دەبێژم بەگوێم بکە، لەگەڵ بیار شارون قسە دەکەیت، دەبێ بە بڕیار و چارەسەرییەکانی ئەو رازی بیت، چۆن لەگەڵ مندا قسە دەکەیت، بەو شێوەیەش قسە لەگەڵ ئەودا دەکەیت، یان ئێستا هەڵدەستی دەڕۆیت، یان دەمینێیتەوە و لەگەڵ ئەو پیاوە گفتوگۆ دەکەیت).

رەشیدە وەڵامی داوەتەوە و وتوویەتی:

(دیارە عەیبەیەک لە مندا دەبینیت ؟).

گەورەکەی کۆشکی وتبووی:

(من دەمەوێ هەڵوێستێکی بەهێزت هەبێت).

رەشیدە بە سارکۆزی دەڵێت تۆ چۆن بیر لە من دەکەیتەوە، من لە کارکردنم

لەگەڵ (لۆرانس لاسیر)ی سەرپەرشتیاری وەزارەتەکانت نارەحەتم، ئەو زۆر ماندووم دەکات.

لەو دەمەوە سارکۆزی زوو بڕیار دەدات، ئەو سەرپەرشتیارە واز لەو بهێنێت.

لۆرانس لاسیر ژنی پێشووی (لارنود داسی)ی بوو، ئەویش کوڕی یەکێک لە گەورە بەرپرسانی کۆمەڵگەی تی ئێف ١بوو، ئەو پاش ئەوەی لەلایەن سارکۆزییەوە داوای لێ کرا، واز لە رەشیدە بهێنیت وتبووی من لەمێژە حەزم دەکرد لەو کارە دوور بکەومەوە و ماوەیەک بۆ خۆم بژیم.

***

وتارێکی لوبوان

پاش چەند ڕۆژێک شارون دەست بەکارەکەی خۆی دەکات، لەگەڵ کۆواری لوبوان ڕێک دەکەوێت دیمانەیەکی لەگەڵدا ساز بکات، لەوێ شارون ئەوە رادەگەیەنێت کەوا رەشیدەی وەزیری داد ئاووسە. وتارەکە بڵاو دەبێتەوە و ژوورنالیستەکەش وتارەکە بە لێدوانێکی رەشیدە کۆلاژ دەکات کە تێیدا وتبووی:

> (من وەک ژنێک ئەزموونی پێوەیست بە پرۆسەی دایکایەتیی زۆرم دیوە، ئەودەمانە تەمەنم نەگەیشتبووە بیست و پێنج ساڵ، بێگومان ئەو ساتانە جوانترین ساتەکانی ژیان بووم).

ئەو رستەیەی سەرەوە کە لە کۆوارەکە لە ڕۆژی ٤ی سپتەمبەر بڵاو کرایەوە، لە دواڕۆژدا کاردانەوەی هەبوو، ئەوە و لە چەندان کۆوار و ڕۆژنامە و بەرنامەکانی رادیۆیی زووتر باس لەو مەسەلەیە کرابوو. برادەرە جوانەکە بە هەموو شێوەکان منداڵی دەویست، ئەوەی بەئاشکرا بە میشال ئالیوت ماری وتبوو:

> (لە هەموو حاڵەتێکدا من دەمویست منداڵێک پەروەردە بکەم، ئەگەر هی خۆشم نەبێت).

سەبارەت بەوەی باوکی کۆرپەکەی کێیە وتبووی:

(ئەوەیان کارێکی تایبەتی خۆمە و ژیانی منیش زۆر ئاڵۆزە).

***

گرفتەکانی سکەکەی

ئەو لێدوانە لە چەندان ڕۆژنامەی فەرەنسی بڵاو کرانەوە، بەڵام (بیار ئایف)ی راوێژکاری ڕۆژنامەگەری کە لەلایەن بیار شارونەوە دەستنیشان کرابوو، وتبووی، وەزیرەکە لە لێدوانەکەدا باسی ژیانی تایبەتی خۆی نەکردبوو، بۆ نموونە ئەو نەیگوتبوو من ژیانێکی ئاڵۆزی تایبەتیم هەیە، ئەو وتبووی ژیانی ئاڵۆز. رای گشتیی فەرەنسیش لە سەرەتای هاوینی ساڵی ٢٠٠٨ەوە باوکی کۆرپەکەی رەشیدەیان لا مەبەست بوو، ناوی زۆریان لە باوکی کۆرپەکە نابوو، لەوانە (دومینیک دیسانی) کە پیاوێکی قۆزی دەوڵەمەندە و بەرپرسی کۆمەڵگەی (باریێر)ە و هاوڕێی تایبەتی سەرۆک سارکۆزییە.

رەشیدە و دومینیک یەکتریان دەبینی، پیاوەکەش رێزی زۆری بۆ ژنەکە هەبوو، ڕۆژنامەنووسان شانە ڕۆژنامەگەرییەکەی دەزگاکەی ئەویان بەردەوام هەراسان کردبوون، دەیانویست قسەیەک لەو مەسەلەیە بەهۆی ئەو شانەوە بزانن، بەڵام سەرۆکەکەیان بە راوێژکارەکانی خۆی وتبوو:

(من ئامادە نیم کەسێکی ڕۆژنامەنووس بۆ وەڵامدانەوەی ئەو پرسیارە سەخیفانەی ڕۆژنامەنووسەکان تەرخان بکەم).

ئەوە کەسی یەکەم، دووەم کەسیش کە ئەگەری ئەوە هەبوو کەوا باوکی کۆرپەکەی رەشیدە بێت، بێژەری تەلەڤزیونی (ئارتور) بوو، ئەویش پیاوێکی دەوڵەمەند و کاریگەر بوو، ئەو لە سەرکۆماریش نزیک بوو. ناوی یەکێکی تریش دەهات، ئەویش سەرۆک حکوومەتی ئیسپانیی پێشووش (خۆزی ماریا ئازنار) بوو. ئەو هەواڵەش بەدڵنیاییەوە لەسەر ماڵپەڕی ئەلکترۆنیی مەغریبی (ئوسارڤاتیر ئێم ئای)یش بڵاو کراوەتەوە.

قۆناخی پڕوپاگەندەکان

میدیای ئیسپانیزوو هەواڵەکە بڵاو دەکاتەوە، تەلەڤزیۆنی تیلیسانسۆش وێنەی رەشیدە داتی و خۆزی ماریا ئازنار بەیەکەوە بڵاو دەکاتەوە، ئەوەی بەبیر دەهێنێتەوە کە بەیەکەوە لە ئێوارەخوانێکدا ئەو دوو کەسە لە ١٩ی دیسەمبەری ساڵی ٢٠٠٧ لە بریستول دانیشتوون. لەو خوانەئێوارەیەدا هەریەک لە نیکۆلا سارکۆزی و کارلا برونی و خوزی ماریا ئازیار و فرانسوا فیون و سترانبیژ خولیو ئاگلسیاس و رەشیدە ئامادە بوون.

ڕۆژنامەیەکی تری ئیسپانیبەناوی (ئاستریلا دیجتیال) نووسیبوی:

(خوزی ماری ئازنار بۆ جاری دووەم لە پاش پازدە ڕۆژ لە ژووانەکەی رابردوو، دووبارە بەڵام ئەمجارە بەتەنیا بوون لە رێستورانتی پلەداری لو دیفیلاک بەیەکەوە لەگەڵ ئەودا دانیشتبوون).

میدیای فرەنسیش هەواڵەکەی بەگەرمی وەردەگرێت، کە هەواڵەکەش لە هەفتەنامەی (بوان دو فو) کە زۆر هەواڵ و بەدواچوونەوە لەسەر بەرپرسان بڵاو دەکاتەوە، لەوێ وردەکاریی لەسەر ئەو دەنگۆیەی رەشیدە زۆرتر تێدا بوو، پاش دەرچوونی سارکۆزیش لە هەڵبژاردنەکانی سەرۆکایەتی لە لاپەڕەی یەکەمیدا هەواڵی سیاسەتمدارانی ژن و پیاوەکان بڵاو دەکاتەوە. بەڵام خۆزی ماریا ئازنار زوو بە رەسمی هەواڵەکە بەدرۆ دەخاتەوە و دەڵێت:

(هەواڵەکە تەنیا درۆیەکە و بەس).

خۆزی بەوەندە ناوەستێت و داوا لە پارێزگارەکانی دەکات، رێورەسمی یاسایی لەسەر بڵاوکردنەوەی ئەو هەواڵە درۆیانە بکەن، زووتریش سەرۆکی پێشووی حکوومەت هەمان هەڕەشە لەو دەزگە راگەیاندنە ئیسپانیایە میللییانە دەکات، کە هەواڵی بوونی کریسێک لە نێوان ئازنار و ژنەکەی ئانا بۆتیلا بڵاو دەکەنەوە.

***

بەدرۆخستنەوەکەی ئازنار

هۆکاری هەڵبەستنی ئەو هەواڵەش زۆر بوون، لەوانە رەشیدە خۆی لەلای چەند کەسێکی نزیکی خۆیدا وتبووی من لەگەڵ خۆزیدا چیرۆکێکی جوانمان لە نێواندا هەیە، بەتایبەتی لەلای راوێژکارەکانی لە کۆشکی ئالیزێ، هەندێ نامەی تەلەفۆنیشی کە زمانی ئیسپانینووسرا بوون نیشان دابوون. ئەوەیان هۆکاری یەکەم، دووەمیشیان کە سارکۆزی لە خۆزی ماریا ئازناری پرسی بوو، ناسنامەی باوکی کۆرپەکەی سکی رەشیدە کێیە، ئەو وتبووی من باوکی کۆرپەکەم.

ئایا خۆزی درۆی لەگەڵ سارکۆزی کردووە؟

ئەگەر هەواڵەکەش راست بوو، بۆ قسەکەی خۆی بەدرۆ دەخاتەوە؟

بەپێی هەواڵێک لە لووتکەی دەسەڵاتەوە خۆزی لە ترسی رێکخراوی ئیتای جوداخوازدا هەواڵەکەی بۆ پاراستنی گیانی وەزیری داد بەدرۆ خستووەتەوە، چونکە ئەوان هەڕەشەیان لە بنەماڵەکەی کردبوو، هەمان سەرچاوە بە دەزگەکانی میدیای راگەیاندبوو، کەوا ئەو بەدرۆخستنەوەیە بەرەزامەندیی برادەرە جوانەکە بووە و ئەویش دەستکاری چەند دەستەواژەیەکیشی کردبوو. چەند کەسێکی زماندرێژیش وتبوویان کەوا ئازنار ویستبووی بگەڕێتەوە ناو بازنەی سیاسەت، بەڵام دەستەی هەڵبژێردراوی کاسۆلیک کە دەنگ بۆ ئەو دەدەن، ئەوان بەهیچ شێوەیەک رازی نابن، ئەو لە گەڵ ژنەکەی جیا بێتەوە و لەگەڵ دۆستێکی فرەنسیی موسڵمان بەڕەچەڵەک مەغریبی بژیت. ئەگەرچی وەزیری یەکەمی ئیسپانیی پێشوو هەواڵەکەی بەدرۆ خستووەتەوە، بەڵام لە چەندان ماڵپەڕی ئەلکترۆنی لە ناوەندی مانگی دیسەمبەری ساڵی ٢٠٠٨دا، نووسیبوویان کەوا ئیستخباراتی مەغریبی بەڵگەی رِوونی هەیە، کەوا باوکی کۆرپەکەی سکی رەشیدە کۆنە سەرۆک حکوومەتی ئیسپانیایە، مەملەکەتی مەغریبیش لەبەرئەوەی خۆی بەدوژمنی خۆزی دەزانێت بۆیە زۆر بەوردی سۆراخی مەسەلەکەی کردبوو.

کێ لە ئێمە باوکەکە نییە

لە ڕۆژنامەکانیش ناوی هەردوو سکرتێری دەوڵەت (برنار لابورت) و (ئایریک بیسون)یان وەک باوکی کۆرپەکە ناو بردبوو، بەڵام ئەو دوو پیاوە هەواڵەکەیان بەدرۆ خستووەتەوە. داتی و لابورت یەکتریان ناسیوە، هەموو لایەکیش هەستیان بەوە کردبوو ئەو دوو کەسە زۆر لەگەڵ یەکدا کۆکن. لە ئاهەنگی پاڵەوانانی یەکێتیی ئەورووپای ٢٧میندا رەشیدە سەرسام دەبێت کە لابورت لە لێدوانێکدا دەبێژێت من باوکی ئەو کۆرپەیە نیم کە لە سکی رەشیدەدایە. لەو کۆبوونەوەی کە رەشیدە وەک سەرۆکی کەرتی حەوتەم ئامادەی بووبوو، لەوێ کابرا ئەو لێدوانەی داوە، بۆیەش رەشیدە زۆر نیگەران بووبوو. کەس نەیانزانی مەبەستی ئەو پیاوە لەو لێدوانە هەر گاڵتەیەک بوو، یان مەبەستی ڕوونکردنەوەیەکی راستییەکان بوو. پاش چەند ڕۆژێک رەشیدە لەلای چەند کەسێکی نزیک لە خۆیدا وتبووی لێدوانی برادەرەکەی زۆر ئیحراجی کردبوو، لەولاشەوە ئەو بۆیە ئەو قسەیەی کردبوو، مەبەستی بوو مەسەلەکە بۆ منداڵەکانی روون بکاتەوە. لەسەر تۆڕی نێتیش مەسەلە و گەمەی (کێ باوکی ئەو کۆرپەیە؟) بووبووە گەمەی (کێ باوکەکە نییە). پاش ئەوەی بیار شارون پشتیوانیی لەو دەکرد، ئەو لە فرانس ٢دا وەڵامی زۆر پرسیارەکان دەداتەوە.

یەکێک لە ئەندامانی دیوانی ئالیزێ وتوویانە ئەو ڕۆژە، رەشیدە بەردەوام پسکویتی دەخوارد و زۆریش دادەنیشت و هەڵدەستایەوە، لەو دەمانەشدا بیار داوای دەکرد کە لەگەڵ (ئارلات شابوت) قسەی دەکات کۆنترۆڵی لەسەر خۆیدا هەبێت، چونکە ئەو وەک مێوانەکان راوەستا بوو، بۆیە ژوورنالیستەکە لە کاتی دیمانەکە داوای کردبوو، رەشیدە لە شوێنێک دابنیشێت، چی تر بەپێوە رانەوەستێت.

بەڕێوەبەرەکەی فرانس ٢ حەزی نەدەکرد باسی سیاسەت بکات، دەیویست زۆرتر باسی مەسەلە بایەخدارەکەی وەزیری داد بکات، ئاماژە بەوە بدەن،

باوکی کوڕپەکەی ڕەشیدە کێیە ڕەشیدەش وتبووی، ئەوەیان بەتەنیا من نەمکردووە، ئەو قسەیەش زۆر گران لەسەری دەوەستێت. لەو دیمانەیەدا دەرکەوتبوو کەوا وەزیری داد زۆر سەرفراز نییە، لە قسەکانیشیدا تەنیا وەڵامی نووسینەکانی لاپەڕەی یەکەمی کۆواری باری ماشی دەدایەوە، خۆشی بە فستانە دیورەکەی دەرهێنا بوو.

***

هەستکردن بە تەنیایی

پاش ئەوەی لەسەر داوای سارکۆزی ڕەشیدە پێوەندیی بە ریتشارد ئیتاس و سیسیلیا نامینێت، ڕەشیدە لەگەڵ (ئیمانویل هۆڤمان ئیتاس)ی ژنی پێشووی ریتشارد ئیتاس نێوانی خۆش کردبوو، ئەو ژنە پارێزەرێکی پسپۆڕ بوو لە بەرگریکردن لە مارکەکان. ڕەشیدە لە نووسینگەکەی خۆیدا چاوی دەکەوێت بە ئیمانویل. لەوێ پێی دەڵێت:

(من دەمەوێ پێوەندی بە ریتشارد و سیسیلیا پەیدا بکەمەوە، من پەشیمانم لەوەی رووی دا، دەکرێ ئێوە لە من تێ بگەن، من لە وەزعێکی باش نەبووم، دەکرێ ئەو قسەیەم بەوان بگات؟).

ژنە پارێزەرەکە بەو قسەیە زۆر سەرسام دەبێت و دەڵێت:

(هەست ناکەم من بەکەڵک ئەو جۆرە کار و ئەرکانە بێم).

پاش چەند هەفتەیەک ڕەشیدە خۆی ئازا دەکات و نامەیەکی دوور و درێژ بۆ سیسیلیا دەنووسێت، لەوێ تێیدا دەنووسێت، کەوا ئەو ئاووسە. بەڵام ئەو تەنیا بەیەک وشەی پیرۆزە وەڵامی دەداتەوە. بەو جۆرە پێوەندیی ئەو دوو ژنە لەو شوێنەدا دەپچڕێت، بۆیەش کە کیژە گەورەکەی سیسیلیا منداڵی دەبێت، ئەویش بایەخ بەمەسەلەکە نادات. پرسیارەکەش ئەوەیە بۆچی ڕەشیدە دەیەوێ قسەی سارکۆزی بشکێنیت و کار بۆ ئەو دەکات لە سیسیلیا نزیک دەبێتەوە؟ لەو کارەش چ قازانج دەکات؟

یەکێک لە کەسە نزیکەکان لە ڕەشیدە دەڵێت:

ئەو ژنە هەستی دەکرد تەنیایە، بۆیەش ئەو کۆششە دەکات، حەزی دەکرد هەموو ماڵەوەی بەدیارەوە بووایە، کە خەریکی بەخێوکردنی منداڵەکەی دەبوو، کەسانێک هەبووایە جلی منداڵەکەیان لەگەڵ هەڵبژاردبووایە، یەکێکی لەگەڵ بووایە لەو رووداوانە هاوشانی بووایە، چۆن وەڵامی میدیاکانی بداتەوە، بۆیەش وەک دوا نوا پەنای بردووەتەوە بەر سیسیلیا، دیارە کەوا بێ ئاکام بووە.

***

١٠

سەردانە زۆرەکانی ئەو بۆ شاری دۆحەی قەتەری

سیسیلیا لە شاری دوبەی دەژیا، دیارە کەوا ئیمارەتی قەتەر لە پاریس زۆر نزیکەو پێوەندییەکانیشیان گەرمە، بۆیەش رەشیدە زۆر سەردانی قەتەری دەکرد. لە ٢٨ی ئەپریلی ساڵی ٢٠٠٩ رەشیدە بەشداریی کۆڕێکی کردبوو کە لە دۆحە گیرابوو، لەوێ وتارێکی پێشکێش کردبوو، کە تێیدا وتبووی:

(جێگەی خۆشحاڵیمە لەو کۆڕە ئامادە بم کە تایبەتە بەدادپەروەری لە جیهانی عەرەبیدا).

رەشیدە لە وتارەکەیدا ستایشی رۆڵی نائیبی گشتیی قەتەری (عەلی بن فەتیس ئەلمری) کردبوو، کە یەکێکە لە گەورە بەرپرسەکانی دەوڵەوت لەوێدا ئەو دەڵێت:

(هەمووتان ئەوتان لێوە دیارە -رووی لەو دەکات- بە ئازایەتی و خۆراگریی ئێوە بوو، ئێمە لە ماوەی تەنیا چەند مانگێک توانیمان ئەو تیمەو ئەو پڕۆژەیە دامەزرێنین، کە تایبەتە بە سکرتاریەتیی دائیمی بۆ ئەو کۆڕە کە دەیراسەتی هەڕەشەکان ئیرهاب و تاوانی بەبەرنامە لەسەر کۆمەڵگەکانمان دەکات).

پاش ئەو دیمانەیە و پاش ئەو دیدارە رەشیدە بەردەوام دەچێتەوە دۆحە، تا وای لێ هات مانگانە سێ جار سەردانی ئەو ئیمارەتەی کردووە، واتە زۆر لە پشوودانەکانی کۆتاییی هەفتە لەوێ دەبوو. دکتۆرەکان لە دیسمبەری ساڵی ٢٠٠٨ەوە ئامۆژگاریی رەشیدەیان کردبوو کەمتر سواری فڕۆکە ببێت، بۆیەش ئەو سەفەرەکانی دۆحە کەم دەکاتەوە، بەڵام بۆ دیمانەکان ئەو جارە نائیبە

قەتەرییەکە سەردانی پاریس دەکات. سەرچاوەیەک کە لە لووتکەی دەسەڵاتەوە نزیکە وتوویەتی:

(رەشیدە دۆستایەتییەکی گەرمی لەگەڵ ئەو نائیبە گشتییە قەتەرییەی هەبوو).

ئەگەرچی پێوەندییەکەو دۆستایەتییەکە ئاشکرا بوو، بەڵام کەس بۆی نەدەکرا دزە بکاتە ناویان، بۆیە وەزیرێکی پێشوو لە ئاهەنگێکی ئێوارەدا لە پاریس وتبووی:

(من دەزانم کێ باوکی ئەو کوڕەی سکی رەشیدە، نائیبە قەتەرییەکەیە).

ئەو قسەیە لەسەر تۆڕەکانی نێتەوە بڵاو نەکرایەوە، بەڵام لە ناو رای گشتیی زۆر زانرا، بۆیە ئێمەش زۆر لەسەر هەواڵەکە دەوەستین و هەڵوەستەیەک دەکەین.

***

رەشیدە و ئەلری

بەپێی سی ڤی کەسی ژمارە دوو لەو هاوکێشەیەدا، ئەلری تەمەنی ٤٣ ساڵە، کە دەکاتە تەمەنی رەشیدەش، لە زانکۆی سۆربوونی فرەنسی یاسای نێودەوڵەتیی خوێندووە، لە ساڵی ١٩٩٧ بڕوانامەی دکتۆرای وەرگرتووە، ئەو کەسێکی بالای فرانکفۆر نییە. ئەلری پیاوێکی کورتەبالایە، سمێڵی تەنکە و لە ناو دەزگە دیپلۆماسییەکانی فرەنساش ناسراوە، لە گەیشتن بە مەرامەکانی هەموو هەنگاوێک دەچێتە پێشەوە و لەوەیان دوودڵ نییە. برادەرە جوانەکە چەندان جار داوا لە سەرۆک سارکۆزی دەکات پێشوازی لەو نائیبە گشتییە قەتەرییە بکات. سارکۆزیش تا سینگی رەشیدە بکاتە بەفر بۆ ئەو مەبەستە دیمانەیەکی لەگەڵ ساز دەکات. کە ئەلری هاتووەتە پاریس لە سالۆنی تایبەتی هوتێلی گای سافورای داوەتی ئێوارانی کردووە، دیارە سارکۆزیش حەز لە رێستورانتی ئەو هوتێلە دەکات.

که ئێمەی نووسەرانی ئەو کتێبە خەریکی دوا ستوونەکانی بووین، لە چەندان سەرچاوەی ئاگەدار، ئاگەدارییان کردینەوە دەبێ لەسەر ئەو دۆستایەتییە هەڵوەستەیەک بکەین، یەکێک لە کەسە زۆر نزیکەکانی سارکۆزی بە ئێمەی راگەیاند کەوا:

(واتە کاتی منداڵبوونەکەی رەشیدە نزیک بوویتەوە، لە هەشت مانگ و چەند رۆژێکدا پاش دوا سەفەری رەشیدە بۆ قەتەر، رێک لەو رۆژە بەدواوە دەبینین، ئەنگوستیلە و دیاریی جوان و گرانبەها لە زێڕ و ئەلماس بەو ژنەوە دیارە، دیارە پارەی زۆری دەست کەوتووە و ئەوەشی زۆر پێوە دیارە).

کە رەشیدەش ناوی (زەرە)ی بۆ کۆرپەکەی داناوە، مانای ئەوەیە باوکی منداڵەکە موسڵمانە، هەمان سەرچاوەی پێشوو وتبووی:

ئێمە لەو بڕارەی رەشیدە لە هەڵبژاردنی ناوەکە حاڵی دەبین، دیارە کە باس لەو پیاوە دەکرێت، ئەو خەڵکی ولاّتی قەتەرە و ئەو ولاّتەش شەریعەتی ئیسلامی پەیرەو دەکات).

***

کەواتە باوکەکە لە نێوان ئازنار و ئەلمرییە؟!

بەپێی زانیارییەکانی بازنەی یەکەم لە کۆشکی ئالیزێ، کە لە نزیکەوە و بە پەرۆشییەوە بەدواچوونەوە لەو مەسەلەیە دەکەن، چونکە زۆر بوون ئەوانەی دڵنیابوون کەوا رەشیدە لەلایەن کۆنە سەرۆک وەزیرانەکەوە سکی پڕ کراوە، لەوانە سارکۆزیش ڕای وابوو، بۆیەش بە سارکۆزییەوە نەیاندەویست باوکی راستەقینەی زەرە ئاشکرا بکەن.

***

پاشەکشە لە ڕاپرسییەکاندا

فرەنسییەکان لە وەرزی پایزدا سەرقاڵی ئەو تەنگژە ئابوورییە بوون کە

ڕەنگدانەوەی لەســەر وڵاتەکــەیان هــەبوو، هــەروەها زۆریش بــەو هــەژانــەی نــاو حــزبی ئیـشـتـراکی ســەرقــاڵ بوون، بۆیەش هەمـوو لایەک ئاگـایان لە مـەسـەلەی ئاووسـبـوونەکەی وەزیـری داد ڕەشـیـدە داتـی نـەمـاوە، پاش ئەوەی کە لە ژووری نەشـتـەرگـەریی مـنداڵـبـوونـەکـەی دەرچووە، یەکـسـەر و ڕاسـتـەوخـۆ گـەڕاوەتەوە سـەر کـارەکـەی. یەکێک لەو کـەسـانەی زۆر بە ڕەشـیـدە مـوعـجـەب بوو، ئـایف بورنازل وتوویەتی:

(من سـیـمـای کەسـایەتیی سـیـاسـیـی گـەورە و بەهێـز لە ڕەشـیـدەدا دەبینـم، وەک شـیـراک و سـارکـۆزییـە، ئەو هـێـزەش لە سـروشـتـەوە سەرچاوەی گرتووە).

ڕەشیدە لە ٢ی یەنایری ساڵی ٢٠٠٩ لە کلینکی مـویات منداڵەکەی بوو، ئەو کلینکە دەکـەوێتـە ناوچەی هـەشـتـەم، وەک مـەسـەلەیەکی تەقلیـدیش نـاوێکی عەرەبیشی لە منداڵەکەی ناوە.

***

دواڕۆژێکی نادیار

دیارە منداڵبـوون بۆ ژنان سـەربەخـۆیی و ئازادی دەگـەیەنێت، بـەڵام بۆ برادەرە جوانەکە بەختی دووەم دەگەیەنێت. پرسـیارەکەش سەبارەت بەڕەشیدە ئـەوەیە، ئایا ئەو ژنە کـاروانـەکـەی وەک دایک کـۆتایی هـات؟ هـەندێ لە ناسیارەکانی دەڵێن، ئەو ژنە سـەلماندوویەتی کەوا وەک دایکێک وزەی نەماوە و تەواو، هـەندێکی تریش وا دەزانن، بڕیارەکـە لەلای سـارکـۆزییـەوە، لەوانە (میـشـال برزخ) ڕای وایە، کـەسـانی واش هەیە دەڵێن، ئەو منداڵبـوونە ژیانی ڕەشـیـدەی سەروبن کردووە، یەکێک لە هاوڕێیـەکانیـشی دەڵێت، من وا دەزانم ڕەشـیـدە دەسـتـبـەرداری هـەمـوو شـتـەکـان دەبێت و خـەریکی مـنداڵەکـەی و هاوڕێیەکەی دەبێت و ژیانی بۆ ئەو دوو کەسە تەرخان دەکات.

بەرپرسی بەڕێوەبەری گشتیی کۆمپانیای تۆتال (کریستوف دو مارجوی) دەڵێت، من لە پایزی ساڵی ٢٠٠٨دا پۆستێکم لەو کۆمپانیـایە پترۆڵەمان بۆ

ڕەشیدە دانا، بەڵام پۆستەکەی ڕەت کردەوە، بەڵام بەرپرسەکە دەڵێت، هێشتا پێشنیازی پۆستەکەمان بۆ ئەو ماوە. لە ڕاستیدا هێشتا دواڕۆژی برادەرە جوانەکە دیار نییە، ئەوانەی حەز لەو ناکەن دەڵێن، ڕەنگە ئەو ژنە بکرێتە ڕاوێژکارێکی گچکە لە دیوانی وەزارەتێک، بەڵام ئەو ئالیان شالوندونی شەیدا کردبوو، خۆی بە سارکۆزیش گرتبوو، گەیشتبووە ناو دڵی سیسیلیاش و نەیارەکانیشی شکاندبوو.

لە ناو ساڵۆنەکانی دەسەڵاتەوە پرسیارێک زۆر گەرمە، ئەویش ئەوەیە، ئایا ڕەشیدە دووبارە هەڵدەستێتەوە؟

پاش ئەوەی شەڕی سەرکردەی ئیدارەکانی دەکرد چ ڕوو دەدات؟ ئەو ژنە هەستیار و بەهێزە کە زۆر لە بنەماڵە سیاسییەکەش ڕقیان لێیەتی، وا هەست دەکرێت لە ناو خەڵکیش کەسایەتی و ناوەکەی بەرەو لاوازی دەڕوات. بەپێی ڕاپرسییەک لە ٣٠ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ کرابوو، ڕێژەی ٢٥٪ حەز ناکەن لە دەسەڵاتدا بمێنێتەوە، بەڵام ٤١٪ دەیانەوێت ئەو ژنە لە دەسەڵاتدا بمێنێتەوە. بەڵام ئەو چۆن پێوەندییەکانی لەگەڵ فرەنسییەکان ڕادەگرێت، ئەوانەی پەرۆشن گیانبازییەکانی لەسەر ماڵپەڕەکان، یان لە ناو وێنەکاندا بزانن؟ دەبێ ئەو ژنە لە ناخی قووڵی خۆیدا چ بکات؟

***

راستی و درۆیەکانی میدیا

ئێمەی نووسەری ئەو کتێبە ویستمان ڕەشیدە ببینین، حەزمان دەکرد چەند پرسیارێکی ئاراستە بکەین، بەڵام ئەو بەهیچ شێوەیەک ئامادەیی نەبوو دیمانەکەمان قبووڵ بکات، پاش ئەوەی چەندان پێوەندیمان کرد و کۆششمان لەگەڵ بەرژەوەندییەکانی کرد، تەنیا نامەیەکی ڕاوێژکارە ڕۆژنامەگەرییەکەی (بیار ئایف بورنازال)مان بەدەست گەیشتبوو، کە تێیدا نووسرا بوو:

(ئەو ناخوازێت نووسەرانی ئەو کتێبە ببینێت، ئەو ئێوە ناس دەکات).

ئەو چەند دەقەی لەگەڵ ئەو پیاوە ماینەوە، تێگەیشتین ئەو کەسە لە کار و

بەرنامەی خۆشی لەو وەزارەتە دڵنیا نەبوو، حەزی کردووە وەزیرەکەی بە ناوی (چاوی مـۆسکۆ) ناوی بهـێنێت، چونکە کـار و بەرنامـەی تەنیـا ئـەوە بوو چاودێریی بەردەوامی بکات و رێگە نـەدات دەزگەکانی میـدیا لەو نزیک ببنەوە. لەو سـەردانەمـاندا و دیمانەمـان لەگەڵ ئەو پیاوە بۆمـان روون دەبێـتەوە کـەوا رەشیـدە لەگەڵ کارمـەندەکان باش گوزەران ناکات، زوو زووش دەیانگۆڕێت، لە ماوەی سێ ساڵدا سێ بەڕێوەبەری گۆڕیوە و ١٨ یاریدەری گۆڕیوە و زۆریشی لەسـەر کار دەرکردووە. شـارەزایانی کەسایەتییەکانی حکوومـەتی فرەنسی دەڵێن هـەردوو کەسایـەتیی سارکۆزی و رەشیدە لە رووی وزە و دینامیکیەتی و تاکڕەوەیدا زۆر لـەیەک نزیکن، زۆر شتیـان لەیەک دەچێت. برادەرە جـوانەکە لە لۆجـیک دوور دەکـەوێتـەوە، سیـمـۆن ڤای ئەو ژنە قـازییە ناودارە و سـەرۆکی یەکێـتیی ئەورووپی زۆر بەرگـری لەو دەکات، بەهیـچ شـێـوەیەکیش لـەسـەر ئەو پێشـهاتانەش ئامادە نەبوو قسـەیەک بـکات و هـەڵوێستی خـۆی رانەگەیاند. کە لە ئێـستگەی یۆروب ١ لەســەر مـەسـەلـەی بەربەرەکانیی نێـوان وەزیری داد و قازییەکان لە پایزی ساڵی ٢٠٠٨ پرسیاری لێ کرابوو ئەو وتبووی:

(من کەسێکی قازیم، ئەوەیـان کێشـەیەکی ئاڵۆزە، من نـاخـوازم لەسـەر ئەو تەنگژەیە قسـەیەک بکەم).

بەڵام دوور لە چاوی میدیا ئەو ژنە دەیوت:

(رەشیـدە کـەسێکی سـەیرە بڕوا بەهـەمـوو قسـەیەک دەکـات، بڕوا بە درۆکانیش دەکات).

***

درۆیەکانی رەشیـدە

ڤای لەلای یەکێک لە کەسە نزیکەکانی خۆی وتبووی:

(رەشیدە لەسـەر بڕوانامەکەی درۆی لەگەڵ مندا کردبوو، تەنیا منم لەو مەسەلەیە ئاگەدارم و هـەر منیش ئەوەیان دەزانم).

رەشـیــدە رازی نەبوو لـە قـوتابـخـانەی نیـشـتـمـانیی قـەزا دۆسـیـەکـەی

بڵاوبکرێتەوە، پاش ئەوەی گۆواری لیکسپرێس لەسەر مەسەلەی دۆسیەی تایبەتییەکەی بابەتێکی ورووژاندووە. رەشیدەش پاش ئەو رووداوە دۆسیەکەی خۆی لە قوتابخانەکە دەکێشێتەوە، بەوەش دیارە لەوە ترساوە لایەنێکی شاراوەی لێ ئاشکرا بێت، پرسیارەکەش ئەوەیە دەبێ لە ناو دۆسیەکەی شتێک هەبووبێت؟ بۆیەش لەبەر بڕیارەکان و لەبەر رۆشناییی ئیدارەی قوتابخانەکە بڕیار دەدات ئیعادەی ساڵێکی خوێندنی ئەو بکاتەوە کە رێزبەندیی ١١٦ بوو لە کۆی ١٥٧ی دەرچووانی ساڵی ١٩٩٧دا.

***

مەزندە ناکۆکەکان

ئێمە کە خەریکی دوا دێرەکانی نووسینەوەی ژیاننامە راستەقینەکەی ئەو ژنە بووین، چەندان ئاماژەی دەردەکەوتن کە زۆریان مەزندەی ناکۆک و قسەی زۆر روون نەبوون.

هەندێک لە کەسە نزیکەکانی سارکۆزی دەبێژن، ئەو ئامۆژگاریی رەشیدەی کردووە، چەندان گۆڕان و هەڵوەستەی پێویست لە زۆر شتەکان بکاتەوە، ئامۆژگاریی کردبوو لە سەرەتادا، یارییەکان لەگەڵ نەیارەکان سارد بکاتەوە، وەک لەگەڵ (بریس هورتفۆ) و (پارتیک ئاوارت) و (ئیدوارد بالادور).

یەکەم دەرس کە نیکۆلا سارکۆزی رەشیدەی فێر کردبوو، کەوا ئەو پشت لە هاتوهاواری شارەکە و میدیاکان بکات، بەو جۆرە قسەی لەگەڵدا کردبوو:

(رەشیدە گوێ لە قسەی کەس راگرە، لەگەڵ قازییەکانی خۆت کارکەر بە و لەگەڵ دەستە گچکەکان ئیش بکە و شەوانە لە ناو خەڵکدا دەرمەکەوە).

ئەوەیان دەرسی یەکەمی سارکۆزی بوو بۆ رەشیدە، دەرسی دووەمیشی باسی ئەوەی کردبوو، ئەو خەریکی پڕۆژەیەکی سیاسی بێت. لەو ڕۆژەوە وەزیری داد پشتی لە پێگە مىللییەکانی گەڕەکەکان کردبوو، ئێستاش سەرقاڵی بزاڤێکی نوێیە و کە ناوکەکەی لە چەند کەسێکی دڵسۆزی خۆی و

چەند تیمێکی ڕەسمیی سەر بە وەزارەتی داد پێک هاتووە، ئەو بزاڤەی ئەو ڕابەرایەتیی دەکات، ناوی ناوە (نەوەی بەختی دووەم).

***

لە ناو لیستەکەدا

ڕەشیدە دەڵێت سارکۆزی هەرگیز پشتی من بەرنادات، بەڵام ماوەیەکە هەست دەکرێت هێدی هێدی لەو دوور دەکەوێتەوە، ئەویش لەو ڕۆژانەدا کەسێکی تر پشتیوانیی دەکات، ئەو کەسەش لە بەرچاوان دوورە، کەوا کەسێکی تایبەت و گرینگە بۆ برادەرە جوانەکە، ئەویش فرانسوا سارکۆزی برا گەورەی سەرکۆمارە، لەو ماوەیەی ئەو لە سۆفی هاوسەری جیا بوویتەوە، ئەو دوو کەسە زۆر لەیەک نزیک دەبینرین، یەکێکی نزیک لە سیسیلیا ئیتاس دەڵێت:

(بەڵێ لەو دەمانەدا ڕەشیدە زۆر بەتواناوە هاوشانی ئەو پیاوە دیارە).

برادەرە جوانەکە هەرگیز ئەو ستراتیجییە ناگۆڕیت کە زووتر تێدا سەرکەوتوو بووە، لەگەڵ فرانسوا سارکۆزیش بە تەلەفۆن بەردەوام نامە بۆ یەکتری دەنووسن. فرانسوا جێگری سەرۆکی (بیوالیانس)ی تایبەتە بە کەرتی پیشەسازیی دەرمانسازە، بێجگە لەوەش ئەو دکتۆری منداڵیشە، لە یەکەم ساتی منداڵبوونەکەیدا و پاش بەخۆهاتنەوە و بەردانی بەنجەکەی لەشی زوو بەنامەی تەلەفۆنی ڕەشیدە ئاگەداری کردیتەوە. ئەویش لە کلینکی مویات لە ڕۆژی یەکشەمی پاش منداڵبوونەکە سەردانی کردووە. ئەو نزیکبوونەوە بۆ ئەو زۆر گرینگ بوو، پاش ئەوەی سەرکۆمار بە دەستپێشخەری کارلا برونی لەگەڵ براکەی ئاشت بوونەتەوە، کە لە سەرخوانێکی ڕێستورانتێکی ئاسیایی بوو لە پاریسدا. لە ئاهەنگی سەرە ساڵی ٢٠٠٨ زۆر بەدرەنگەوە ڕەشیدە داوەتی سەرۆک و خاتوونی یەکەمی لە ڕۆژی ٣١ی دیسمبەر بەدەست دەگات، کە تێدا ڕەشیدە دەکەوێتە تەنیشت سارکۆزی و هاوسەرەکەی و دایک و باوکی دادوو ماریزا و بییر شارون و هاوسەرەکەی و ژمارەیەک لە هاوڕێیەکانی خاتوونی

یەکەم. پاش ٤٨ سـەعات لە منداڵبوونەکەی رەشیدە ئەوە دەسـەلمێنێت کەوا هێشتا ئەو لە ناو بازنەی یەکەمی سـەرۆکە، تا ئەو ساتەش لە ئەنجامی هەموو توێژینەوەکاندا دیارە کەوا ئەو بەردەوام چاوەڕوانی ئەوەی لێ دەکرێت کاری لە ناکاو و سوپرایز بکات و ئەو کارانەی لێ دەوەشێتەوە.

کۆتایی

پاشکۆ

ئەو وتارە لە ڕۆژنامــەی ئەلقــەبەسی کــوێتی ڕۆژی ٢٥ی ئاداری ٢٠٠٩ بڵاو کـراوەتەوە، کـە لە بـابەتی کـتـێـبـەکـەش نزیکە بـۆیە وەرگـێـڕانی ئەوەشـمـان بەپێویست زانی.

***

مـن باوکی منداڵەکەم ئاشکرا ناکەم

پاریس: حەسەن ئەلحەسەنی

ڕەشیدە ئازایانە هێرشکی توند دەکاتە سەر ئەو کەس و لایەنانەی دەخوازن و کارکەرن پرشنگی ئەستێرەکەی سست و کز بکەن، هەروەها وەڵامی ئەوەش دەداتەوە کەوا سـارکـۆزی دەسـبـەرداری ئەو نـەبووە و ناچاریش نـەکـراوە لە حکوومەت دەربچێت تا بەشداریی هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی بکات. ڕەشیدە لەگەڵ ڕۆژنامەی لۆ ژوورنال دو دیمانیش وتوویەتی:

(ئەو دەخـوازێت بۆ پەروەردەکردنی کیـژەکەی دەسـبـەرداری پۆسـتـە وەزارییـــەکـــەی بێت، ئەگـــەرچی ئەو ڕازی نەبوو مـــۆڵەتی تایبـــەتی منداڵبوونیش وەگرێت، هەر زوو گەڕاوەتەوە سەر کار و لە پاش ٥ ڕۆژ لە منداڵـبوونەکەی لە کۆبوونەوەی ئەنجـوومـەنی وەزیراندا بـەشداری دەکات).

پاش دەرچوونی کتێبەکە (برادەرە جوانەکە) کە بە زنجیرە لە ڕۆژنامەی ئەلقـەبەسـدا بـڵاو کـراوەتەوە، ئەو دەڵێت ئەو قـسـانەی لەو کـتـێـبـەدا بڵاو کراونەتەوە، دوورن لە ڕاستی و زۆریش بەرگریی لە مۆراڵەکانی خۆی کردووە، خۆشی وەک کەسێکی خەباتگێڕ دەناسێنێت و دەڵێ من کەسێکی فزوولی نیم.

ژنەکە

پرسیار:

تۆ ژنێکی لە تەمەنی چل و سێ ساڵیدا، تازەش منداڵت بووە، دیارە بەنیازیت کارنامەت بگۆڕیت، لە ناو ئەو گۆڕانە نوێیانەدا، لەبەر ئەو هۆکارانە چۆن کارەکانت هەڵدەسەنگێنیت لەو ماوەی لە حکوومەتدا بوویت، چیمان بۆ هەڵدەبژێریت؟

وەڵام:

ڕووداوی یەکەم لە ژیانی مندا منداڵبوونەکەمە، من بۆ ماوەیەکی زۆر وام هەست دەکرد من ناتوانم منداڵم ببێت، ئەوەش بۆ من گۆڕان و سپرایزێکی نوێ و زۆر خۆش بوو. من ئەگەر کارنامەشم بگۆڕم بەرەو هەڵبژاردنەکانی ئەورووپی تەنیا بەرپرسیاریەتییەکانم دەگۆڕم، کارەکانم ناگۆڕێت، من بەردەوام لە خزمەتی فرەنسییەکاندا دەمینێمەوە، زۆریش شەرەفمەندم کە لە پۆستی وەزیری دادا دەمینێمەوە، لە وەزارەتێک کە کارنامە و ڕۆژانەکەی تەژییە لە ژان و ناخۆشی و تەگەرە. من لە هەموو دەمێکی تر حەز لە کاری سیاسی دەکەم، کەواتە من هەست بە ژیانی خەڵکەکە دەکەم، زۆریش بەهێزم لە پەرچدانەوەی ئەو هێرشە نارەوایانەی بەردەوام ڕووبەڕووم دەبنەوە، هەر بەهێزم، لە جاران بەهێزترم.

***

بۆن و بەرام یان چاکسازییەکان

پرسیار:

لەو ماوەیەی تۆ وەزیری دادیت، سی جار لەسەر لاپەڕەی یەکەمی ڕۆژنامەکان دەرکەوتوویت، شێست جاریش وێنەت لە بەرگی یەکەمی کۆوارەکان دراوە، هەموو باسەکانیش تەنیا بە ئاراستەی شەخسییەوە بوون، زۆر باس لە بۆنەکانت کراوە، باس لە ئەڤینداریت کراوە، ئەوەندە روویان لە چاکسازییەکان نەکردیتەوە؟

وەڵام:

لەبەرئەوەی من وەزیری وەزارەتێکی حەساس بووم، بۆیەش دەزگەکانی ڕاگەیاندن چاویان لەسەر من بوو، سارکۆزی ئەوەشی بۆ ئەوە کردبوو، تا بەهێزیی کۆمەڵگەی فرەنسی نیشان بدات، ئەویش رازی بووە لەسەر ئەوەی دەزگەکانی ڕاگەیاندن روویان لەو بووە.

***

چیرۆکە راستییەکە

پرسیار:

ئایا ژیانی تایبەتی خۆت زۆر لە میدیاکان رەنگی نەداوەتەوە؟

وەڵام:

هەموو لایەک خەون و قەرەباڵغییەکانی خۆیان لەسەر من بەتاڵ دەکرد، بەڵام ئەوەی لە میدیاکان بڵاو کرانەوە راستییەکانی تێدا نەبووە، من بۆ سەرکەوتن، کۆششی بەردەوام و زۆرم کردووە، هەر دوو وشەی کۆمار و ئازایەتی لە کاروانەکەی مندا جێگەی بەرچاوی هەیە، ژیانی منیش بەشێک نییە لە حکایەتی ئەفسانە و ئەجندەکان. کە بەو شێوە کاریکاتێرییەش باسی ژیانی من دەکەن، من تووڕە ناکات، بەڵام بەداخەوە پاش ئەوەی من بەو جۆرە دەبینن، خەڵکی کۆڵانە میللییەکانم لێ هەڵدەخەڵەتێنن، من لە بەردەم نەوەی نوێدا بەرپرسم، ئەوانە رامانێکیان هەیە کەوا ئیعتراف بەو کارانە ناکەن.

***

باوکی کیژەکە

پرسیار:

زۆر کەس لەوانە سارکۆزیش تۆ وەک ستارێک سەیر دەکەن... (لەگەڵ پێکەنینی رەشیدە پرسیارەکە دەبڕیت)، دەتوانی ناو باوکی منداڵەکەتمان بۆ ئاشکرا بکەیت، دەکرێ چەند وێنەیەکتان پێکەوە بگرین؟

وەڵام:

من هەرگیز ژیانی تایبەتیم ناخەمە بەرچاوی میدیا، لە ئێستاشەوە دەست پێ ناکەم، نامەوێ بزانم ئەگەر ئەوەیان بکەم و ژیاننامەی خۆم بڵاو بکەمەوە، پاشان چ دەبێت.

پرسیار:

ئایا ئەو بێزارکردنە ئازارت دەدات و تووشی شۆکت دەکات؟

وەڵام:

من زۆر کەم بێزار دەکرێم، بۆ وروژاندن و چاوەڕوانیکردن کار ناکەم، سەبارەت بە باوکی منداڵەکەم، وەک لە ڕۆژنامەکاندا بینیووتە، لە کۆوارەکاندا خوێندووتەوە، دەمەوێ ڕێز لە کیژەکەم بگیرێت، ڕێز لە باوکی ئەویش بگیرێت، لەو دەمانەدا سەرچاوەیەکی میدیا بە ماتۆڕسواریدا بێزاری کردووم، ئەوەیان زۆر هەراسانی کردووم.

پرسیار:

دیارە پێوەندییەکی عاتیفیی باشت لەگەڵ هاووڵاتییاندا هەیە، ئەوانەش دەیانەوێ چەند لایەنێکی ژیانت بزانن؟

وەڵام:

نامەی زۆرم بەدەست دەگات، بڕوا ناکەم هیچ وەزیرێکی تری داد بەقەد من نامەی بۆ رەوانە کرابێت، لە نامەکاندا ناوم بە گچکەیی دەنووسن، یان نامەکانیان بە ئەزیزەکەم رەشیدە دەست پێ دەکەن. زۆر کەس لە شەقامەکاندا پرسیاری کیژەکەم دەکەن، ناپرسن ناوی باوکی چییە. منیش بەدڵنیاییەوە خەونم بەوە دەبینی منیش خێزانێکی تەقلیدیم هەبووایە، بەڵام ژیان شتێکی تری بۆ من هێناوەتە دی.

***

بۆ نموونە

پرسیار:

کێ لە ژنان دەکەیتە نموونەی خۆت؟

وەڵام:

بێگومان لەوانە سیمۆن ڤای، فرانسواز جیرو و ماری کۆری، من بەردەوام بە ژنانی چالاک سەرسامم، حەزیش دەکەم لەگەڵ ژناندا کار بکەم، زۆریش کارم بۆ ئەوە کردووە ژنان لە وەزارەتەکەماندا پۆستی باڵایان هەبێت. دوو ژنم لە پۆستی ئیدارەی ناوەندی وەزارەت دانابوو، زۆریشم کردبووە مودعی گشتی. من لە ناو بنەماڵەیەک گەورە بووم ژنی زۆر تێدا بووە، ژیان لە ماڵە میللییەکان ئەوەی خۆشە کەوا هاوکاریی ژنانەی تێدا گەرموگوڕە.

***

ئازادی گرینگترە

پرسیار:

دەزانی فرەنسییەکان بەوە سەرسام بوون، کە تۆ پاش پێنج ڕۆژ لە منداڵبوونەکەت هاتوویتەوە دەوام لە وەزارەت؟

وەڵام:

(بەبزەیەکەوە)، چ بڵێم، ئەو دەمانە زۆریش باش نەبووم، بەڵام دەمتوانی دەوام بکەم، من لە ڕێنوێنییەکانی دکتۆرەکەشم دوور نەکەوتبوومەوە، بڕوا بکەن ئەو دەمانە ماندووش بووم، وا نەزانن من ئاسایی بووم. خۆ منیش گچکە نیم و تەمەنم بیست ساڵێک نییە، دوایی من وەزیری دادم و کار و فەرمانم هەیە، من وا دەزانم مەسەلە ئەساسییەکانی مافەکانی ژنان ئازادییە.

پرسیار:

ئایا پشتیوانییەکەی کاندیدی ئیشتراکییەکان بۆ سەرۆکایەتیی سیگولین رویال بەبایەخەوە وەرت گرتبوو؟

وەڵام:

من لەگەڵ بژارە سیاسییەکان لەگەڵ ئەودا جیاوازم، بەڵام ڕێزی ئەو دەگرم، ئەو ژنێکی ئازایە.

***

پێڵاوی پاشنە بەرز

پرسیار:

کە لە نەخۆشخانە دەرچووبوویت، خەڵکەکە لەسەر پێڵاوە پاشنە بەرزەکەت و تەسریحەی قژت قسەیان هەبوو؟

وەڵام:

من هیچ ساتێک لە مێینەی خۆم دانابڕێم، ئەوەش لەگەڵ توانا پیشەییەکانم ناکۆک نییە، جارێکیان (ئیلیزابێت گنفۆ)ی ژنە وەزیرە ئیشتراکییەکە باسی کێشەکانی ڕۆژانەی خۆی بۆ گێڕامەوە و وتی، کە وەزیر بووم کە گەیشتبوومە ماوەی کۆتاییی پۆستەکەم مکیاجەکەم کەمتر دەکردەوە، تەنوورەی کورتم چی تر لەبەر نەدەکرد. بەڵام من نامەوێ هیچ شتەکانم بگرم، بڕیاریش لەسەر کەسانی تر نادەم لەبەر ڕۆشناییی بژارە تایبەتییەکاندا، بۆیەش نامەوێ خەڵکیش بڕیار لەسەر ویستە تایبەتییەکانم بدات.

پرسیار:

جلی ئاهەنگی دیور بۆ نموونە؟

وەڵام:

من هەڵەیەکی گەورەم کردبوو کە شەوێکیان چوومە ئاهەنگێکی شەوانەی خانەی نمایشی مۆدەی فرەنسی، کە تێدا چەندان وەزیریش ئامادە بوون لەوانە سەرۆکی حکوومەتیش، لەوێ تەنیا لەسەر من گران کەوتەوە. من بێجگە لە خوانە شەوینەکانی ڕەسمی و حکوومی کە بۆ مێوانە بێگانەکان ساز دەکرێن، حەز لە دانیشتنی کەسانی ناودار ناکەم، من زۆر کەم و بەدەگمەن

ئێـواران دەردەچم. من لە ئاهـەنگێکی وەزارەتی داد ئامـادە نەبووم کە لـەسـەر شـەرەفی سـەرۆکی گـەورە کۆمـپانیـاکـان سـازمـان کـردبوو، وەک هـەندێ کـەس دەڵێن گوایە من لەوێ بووم.

***

خوانی بەیانییان لـەگـەڵ ناودارەکان

پرسیار:

بەڵام لـە جـیـاتـی ئەوەی پێـشـوازی لە نـوێنـەری سـەندیکای پـاسـەوانی بەندینخانەکان بکەیت، تۆ بەیانییەکەی لەگەڵ ئالبیری ئەمیری مـوناکۆ نانتان خواردووە؟

وەڵام:

ئەو قـسـەیە زۆر تیژ و ناڕاسـتـە و زامـدارم دەکـات، ئەوەیان قـسـەی کـەسـە ناحـەزەکانم بوو، ئـەوانە پڕوپاگـەندەی لەو جـۆرەم بـۆ هـەڵدەبەستن. من لەگـەڵ ئەمیری مـوناکۆ لە ئیـمـارەتی موناکۆ بۆ هـاوکاریـی قەزائی کۆبوونەوەیەکمـان کـردبـوو، بۆ ڕۆژێکی تر لەگـەڵ نوێنەری ئـەو سـەندیکایانـە دیمانەمـان بوو. قـسـەی نادروست و زۆرم لەسـەر دەنووسـرێت، بـۆ نموونە نووسـراوە کـەوا وەزارەتی داد بوویتـە داینگەی منداڵان، ئـەوەشـیـان درۆیە من و کـیـژەکـەم لە دەرەوەی وەزارەتدا دەژین.

***

کتێبەکەم نەخوێندیتەوە

پرسیار:

ئایا ئەو کـتـێـبـەی بەناوی (برادەرە جـوانـەکـە) لەسـەر تۆ دەرچووە خوێندووتەوە، کە باس لە تۆ دەکات و لە کتێبخانەکانیش فرۆشتنی گەرمە؟

وەڵام:

نەخـێـر، من ڕقم لەو جـۆرە کـتـێـبـانەیە کە هـێرش دەکـەنە سـەر خـەڵک و

سەرچاوەکانیشیان تەنیا کەسانی نادیارن، ئەو جۆرە کتێبانە کێشەی ئەخلاقیشم بۆ دروست دەکات.

پرسیار:

ئەگەر کتێبەکەشت نەخوێندبێتەوە، دیارە کەوا ناوەکەی لە رۆمانێکی موباسان وەرگیراوە کەوا باس لە ژنێکی پلانگێڕ دەکات چۆن دەگاتە دەسەڵات، راستە تۆش توانیوتە سەرنجی کەسە گەورەکانی دەسەڵات بۆ لای خۆت راکێشیت؟

وەڵام:

دەبێ لە واتەی وشەکان حاڵی بین. دیارە کەوا لەو بوارەدا ژنان زۆر هێرشیان دەکرێتە سەر، دەستەواژەی ژنە پلانگێڕەکە، ژنە سووکەکە دەگەیەنێت، منیش ئەوەیان رەت دەکەمەوە، من ژنێکی پلانگێڕنیم، من بە دڵسۆزی و بە جدی کار دەکەم، بۆ من زۆر گرینگ بوو مەسرەفی ڕۆژانەی خۆم دەربهێنم، دەبووایە بژیم.

پرسیار:

تۆ بەهرەی ئەوەت تێدایە دیمانەکانت سەرکەوتوون، دەزانی چۆن کەسە بەهێزەکان بۆ لای خۆت راکێشیت؟

وەڵام:

من دیمانەی جوانم لەگەڵ کەسانی گەورە بووە، لەوانە کەسێکی وەک ئالبان شالوندون (وەزیری دادی پێشوو لە حکوومەتی شیراک و یەکێکیش بوو لە وەزیرەکانی دیگۆل) ئەو زۆر یارمەتیی دام تا بتوانم بچمە سەر پشتی ئەسپەکە. لەوانە سیمون مای (وەزیری کاروباری کۆمەڵایەتی لە سەردەمی ڤالیری جیسکار دیستان) و جاک ئاتالی (راوێژکاری میتران). ئەوانە و کەسانی نەناسراویش وەک مامۆستایەکی زمانی فرەنسی کە فێری کردم رێنووسم خۆش بووێت، یان بەڕێوەبەری نەخۆشخانەیەک کە یەکەمین جار لە ژیانمدا هەلی کارکردنی بۆ من دۆزیوەتەوە. مەسەلەکە مەسەلەی بەخت نییە،

بگره مەسەلەکە عینادی و هێز و کارکردنە، من خۆم بە قەرزاری هەموو ئەو کەسانە دەزانم کە یارمەتیی منیان داوە.

***

کێ گوتی

پرسیار:

کەس ناتوانی بەرهەڵستی تۆ بکات؟

وەڵام:

هەموو گاڤێ بەمن ناڵێن ئافەرین، منیش زۆرجار سەرنەکەوتووم، من بەردەوام کۆششم بۆ ژیان کردووە، ویستوومە ئازاد بم، من باشم دەزانی بەکارکردن دەتوانم ئازاد بم.

پرسیار:

دەڵێن سیسیلیا سارکۆزی تۆی گەیاندووەتە حکوومەت، دیارە ئێستاش پێوەندییەکانتان ساردە و باش نییە؟

وەڵام:

کێ ئەو قسانەی بە تۆ گوتووە؟ من هەرگیز قسەی لەو جۆرەم نەکردووە، من زۆر قەرزارباری ئەو ژنەم.

پرسیار:

زۆر لەبەر ناوی رەشیدە تۆیان چەوساندیتەوە، تۆش لەبەر ناوەکەت هەستت بەنەژادپەرستی کردووە؟

وەڵام:

بەراستی نەخێر، من هەستم نەکردووە کەسانێک هەبن رقیان لە من بێت، ئەگەر ئەوەش هەبێت مانای ئەوە نییە، ئەوەیان جۆرێکە لە نەژادپەرستی؟ بڕوا ناکەم.

پرسیار:

کەی لە حکوومەت دوور دەکەویتەوە؟

وەڵام:

تا ئێستاش مەوعیدێک نییە بۆ ئەوەی من لە حکوومەت دەربچم، من دەبێ لەسەر ئەوەش بوەستم تا نوێنەرەکانمان دەنگ لەسەر یاسای بەندکراوەکان بدەن، کەوا بڕیارە ئەوەیان لە مانگی مایۆ تەواو بێت.

پرسیار:

دووساڵ بۆ گۆڕانی زۆر قووڵ، ئایا ئەوەیان ماوەیەکی کورت نییە؟

وەڵام:

لەو دەمانەی دانوستاندن لەسەر یاسای بەندکراوەکان گەرمە، بەرنامەی هەڵبژاردنی سەرۆکی کۆمار نیکۆلا سارکۆزی ئامانجەکانی دەپێکێت، دیارە کەوا چاکسازییەکانیش مەسەلەیەکی وا ئاسان نییە، بەڵام لە ماوەی ٢٤ مانگدا توانرا ٣٠ پرۆسەی چاکسازی بکرێت. پاش چەند ڕۆژیکی تر یاسای سزای تایبەت بە کەماسیش دەردەچێت، گرفتی ئەوەشمان لە پێشە بۆ لابردنی پۆستی قازیی لێکۆڵینەوە.

پرسیار:

سەرکۆمار پێش تۆ کۆششی کردبوو، ئەو پۆستە نەهێڵێت...؟

وەڵام:

لە سەرەتای دەستبەکاربوونم لە وەزارەتی داد من داوای ئەوەم کردووە، لەمێژە من ئەوە داوا دەکەم، لە ١٤ی ئۆکتۆبەری ساڵی پارەوە من داواکارم، بۆ ئەو مەبەستەش لێژنەیەکم پێک هێنابوو، کە بەروونی داواکاربوون: یاسای سزا و یاسای ئیجرائاتە سزاییەکان بگۆڕێن، دوا بەشی ئەو یاسایە پۆستی قازیی لێکۆڵینەوەیە. پاش هەردوو ڕووداوی ژوورنالیستەکەی ڕۆژنامەی لیبراسۆن و ستەرەکەی نەخۆشخانەی سان ڤانسان وای کرد سەرکۆمار توندڕۆیانە داوای ئەو گۆڕانانە بکات.

پرسیار:

تۆ لەگەڵ قازییەکاندا پێوەندیی ئاڵۆزت هەیە، هەروەها لەگەڵ یاریدەرەکانیشت، کە بەشێکیان دەستیان لەکار کێشایەوە، ئەوەش مانای ئەوەیە تۆ زوو تووڕە دەبیت و هەڵدەچیت؟

وەڵام:

بڕوا دەکەیت ئەگەر من کەسێکی توند و تووڕەم، دەگەیشتمە ئەو پێگەیە، من لە تۆ دەپرسم؟ من بڕوام نەدەکرد پیاوێک هەبێت ئەو جۆرە قسانە ڕووبەڕووی ژنێک بکاتەوە. بەپێچەوانەوە ژنان پێش هەموو شتێک، پێش بڕیاردان زۆر بیر دەکەنەوە، بەڵام لێرە کێشەیەک هەیە، من خاوەن دەسەڵاتم، لە کۆتاییدا ئێوەن بڕیار دەدەن ئایا چاکسازییەکان سەرکەوتوو بوون، ئەگەر فەشلمان هێنا بێت، فەشەلەکە دەگەڕێتەوە ئەستۆی ئێوە.

***

تۆ و سەرۆک

پرسیار:

لەبەر نزیکبوونت لە سەرکۆمار کێشەت لە کارەکانتدا بۆ دروست نابێت؟

وەڵام:

من هەرگیز و بەهیچ شێوەیەک گوێم بەو مەسەلەیە نەداوە، من ڕێزی زۆری سەرکۆمار دەگرم، من زۆر قەرزاری جوانییەکان و پشتیوانیی ئەوم، بەڵام من زۆر سنوورم بۆ ئەو مەسەلەیە داناوەو زۆرتر شۆڕ نەبوومەتەوە، چونکە ئەو سەرۆکی دەوڵەتە.

***

ژن و سیاسەت

پرسیار:

بۆ کاری سیاسیت هەڵبژارد؟

وەڵام:

من لە ساڵی ١٩٨٣ بەکالۆریام وەرگرتووە، ئەو دەمانە بوو لە نەژادپەرستی و مافەکانی جیاوازیدا رزگارمان بووبوو. من نەمویستووە کەسێکی جیاواز بم، من هەستم کردووە من کەسێکی فرەنسیم. لەگەڵ ملکیەی خوشکم یارمەتی هاووڵاتییانی گەڕەکە میللییەکانمان دەدا تا داوا رەسمییەکانیان پێشکێش بکەن، لەو دەمەدا و بەبێ ئەوەی ئاگامان لە خۆمان بێت لە سیاسەت کارمان کردووە. ئەوانەی کە دەیانویست کیژێک بەزۆر بەشوو بدەن، دەچووینە لای باوکی کیژەکە و زۆرمان لەبەری دەخوێند تا واز لە بەزۆربەشوودانی کیژەکەی بهێنێت. من لەبەر رۆشنایی و دژایەتیکردنم بۆ ستەم و ناڕەزاییەکان کەوتوومەتە ناو سیاسەت.

پرسیار:

ئێستا ڕۆژی گەشەی هەمەڕەنگی بوویتە مۆدە، ئەوەیان بۆ تۆ گرینگە؟

وەڵام:

بێگومان وایە، بەڵێ لەبەر رۆشنایی ئاسۆکانی هەڵبژاردنەکانی ئەوروپی داهاتوو، لەگەڵ کۆمەڵە کەسێکی دڵسۆز کە چەند ساڵە بەردەوام هاوشانی من بوون، بەیەکەوە هەڤاڵبەندی ئیلتیزامی هاونیشتمانیمان هەبووە و بەیەکەوە لەگەڵ نیکۆلا سارکۆزی بەشدارییان هەبوو، کۆمەڵەیەک دادەمەزرێنین، دەمەوێ گەنجی گەڕەکە میللییەکان چی تر هەست نەکەن ئەوان لەو وڵاتە غەریبن، حەز دەکەم لە بواری سیاسیدا بێنە پێشەوە و کار بکەن.

پرسیار:

ئایا ئێستا کار بۆ حیسابی خۆت دەکەیت؟

وەڵام:

مەسەلەکە بەو جۆرە و بەو شێوەیە ناکرێت، من هەموو قناعات و کەسایەتی و ناودارییەکەم بۆ خزمەتی خۆم تەرخان دەکەم، بەو شێوازەش بەردەوام دەبم، کۆشش دەکەم گەنجان و ژنان لە خۆم کۆ بکەمەوە، ئەوانەش چاوەڕوانی

پرۆژەیەک دەکەن، من زۆر سەرسام دەبم کە لە هەندێ لەو گەنجانە لە گەڕەکە میللییەکان دەبیستم، باس لە فرەنسییەکان دەکەن، کەچی ئەوان خۆیان فرەنسین، دەمەوێ هەست بە ئینتیمابوونی خۆیان لەو وڵاتەدا بکەن.

پرسیار:

ئایا حەز دەکەیت ببیتە ئەندام پەرلەمانێکی ئەوروپی، یان ئەوەت لە ناچارییەوە قبووڵە؟ یان بەبژارێکی خراپی دەزانیت؟

وەڵام:

پاش ئەوەی کیژەکەم لەدایک بوو، کە لە نەخۆشخانە هاتمە دەرەوە، لەگەڵ سارکۆزی بەیەکەوە قسەمان کرد، باسی دوارۆژمان کرد، ئەو منی ئیقناع کرد کەوا ئیلتزامی سیاسی بەگۆڕینی شێوەکان دەوڵەمەند دەبێت و دەژیت.

پرسیار:

کەواتە تۆ ئارەزووەکانت لەدەست نەداوە؟

وەڵام:

لەو دەمانەی باس لە نەمانی ئارەزووەکانم دەکرێت، من دەبێ بچمە بن ئەرزەوە، ئەگەر ئەوەیان راست بێت. من بەو ژیانە تایبەتییەی خۆم و شانازی دایک و باوکم هەست دەکەم سەرفرازم، ئەوانەی هەرگیز بیریان لەوە نەکردیتەوە ڕۆژێکیان کیژەکەیان ببێتە وەزیری دادی دەوڵەتێک کە لە ساڵی ١٩٦٤دا پێشوازییان لەوان کردووە.

پرسیار:

لەوە ترست هەیە ڕۆژێکیان هیچت لە دەستدا نەمێنێت؟

وەڵام:

نەخێر، بەهیچ شێوەیەک بیر لەوە ناکەمەوە، چونکە من لەو بەرنامەیەی خۆم بەردەوام دەبم، من بەردەوام قۆڵ و باسکم لە کارکردن هەڵدەکەم و کار دەکەم، دوایی من پیشەیەکم هەیە، من قازیم.

پرسیار:

چوونت بۆ پەرلەمانی ئەوروپی و گەیشتنت بە ستراسبۆرگ (پەرلەمانی ئەوروپی)، مانای فەشلت ناگەیەنێت؟

وەڵام:

نەخێر، ئەوەشیان هەنگاوێکی نوێیە، من ئەو دەمانە هەست دەکەم کەوا فاشیلم، ئەگەر منداڵم نەبووایە و نەزۆک بووام.

رەشیدە و سارکۆزی

رەشیدە و سارکۆزی یەکتری ماچ دەکەن

رەشیدە لە خۆزتی سەرۆک وەزیرانی ئیسپانیای پێشوو

رەشیدە لە پێش دیواری گریانی جوولەکەکان لە ئۆرشلیم

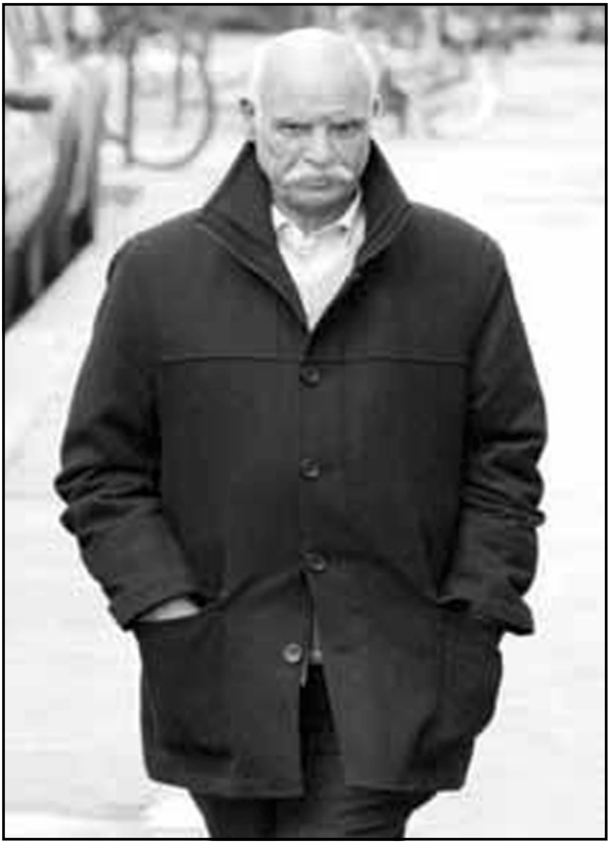

وەستا موبارەکی باوکی رەشیدە

رەشیدە زەهرەی کیژی لە باوشدایە

ڕەشیدە بەجلی شەوانەی دەرچووندا